

การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวภาคยา โกกิลกนิษฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.232

๑.15๙

๓.3

การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวภาคยา โกกิลกนิษฐ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2547

h 258348

-1 ก.พ. 2548

ภาคยา โภกิลกนิษฐ. (2547) . การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์

กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ ปีการศึกษา 2547 จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว และเทคนิคต่างๆด้านจิตวิทยา ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ อดีตชีวประวัติ บันทึกประจำวัน ระเบียนสะสม สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม และแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม และจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านครอบครัว คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดา มารดาไม่มีเวลา ขาดการดูแลเอาใจใส่ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่ ทำให้เกิดการเก็บกด เมื่อทำการศึกษารายกรณีแล้วพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ และยอมรับว่าตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าว มีความตั้งใจอยากแก้ไขและปรับปรุงตนเอง อันเป็นแรงจูงใจซึ่งทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวส่วนใหญ่ลดลง

A CASE STUDY OF AGGRESSIVE BEHAVIOR OF PRATOM SUKSA IV STUDENTS
OF SURUOL BANGMAKUE SCHOOL IN KHET WATTANA, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

MISS PAKAYA KOKILAKANISHTHA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakarinwirot University

October 2004

PAKAYA KOKILAKANISHTHA.(2004). *A case study of aggressive behavior of Pratom suksa IV of Suruol Bangmakue school in khet Wattana ,Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Inst.Dr. Pasana Chularut.

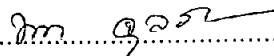
The purpose of this research was to study the aggressive behavior of pratom suksa IV students of Suruol Bangmakue school in Khet Wattana, Bangkok in academic year 2004.The research instruments were evaluation and record forms of aggressive behavior and various psychological techniques; observation, interview, autobiography, diary, cumulative record, sociometry, home visit, questionnaires and testing. The data was analyzed by descriptive statistics.

The results were as follows

The aggressive behavior of students cause from personal factors was inappropriate personalities, caused from environmental factor was from family. After the students were studied by case studies, they understood themselves and perceived their aggressive behaviors as their motivations to change their behaviors. Then aggressive behaviors all of them were decreased. They could behave correctly and appropriately.

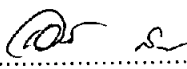
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ ได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

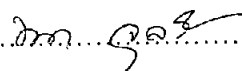
(อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

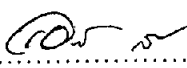
.....

(รองศาสตราจารย์ เวณี กীরทอง)

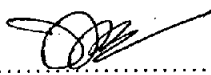
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์)

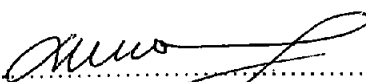
..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวณี กীরทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสงคำเครือ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการ
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คัมเพชร จัตรศกุล)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์ที่
ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ
กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ
และช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำ
เครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิลาวัณย์ ไตรสำราญ อาจารย์ใหญ่ คณะครูโรงเรียนสุเหร่า
บางมะเขือ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 4 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วม
มือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา คุณภูมิรัตน์ โกกิลกนิษฐ ครูอาจารย์
ผู้มีพระคุณทุกท่าน พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ภาคพิเศษรุ่นรหัสปี 45 ที่เป็น
กำลังใจและช่วยเหลือให้ผู้วิจัยสามารถทำสารนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ภาคยา โกกิลกนิษฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากร.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	8
ความหมายของการศึกษารายกรณี.....	8
จุดมุ่งหมายในการศึกษารายกรณี.....	9
ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี.....	11
กระบวนการศึกษารายกรณี.....	13
วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	45
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมก้าวร้าว.....	47
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	47
ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว.....	47
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว.....	49
องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าว.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	51
งานวิจัยต่างประเทศ.....	51
งานวิจัยภายในประเทศ.....	53
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	56
แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	119
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	125
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	125
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	125
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	125
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	126
การอภิปรายผล.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	141
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	169

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี.....	120
2 แสดงผลการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี.....	122

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพสังคมในปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ และเมื่อไม่สามารถต่อสู้หรือแก้ปัญหาได้ จึงทำให้เกิดความรู้สึก ผิดหวัง ท้อแท้ มีอารมณ์ถึงเครียด แปรปรวน และเกิดความคับข้องใจ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น เกิดขึ้นกับคนทุกเพศทุกวัย เมื่อมีอายุมากขึ้นระดับ ความรุนแรง อาจมีมากขึ้นตามไปด้วย การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมเหล่านี้ต้องใช้เวลานาน ซึ่งโดยส่วนมากจะมีการสะสมมาจากวัยเด็ก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนี้ ในเด็ก เนื่องจาก วัยเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีกว่าวัยผู้ใหญ่

ในการปลูกฝังให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กเป็นวัยที่มีพัฒนาการที่สำคัญวัยหนึ่งของชีวิต เป็นวัยที่กำลังแสวงหาสิ่งใหม่ๆ มาตอบสนองความต้องการของตนเอง การแสดงออกของเด็กที่ใช้บ่งบอความต้องการของตนเองนั้น อาจขัดต่อสังคมหรือไม่ขัดต่อสังคมก็ได้ โดยที่เด็กอาจจะแสดงออกด้วยความตั้งใจ หรืออาจไม่ตั้งใจก็ได้ ถ้าสิ่งที่เด็กแสดงออกไม่ขัดต่อสังคมก็ไม่เป็นการเสียหายแต่อย่างใด แต่ถ้าพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกแล้วทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ก็ควรได้รับการแก้ไขโดยเร็ว (สุชา จันทรเฒ และ สุรางค์ จันทรเฒ.2525:50)

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างหนึ่งคือ พฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งจัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนที่ขาดความสุขอาจจะแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่นการทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดหยาบคาย เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวแสดงถึงการเป็นศัตรูต่อกัน เป็นพฤติกรรมที่สังคมรังเกียจมาก เพราะเป็นอันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ความก้าวร้าวมักเป็นการกระทำที่ตรงกับการหลบหลีก เป็นพฤติกรรมที่เด็กใช้ป้องกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะเถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน เด็กก็จะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนๆ กลัวเกรง และยอมยกให้เป็นใหญ่ ซึ่งเป็นตำแหน่งทางสังคมที่เด็กต้องการ แต่พฤติกรรมดังกล่าวสังคมมักจะติเตียน บางแห่งถึงลงโทษโดยกฎหมาย (สุชา จันทรเฒ.2525 : 97)

พฤติกรรมก้าวร้าวจะเริ่มจากภายในครอบครัวก่อน และเมื่อได้รับแรงกระตุ้นร่วมกับความไม่ เป็นระเบียบของสังคม ความก้าวร้าวก็จะเปลี่ยนจากครอบครัวไปยังสมาชิกของสังคม อันก่อให้เกิด ปัญหาในสังคมส่วนรวม (อัมพร โอตระกูล.2527 : 66) และถ้าพฤติกรรมก้าวร้าวมียุทธศาสตร์ถึง ระดับสูง และแสดงออกไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะ

ความก้าวร้าวนำไปสู่การฆ่า การทำลายล้างชีวิต ไม่ว่าจะทำไปเพื่อเป้าหมายใดๆก็ตาม (สมพร สุทัศน์ . 2530 : 4; อ้างอิงมาจาก Ribes – Inesta and Bandura.1976)

ด้วยเหตุนี้ การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวควรกระทำตั้งแต่บุคคลอยู่ในวัยเด็กหรือในวัยประถมศึกษาเพราะเด็กในวัยประถมศึกษานั้นสามารถเรียนรู้และจดจำได้ดี อีกทั้งประสบการณ์ในวัยประถมศึกษา จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี.2534 :2 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ.2520 : 23-26)

จากการที่ผู้วิจัยได้ไปสร้างสัมพันธภาพกับครูและนักเรียน จากการที่มีเพื่อนทำงานเป็นอาจารย์ที่โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ และได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 คือระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โดยผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากครูประจำชั้นเป็นผู้สนับสนุน เพราะเด็กมีปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นอย่างมาก ที่โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ ซึ่งเป็นโรงเรียนหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในเขตวัฒนา เป็นโรงเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับและทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชาภาษาอังกฤษ และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 คน พร้อมทั้งเก็บข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 98 คน จากครูทั้ง 5 คน ที่โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 98 คน เป็นชาย 58 คน เป็นหญิง 40 คน มีปัญหาความไม่มีระเบียบ เช่น มาโรงเรียนสายกว่าเวลาเข้าเรียน วางสิ่งของส่วนตัวเกะกะทำให้ห้องเรียนและพื้นที่บริเวณอาคารเรียนดูสกปรก รก วุ่นวาย ผลักกันในแถวขณะเดินเปลี่ยนห้องเรียนทำให้นักเรียนมีอุบัติเหตุหกล้มและตกบันไดบ่อยครั้ง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46.93 ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียน เช่น คุยเล่นส่งเสียงดังรบกวนสมาธิเพื่อนในห้องเรียน ไม่ทำการบ้านมาส่ง ไม่ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายในเวลาเรียน ทำให้ส่งงานไม่ทัน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33.67 และปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.38 สำหรับปัญหาด้านความไม่มีระเบียบ และปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนนั้น สาเหตุที่ไม่ทำการศึกษารายกรณีเนื่องจาก เมื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวสามารถพัฒนาได้ตามวุฒิภาวะของเด็กเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวจะดีขึ้นเอง และครูผู้สอนมีความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือ แก้ไขในเรื่องของพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 19 คน แสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น ตวาด ตะโกน พุดหยาบคาย ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่เพื่อน ตะแถ ด้อย ขว้างปาสิ่งของ ผลัก เขก ศีรษะ พฤติกรรมเหล่านี้เป็นปัญหาของเด็กที่ค่อนข้างรุนแรงเพราะจะมีผลต่อเนื่องในอนาคตเป็นอย่างมาก

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมก้าวร้าว คือ ตวาด ตะโกน พุดหยาบคาย ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่เพื่อน เตะ ตี ต่อย ขว้างปาสิ่งของ ผลัก เขกศีรษะ ถึงแม้จะมีเพียง 19 คน แต่นักเรียนเหล่านี้ล้วนได้รับการตักเตือนจากครูแล้ว และผลหลังการตักเตือน พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มนี้ยังเป็นเช่นเดิม ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการที่ เด็กส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในแหล่ง ชุมชน มีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ผู้ปกครองของเด็กส่วนมากมีอาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น ก่อสร้าง ขับรถรับ จ้าง ใช้แรงงาน และมีรายได้ต่อเดือนต่ำ จึงทำงานอย่างหนัก ทำให้ไม่มีเวลาดูแล ไม่ใส่ใจเด็ก ปล่อย ปล่อยละเลย และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของบิดา มารดา สภาพครอบครัวโดยมากแตกแยก เด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย เด็กจำนวน 58 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.18 ที่ผู้ปกครองที่เด็กอยู่ด้วยอ่านหนังสือไม่ออก และไม่มีความรู้ในการเลี้ยงเด็กจึงตามใจ อย่างไม่มีขอบเขต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับเพื่อนในห้องเรียน จึง ควรได้รับการแก้ไขตั้งแต่วัยเยาว์

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นควรที่จะทำการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว และ ดำเนินการช่วยเหลือ แก้ไข ให้นักเรียนเหล่านี้สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพื่อนต่อไป ซึ่ง พฤติกรรมก้าวร้าวสามารถแก้ไขได้หลายวิธี เช่น การปรับพฤติกรรม การให้คำปรึกษา การศึกษารายกรณี เป็นต้น และในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้การศึกษารายกรณี (Case Study) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาราย ละเอียดของแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่องไประยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เห็นถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและจะได้ใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือและแก้ไข ต่อไป (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2527:3) ซึ่งวิธีนี้สามารถแก้ไขได้หลายปัญหาดังที่ รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537:123) ได้นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน ซึ่งผลการ ศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีทำให้เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สามารถปรับตัวและ ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ บงกช โควินท์ (2544:227) ได้นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณีทำให้เด็กนักเรียน สามารถหาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของ ผู้อื่น นอกจากนี้ ยังรู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด แล้วเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถประเมินพฤติ กรรมตนเอง และมีพฤติกรรมรังแกเพื่อนลดลง และ ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์ (2545:140) ได้นำไปใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางวินัย ผลการศึกษาพบว่า การศึกษารายกรณี ทำให้ มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น พร้อมทั้งมีความตั้งใจที่จะพยายามแก้ไขตนเอง ที่จะควบคุมตนเองในการ ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของตนเองในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการศึกษารายกรณี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างละเอียด และดำเนินการช่วยเหลือโดยการศึกษารายกรณี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน อาจารย์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่มีความรู้ความสามารถในการศึกษารายกรณี ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปใช้ แก้ไข พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเติบโตเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 19 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน และเป็นนักเรียนหญิง 5 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรโดยมีข้อจำกัดดังนี้

2.1 เพศเดียวกัน คือ เพศชาย

2.2 อายุใกล้เคียงกัน คือ 10-12 ปี

2.3 การเลี้ยงดูแบบเดียวกัน คือ ปล่อยปละละเลย

2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้รวมกันประมาณ 4,000 – 6,000 บาทต่อเดือน

2.5 ลักษณะของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ เด็กอยู่กับมารดามากกว่าบิดา

2.6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน คือ ระดับปานกลาง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การศึกษารายกรณี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษารายกรณี (Case Study) หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทาง ในการช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม ให้นักเรียนลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น โดยใช้กระบวนการในกาศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่ผู้วิจัยตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน และผู้วิจัยได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นจากสาเหตุใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ เพื่อพิสูจน์ต่อไปด้วยการทดสอบ หรือค้นหาข้อเท็จจริงโดยเทคนิควิธีต่างๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดคะเนหรือไม่

1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การหาข้อเท็จจริงหลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนด้วยเทคนิคต่างๆ 8 เทคนิค ได้แก่ การสังเกตและการบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์และการบันทึกการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวันและอนุทินส่วนตัว สังคมมิติ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และระเบียบวิธีสนทนา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ แปลความหมาย เพื่ออธิบายถึงสาเหตุ และผลของพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการประชุมปรึกษาหารือด้วย การเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน มาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้ จากการ รวบรวมข้อมูล

1.3 การวินิจฉัย หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากหลายๆ วิธี มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาดัดดัด

1.4 การช่วยเหลือ หมายถึง การแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม คือ การชี้แนะแนวทาง การให้คำปรึกษา และการปรับพฤติกรรม ตลอดจนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

1.5 การทำนายผล หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าว่านักเรียนสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้มากน้อยเพียงใด

1.6 การติดตามผล หมายถึง การที่ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลจากการศึกษาเป็นรายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวว่า เมื่อทำการช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร และสำรวจว่ามีปัญหาอื่นเกิดขึ้นหรือไม่ การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง การที่ผู้วิจัยสรุปสิ่งที่ได้มาจากการศึกษานักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อนทั้งหมด ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน ผู้เกี่ยวข้อง กับนักเรียนและบุคคลที่สนใจศึกษาในลักษณะของพฤติกรรมเช่นเดียวกันต่อไป

2. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การที่เด็กนักเรียนแสดงออกทางด้านภาษากายคำ และ ภาษาท่าทาง ที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เพื่อน อับอาย เสียหาย ไม่พอใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษากายได้แก่ ตวาด ตะโกน พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม และ ล้อชื่อพ่อหรือชื่อแม่ของเพื่อน

2.2 พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ เตะ ตี ขว้างปาสิ่งของ ผลัก ถีบ เขกศีรษะ และชกต่อย

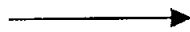
ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 5 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้ใช้นามสมมติทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

- การศึกษารายกรณี
ซึ่งมีกระบวนการในการศึกษา 7
ขั้นตอน ดังนี้
1. การกำหนดปัญหาและการตั้ง
สมมติฐาน
 2. การรวบรวมข้อมูลและการ
วิเคราะห์ข้อมูล
 3. การวินิจฉัย
 4. การช่วยเหลือ
 5. การทำนายผล
 6. การติดตามผล
 7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมก้าวร้าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

1.1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไป ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร (พนม ลิมอารีย์.2530:17) ซึ่งสอดคล้องกับกมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2527:3) ที่วางไว้ว่าการศึกษามุมมองบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันเน้นศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ เช่น พัฒนาการด้านต่างๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

อนันต์ อนันตรังสี (2517:67) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาแนวทางช่วยให้บุคคลนั้นได้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในทุกๆด้านเช่น อารมณ์ สังคม เจตคติ ความสนใจ และการเรียนเป็นต้น

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528:70) กล่าวว่า การศึกษาเป็นรายกรณีเป็นกระบวนการศึกษา รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีต่อเนื่องไประยะหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาทางช่วยให้บุคคลปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้าน เช่น อารมณ์สังคม เจตคติ ความสนใจ และการเรียนเป็นต้น

นันทิกา แย้มสรวล (2529:7) ได้สรุปความคิดรวบยอดของการศึกษารายกรณีว่าเป็น วิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้านต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลานาน เป็นการรวบรวมข้อมูลทุกด้านของบุคคลมาจัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้มองเห็นบุคลิภาพรวมของบุคคล จนสามารถเข้าใจถึงธรรมชาติของบุคคล และสาเหตุของปัญหาอย่างชัดเจน แล้วจึงนำข้อมูลมาพิจารณา วางแผนให้การช่วยเหลือ แนะนำให้บุคคลพยายามแก้ไขและพัฒนาสภาพชีวิต

วัชรภรณ์ อภวัชรางกูร (2535:10) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียด โดยผ่านกระบวนการศึกษารายกรณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงขบวนการของพฤติกรรม ประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ที่สุด พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ การป้องกันและผลการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ทศพร มณีศรีขำ (2539:170) ได้กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียด ทั้งภูมิหลังและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจบุคคลนั้นอย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว ช่วยเหลือบุคคลนั้น และช่วยให้เขาตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขของตนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าการศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่างๆ ของบุคคลโดยผ่านกระบวนการศึกษารายกรณี ซึ่งจะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทางช่วยเหลือบุคคล ให้สามารถปรับปรุงตนเองได้ และยังหาแนวทางป้องกัน ส่งเสริมให้บุคคลนั้นๆ ได้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการดังนี้

อารี ตันตย์เจริญรัตน์ (2516 : 219) ได้กล่าวไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการรู้จัก และเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก เหตุผลการแสดง พฤติกรรมของเด็กในส่วนที่เด็กรู้จัก สามารถบอกได้และส่วนที่เด็กเองก็ไม่รู้ตัว

2. เพื่อการวินิจฉัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเด็ก ทั้งในรูปการ ส่งเสริมพัฒนาทักษะความสามารถต่างๆ หรือหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือหาทางป้องกัน ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น หรือหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่คนอื่น ๆ ด้วย

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางจิตวิทยา หรือทางการแนะแนว ในรูปของการปรับปรุงเทคนิคหรือเครื่องมือต่างๆ

4. เพื่อติดตามผลของการใช้เทคนิคต่างๆ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์(2527: 8-9) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่ามีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนวและให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อยๆ ดังนี้

1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัยและการรักษา ในรายที่มีปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การลักขโมย การพูดประชด โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ

1.2 เพื่อทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ลึกซึ้งทุกแง่มุม อันเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

1.3 เพื่อทำให้บุคคลที่รับการศึกษาได้รู้จักวิเคราะห์ตนเอง จนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

1.4 เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณียิ่งขึ้น อันเป็นผลให้งานแนะแนวสามารถให้คำปรึกษา และมีบุคลากรที่จะช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

2. เพื่อใช้ในกรณีอื่นๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวิจัย โดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนาย พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคต อาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2 เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

2.3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษานักศึกษาทุกคน ผู้ที่ศึกษาสนใจอาจเป็น ความสามารถพิเศษ การมีบุคลิกภาพดี เพื่อไปใช้เป็นแบบฉบับที่ดีต่อไป

ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 9-10) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เข้าใจสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา

2. เพื่อการวินิจฉัยอันเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือผู้รับการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ตลอดจน ป้องกันปัญหาเช่นเดียวกันนี้ ที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นๆ ต่อไป

3. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจนักเรียนในความปกครองของตน และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไข ป้องกัน ส่งเสริมพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

4. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง และร่วมมือในการแก้ไข ป้องกัน ส่งเสริมพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

พนม ลิมอารีย์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณีไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อและเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทาง โรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5. เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และไม่เป็นปัญหาของผู้รับการศึกษาอย่างละเอียด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษามีพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนั้นการศึกษารายกรณียังช่วยให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างผู้รับการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เช่น บิดา มารดา ครู เป็นต้น

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นเทคนิควิธีการศึกษาที่มีประโยชน์ต่องานของบุคคลหลายอาชีพ หลายหน่วยงาน ซึ่งมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 9 - 10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณีออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. ประโยชน์ทางตรง

คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ศึกษาเอง ซึ่งแบ่งออกได้หลายประการ คือ

1.1 ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น ผู้ศึกษาอาจพบว่า ปัญหาอย่างเดียวกันอาจเกิดจากสาเหตุต่างกัน เช่น เด็กล็กขโมย คนแรกมีสาเหตุมาจากความยากจน แต่คนที่สองมีสาเหตุมาจากการเรียกร้องความสนใจ หรือปัญหาที่แตกต่างกันอาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันได้ เช่น คนแรกมีปัญหาการคบเพื่อนต่างเพศ คนที่สองมีปัญหาโรคจิต เกิดจาก สาเหตุเดียวกันคือการถูกหัก เป็นต้น

1.2 ทำให้เป็นคนใจกว้าง มีจิตใจหนักแน่น รู้จักใช้เหตุผลในการเชื่อถือข้อมูลต่างๆที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นระบบระเบียบ มีเหตุผลหรือเชื่อถือคำบอกเล่าที่ปราศจากเหตุผล หรือเชื่อถือโศคลง

2. ประโยชน์ทางอ้อม

คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับการศึกษา ได้แก่

2.1 ทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา จึงสามารถให้การช่วยเหลือได้ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์

2.2 ทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองดีขึ้น และรู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา หรือส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. ทำให้ผู้ทำการศึกษาทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลหลายด้าน ทำให้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของบุคคลอย่างแท้จริง

2. ทำให้ผู้ทำการศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จนทำให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นแนวทางที่จะช่วยเหลือบุคคลได้

3. ทำให้ผู้ทำการศึกษามีความรู้และทักษะในการแนะแนวเพิ่มขึ้น รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อเท็จจริงมาประกอบพิจารณาตัดสินใจ

4. ทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น

5. ทำให้ผู้รับการศึกษามีโอกาสปรับปรุงตนเอง หรือแก้ไขปัญหาให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6. ทำให้สถานศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของบุคคล จึงสามารถนำข้อเท็จจริงมาใช้เป็นแนวในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการด้านต่างๆแก่บุคคลให้มีประสิทธิภาพขึ้น

7. ผลของการศึกษารายกรณี สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างของการเกิดสถานการณ์ต่างๆ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาวิจัย และการสอนเกี่ยวกับบุคคลที่มีรูปแบบการพัฒนาการพิเศษ

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 182) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและกว้างขวาง ช่วยให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนละเอียดทุกแง่มุม
2. ช่วยให้นำข้อมูลที่ได้อบรมนั้นมาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีอื่นๆ
3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มองเห็นแนวทางที่จะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
4. ทำให้นักเรียนได้รู้จักเข้าใจตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เท่ากับเป็นการช่วยลดปัญหา และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกทางหนึ่งด้วย

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีประโยชน์มากกับบุคคลหลายฝ่าย คือ ผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว สถาบันการศึกษา ครูและเพื่อน ในการนำผลของการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาช่วยเหลือ ผู้ถูกศึกษา อีกทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน การเกิดปัญหากับบุคคลอื่นต่อไปได้

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้านอย่างต่อเนื่อง กันเป็นเวลานาน โดยการใช้เทคนิคแนะแนวหลายๆอย่างในการรวบรวมข้อมูลทุกด้านของบุคคลโดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ควรแก่การเชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์.2527 : 23)

ดังนั้น จึงมีผู้เสนอกระบวนการศึกษารายกรณีไว้หลายท่านดังนี้

นันทิกา แยมสรวล(2529 : 15-16) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการศึกษารายกรณีที่ใช้ในวงการจิตวิทยาคลินิก ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์บุคคล (Analysis of Student) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลหลายๆแหล่ง จำแนกออกเป็นด้านๆ เพื่อความสะดวกในการตีความข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้น
2. การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis of Data) โดยรวบรวมข้อมูลแต่ละด้านเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้มองเห็นภาพรวมของโครงสร้างทางบุคลิกภาพและสภาพชีวิตทั่วไป ของบุคคลว่ามี

ลักษณะเด่นหรือมีลักษณะด้อยอะไรบ้าง และบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อไปในอนาคตอย่างไร

3. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) คือ การสรุปลักษณะของบุคคลโดยนำเอาหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาตัดสิน กำหนดปัญหาและสรุปเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคลพร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งในการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวคิดเบื้องต้น ที่เป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเท่านั้น จึงอาจไม่จำเป็นต้องระบุไว้ชัดเจนว่าปัญหาคืออะไร

4. การพยากรณ์ปัญหา (Prognosis) โดยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล และการวินิจฉัยปัญหามาพิจารณาเพื่อคาดการณ์ล่วงหน้า เกี่ยวกับแนวโน้มพัฒนาการด้านต่างๆของบุคคล ว่ามีองค์ประกอบใดมีอิทธิพลต่อบุคคลนี้อีกในอนาคต สภาพชีวิตของบุคคลนี้จะเป็นอย่างไหรือบุคคลน่าจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดอีก หลังจากได้รับการช่วยเหลือครั้งนี้สิ้นสุดลงไปแล้ว

5. การให้คำปรึกษาแนะแนว (Counseling) โดยนำความรู้และเทคนิคการแนะแนวมาช่วย แล้วให้คำปรึกษากับบุคคลที่มีความทุกข์ โดยทั้งผู้ให้คำปรึกษา และผู้มารับคำปรึกษาจะวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ทุกข์มีการปรับตัวที่เหมาะสมขึ้น

6. การติดตามผล (Follow-up) เป็นการติดตามผลการให้คำปรึกษา เพื่อนำมาประเมินประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษา และสำรวจปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้น

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 171-174) ได้กล่าวถึงการศึกษารายกรณีว่าประกอบด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกนักเรียนสำหรับการศึกษารายกรณี นักเรียนที่ครูหรือผู้แนะแนวจะเลือกเพื่อทำการศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้

- 1.1 นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนดีเยี่ยม
- 1.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ
- 1.3 นักเรียนที่มีความทะเยอทะยาน มีกำลังเข้มแข็งที่จะเอาชนะอุปสรรค
- 1.4 นักเรียนที่มีปัญหามาก
- 1.5 นักเรียนที่เรียนอ่อน ไม่สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้
- 1.6 นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอาเป็นตัวอย่าง
- 1.7 นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป

2. ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณีในทางปฏิบัติ การศึกษารายกรณีควรเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้แนะแนว เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยมีการทำงานเป็นทีมเพื่อ

รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆให้สมบูรณ์ครอบคลุมในทุกๆด้าน แต่ภาระส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้แนะแนว ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ประสานและเก็บรักษาข้อมูลต่างๆ นั้นไว้ให้เป็นระบบและมีระเบียบสะดวกต่อการนำมาใช้อ้างอิง

3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collection of The Necessary Data) ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญซึ่งผู้ทำการศึกษากรณีควรจะให้ความสนใจ ได้แก่

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว ประวัติทางการศึกษา ตลอดจนสุขภาพ อนามัย ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้สามารถศึกษาได้จากกระเบียนสะสม

3.2 การสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบสัมพันธภาพทางสังคมและการปรับตัวของนักเรียนกับผู้อื่น อีกทั้งการสังเกตแต่ละครั้งควรมีการบันทึกการสังเกต เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลของการเปลี่ยนแปลงที่ได้พบเห็นในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านไป

3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งอาจเป็นการนัดหมายมาพูดคุยหรือเวลาที่พบกับนักเรียนในบางครั้งบางคราวโดยเฉพาะการพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกและทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นความจริงและน่าเชื่อถือมากกว่า

3.4 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและรู้จักกับนักเรียนคนนั้น เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 การเยี่ยมบ้านนักเรียน จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้เห็นสภาพบ้าน และทราบสัมพันธภาพภายในครอบครัวของนักเรียน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดาของ นักเรียนซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

3.6 การศึกษาข้อมูลจากอดีตชีวิตประวัติ การบันทึกประจำวันและผลงานอื่นๆ เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

3.7 ข้อมูลจากแบบสอบถามลักษณะต่างๆ ที่ได้นำไปให้นักเรียนตอบ ซึ่งข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบความนึกคิด เจตคติความสนใจ และค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

3.8 การศึกษานักเรียนจากผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบ หรือแบบสำรวจต่างๆ เช่น แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบสติปัญญา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.9 การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือและเทคนิคการแนะแนวอื่นๆ ที่ผู้ศึกษานำมาใช้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อเท็จจริงและจัดแยกออกเป็นด้านๆ เพื่อง่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจต่อผู้ที่ถูกศึกษานั้น

5. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งถ้าผู้ศึกษาสามารถวินิจฉัยสาเหตุหรือที่มาของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ก็จะสามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6. การสังเคราะห์ข้อมูลหรือการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) เป็นการช่วยให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน อันเป็นภาพรวมทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้น สามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น

7. การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาหาแนวทางต่างๆที่จะนำมาแนะแนว แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจกำหนดแนวทางหลักและแนวทางรองไว้ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดทั้งแรงงานและเวลา

8. การติดตามผล (Follow-up) เป็นเครื่องมือยืนยันว่าหลังจากการให้การช่วยเหลือนักเรียนไปแล้ว ปัญหาของนักเรียน ลดน้อยหรือหมดไปหรือไม่ สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อช่วยเหลือปรับปรุง ในกรณีที่ดำเนินการช่วยเหลือไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่ถูกต้อง

ธีรวุฒิ ประทุมณพรัตน์(2530 : 16-17) ได้กล่าวว่า ในการศึกษารายกรณีจะต้องมีการชี้แจงสาเหตุที่เลือกศึกษาเด็กคนใดคนหนึ่งก่อน แล้วจึงเริ่มทำการศึกษารายกรณี ตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลหลายๆด้านเกี่ยวกับตัวเด็กในสถานการณ์ต่างๆกัน
2. นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมาประชุมปรึกษาหารือกัน
3. วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่า น่าจะมีอะไรเป็นเหตุของปัญหา
4. สังเคราะห์ข้อมูลโดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น
5. แก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดไป
6. ติดตามผล เพื่อที่จะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่ามีผลดี หรือมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ากระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านที่ได้เสนอแนวคิดนั้น มีเพียงบางขั้นตอนที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการศึกษากรณีนั้น จำเป็นต้องทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกผู้รับการศึกษากรณีนั้นๆ ดังนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายกรณีของกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 :22-23) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

ขั้นที่ 7 การสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายกรณีตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่งซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือมีใช้ปัญหาก็ได้แต่เป็นความสนใจ ความสามารถพิเศษ หรือ อื่นๆ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 23)

การตั้งสมมติฐาน หมายถึงการที่บุคคลที่ทำการศึกษาคัดเลือกบุคคลเป็นรายกรณีได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นแล้วนั้นมีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการคาดคะเน เพื่อจะพิสูจน์ต่อไปด้วยการทดสอบ หรือค้นหาข้อเท็จจริงด้วยวิธีการต่างๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 24)

ในการตั้งสมมติฐานนั้นควรตั้งไว้หลายๆสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่พบว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการที่คนเราแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมานั้นอาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียว และในทำนองเดียวกันพฤติกรรมที่แตกต่างก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้น จึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลายๆสมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงหลังจากการที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือการแนะแนวเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เราศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสะสม การทดสอบ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธี หรือเทคนิคเพื่ออธิบายเหตุและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้อาจทำได้โดยวิธีประชุมปรึกษา ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เรากำลังศึกษาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ดีนั้นควรจะต้องใช้หลายๆเทคนิค และแต่ละเทคนิคควรจะใช้หลายๆครั้ง เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการศึกษาอย่างละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เทคนิคต่างๆ ที่นิยมใช้ 9 เทคนิค ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 29-30)

1. การสังเกต (Observation)
2. การบันทึกการสังเกต (Observational Record)
3. การสัมภาษณ์ (Interview)
4. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)
5. อัตชีวประวัติ (Autobiography and Diary)
6. สังคมมิติ (Sociometry)
7. แบบสอบถาม (Testing)
8. แบบทดสอบ (Questionnaire)
9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่างๆทั้ง 9 เทคนิค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกต ในการศึกษาวิจัยกรณีเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มาก บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ วิธีการนี้ไม่ต้องลงทุนมากด้วยเงินก็สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกต สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 30) กล่าวว่า การสังเกต คือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆสิ่งอย่างมี “จุดมุ่งหมาย” โดยการใช้อยู่ยาระวังสัมผัสผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งห้าส่วน (หู,ตา, จมูก,ลิ้น,ผิวหนัง) โดยเฉพาะตาและหู ในการพิจารณาสิ่งนั้นๆ

พรหมธิดา แสงคำเครือ (2529 : 321) ให้ความหมายของการสังเกตว่า คือ การมองอย่างมีจุดหมายและเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่เก่าแก่มากที่สุด การสังเกตเป็นการมองลักษณะต่างๆที่ปรากฏอยู่ในตัวผู้ศึกษา หรือเป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมของผู้ถูกศึกษาอย่างเอาใจใส่ โดยการใช้หูและตาเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

วัชรারণ์ อภิวัชราราม (2535 : 20) กล่าวว่า การสังเกต หมายถึง การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายสิ่งอย่างมีจุดหมาย ทั้งในลักษณะการเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน หรือพิจารณาตามลำพังโดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญ คือ ตาและหู

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 35) กล่าวว่า การสังเกตเป็นวิธีการศึกษานักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยการเฝ้าดูพฤติกรรม ที่นักเรียนแสดงออกมา ในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติ ทั้งที่เป็นไปตามสถานการณ์ปกติหรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยผู้สังเกตจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เพียงแต่ผู้สังเกตต้องเฝ้าดู หรือแอบดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและพยายามจดจำไว้ หลังจากนั้นค่อยมาบันทึก เพื่อเก็บไว้ศึกษาอ้างอิงในโอกาสต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูพฤติกรรมของผู้รับการศึกษที่แสดงออกในลักษณะที่เป็นธรรมชาติอย่างมีจุดหมาย โดยใช้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญ คือ ตาและหู ในการรวบรวมข้อมูลโดยผู้สังเกตไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น

1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 32) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่ใช้ในการแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ข้อเท็จจริงนี้อาจเป็นครั้งแรกหรืออาจได้เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลรายละเอียดซึ่งเคยได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่น เป็นการหาความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลนั้นๆ
2. เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกตว่ามีลักษณะปกติ หรือไม่มีพัฒนาการเหมาะสมกับเพศและวัยเพียงใด เพื่อใช้ประกอบการแนะแนวนุคคลให้เป็นบุคคลที่ดีมีประสิทธิภาพในสังคมต่อไป เท่าที่จะทำได้เป็นอย่างดีที่สุด
3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการซึ่งอาจเป็นปัญหา แต่ไม่มีผู้ใดทราบหรือสงสัยมาก่อน เพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษา และแนะแนวต่อไป
4. เพื่อทำให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบ และไวต่อการมีปฏิกิริยาตอบโต้จากสิ่งแวดล้อมจนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดีและรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

1.3 ชนิดของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 33-35) ได้กล่าวถึงชนิดของการสังเกตไว้ว่า ในการแบ่งชนิดของการสังเกต มีการแบ่งแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมา ซึ่งมีความถูกต้องทั้งนั้นอยู่ที่ว่าใครสนใจและพอใจในเกณฑ์ใด นอกจากนั้นยังพบว่า การแบ่งชนิดของการสังเกตมีการใช้เกณฑ์ต่างๆ 3 เกณฑ์

1. ใช้วิธีการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.1 การสังเกตทางตรง (Direct Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตเป็นผู้ไปสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตด้วยตนเอง

1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตให้ตัวแทนหรือบุคคลอื่นไปสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต และผู้สังเกตจะทราบพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตได้จากการบอกเล่าของบุคคลที่ไปสังเกตแทน

2. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งได้ 2 ชนิด คือ

2.1 การสังเกตโดยการเข้าร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

2.2 การสังเกตโดยการไม่เข้าร่วม (Non-Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น แต่อยู่ภายนอกคอยสังเกตอย่างเดียว ไม่มีบทบาทในกลุ่มนั้น

3. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

3.1 การสังเกตแบบเป็นพิธีการ (Formal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากมีการนัดหมายกันล่วงหน้าก่อนการสังเกต

3.2 การสังเกตแบบไม่เป็นพิธีการ (Informal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายล่วงหน้า

1.4 หลักการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 37-41) ได้กล่าวว่า ในการสังเกตที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริง จำเป็นต้องมีหลักการในการสังเกต ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสังเกต โดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้นๆ ได้แก่ กำหนดตัวผู้สังเกต วัน เวลา สถานที่ที่สังเกต ตลอดจน วิธีการในการสังเกต

2. ในการสังเกตครั้งหนึ่งๆ ควรสังเกตเพียงบุคคลเดียวในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ละเอียด และเป็นประโยชน์ในการแปลความหมายของพฤติกรรมตามข้อเท็จจริง

3. ควรสังเกตสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกสังเกต เพื่อประกอบการพิจารณาว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ หรือไม่ก่อนที่จะตีความหรือแปลความหมายของพฤติกรรมต่อไป

4. การสังเกตบุคคลหนึ่งไม่ควรสังเกตเพียงสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลายๆ สถานการณ์จึงจะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ละเอียด

5. การสังเกตบุคคลในสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลายๆครั้งเท่าที่จะทำได้

6. การสังเกตที่ดีต้องมีการสังเกตไว้เป็นหลักฐานทุกครั้งเพื่อช่วยบันทึกความจำ และดูพัฒนาการหรือความถี่ของพฤติกรรมต่างๆ

7. ในขณะที่สังเกตควรทำให้เป็นกลาง ไม่ใส่อคติ หรือความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไป เพราะอาจทำให้ข้อมูลที่ได้ผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริง

ลมพร สุทัศน์ย์ (2531 : 106) ได้กล่าวถึงหลักในการสังเกตไว้ว่า

1. ต้องไม่ให้เด็กที่มีปัญหาส่วนตัว เพราะถ้าเด็กส่วนตัว เด็กอาจไม่แสดงพฤติกรรม หรือมีพฤติกรรมที่บิดเบือนไปจากที่เป็นจริง

2. ควรมีผู้สังเกต 2 คนขึ้นไป หรืออย่างน้อย 2 คน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือได้

3. ผู้สังเกตควรอยู่ห่างกันจากผู้ถูกสังเกตมากพอสมควร

4. ขณะที่ทำการสังเกต ผู้สังเกตจะต้องไม่ส่งสัญญาณหรือแสดงกิริยาอาการใดๆแก่กัน

5. ผู้สังเกตจะเป็นใครก็ได้แต่ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี

1.5 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 41-42) ได้เสนอแนะลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ทุกคนส่วนใหญ่สนใจหรือดึงดูดความสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เช่น เรียนเก่ง พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น เดินเขย่งเท้า ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซาก หรือบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาทางจิต เช่น การล้างมือบ่อยครั้ง การกระพริบตาบ่อยครั้ง เป็นต้น

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 37-38) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ครูหรือผู้แนะแนวควรสังเกต นักเรียนคือ

1. พฤติกรรมที่นักเรียนกระทำซ้ำซากอยู่เสมอ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะพฤติกรรมเช่นนั้นย่อมเป็นภาพที่แสดงถึงอุปนิสัย หรือคุณลักษณะของนักเรียนผู้นั้นได้เป็นอย่างดี

2. พฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ หรือกระทำไปโดยมิได้คาดหมายตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ปกติมีความร่าเริง แจ่มใส เรียนเก่ง แต่กลับแสดงอาการเศร้าซึมและเบื่อหน่ายอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เต็มใจ หรือไม่สามารถที่จะเผชิญกับสภาพความเป็นจริง เช่น นักเรียนบางคนไม่ยอมรับสภาพว่าบิดาของตนได้เสียชีวิตไปแล้ว ยังคงพูดคุยกับเพื่อนเหมือนว่า ตัวเขานั้นทำกิจกรรมบางอย่างกับบิดาของเขาอยู่เป็นต้น

4. พฤติกรรมที่เป็นแบบฉบับที่แท้จริง ผู้สังเกตจะทราบได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในสถานการณ์ปกติธรรมดา

1.6 ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการสังเกต

สุภาวงศ์ จันทวานิช (2531 : 60-62) ได้เสนอข้อได้เปรียบ และข้อเสียเปรียบในการสังเกตไว้ดังนี้

1.6.1 ข้อได้เปรียบ

1. ถ้าผู้สังเกตต้องการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้งและไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยคำพูด การสังเกตเป็นวิธีการที่เหมาะสม

2. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ผู้สังเกตไม่สนใจ หรือเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่เคยชิน

3. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ถูกผู้สังเกตไม่เต็มใจบอก เพราะไม่มีเวลาหรือไม่แน่ใจ

4. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุน หรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่า หรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น

5. การสังเกตเป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้ทันที แทนที่จะต้องให้คนอื่นบอก ซึ่งการบอกเล่าอาจจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้

6. การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้กับบุคคลทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นทารกหรือบุคคลที่อ่านหนังสือไม่ได้ รวมทั้งคนพิการ

7. การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้ละเอียดสมารถที่จะนำเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องอื่นๆ มาอธิบายเหตุการณ์ที่คนต้องการอธิบายได้ หรืออธิบายเหตุการณ์นั้นๆ ได้ลึกซึ้งกว่าโดยเฉพาะการทดลองต้องใช้วิธีการสังเกตตลอดเวลา

8. การสังเกตเป็นวิธีการที่มีลักษณะต่อเนื่อง เพราะผู้สังเกตต้องใช้เวลานาน เช่น เป็นปี เป็นเดือนในการสังเกต จึงพอจะกล่าวได้ว่าอะไรมาก่อน-หลัง สามารถศึกษาแนวโน้มกันได้

1.6.2 ข้อเสียเปรียบ

1. ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ (Reliability & Validity) ของการสังเกต ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีอคติของผู้สังเกตเลือกสถานการณ์ ดังจะเห็นบางครั้งผู้สังเกตหลายคน แปลความหมายของเหตุการณ์เดียวกันไม่ได้

2. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการ หากเหตุการณ์นั้นไม่เกิดขึ้นในเวลาที่ต้องการเก็บข้อมูล เช่น การปฏิบัติ การเลือกตั้ง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เช่น พิธีบางพิธีที่มีปีละครั้ง หรือพิธีแต่งงานก็ต้องรอให้คนแต่งงาน นอกจากนี้ยังถูกจำกัดเนื่องจากระยะเวลาของ เหตุการณ์ เช่น ประวัติชีวิตไม่สามารถสังเกตเห็นได้

3. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลบางอย่างที่ผู้ถูกศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าไปสังเกตได้ เช่น เรื่องส่วนตัวในครอบครัว พฤติกรรมเกี่ยวกับเพศ พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาร่วม บางครั้งการวิจัยออกมาแล้วมีคนคัดค้านว่าไม่ตรงกับความเป็นจริง

4. ความคลาดเคลื่อนของเหตุการณ์บางอย่าง ที่ผู้สังเกตคาดว่าจะเกิดก็ไม่เกิด เช่น ผู้ถูกสังเกตไม่มาหรือเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้เสียเวลาหรือบางครั้งก็มีเหตุการณ์อื่นเข้ามาแทรก เช่น ฝนตกต้องย้ายสถานที่ ทำให้การสังเกตไม่ราบรื่น

5. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนทุกแง่มุมของเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ หรือบุคคลหลายคน ได้พร้อมกันภายในเวลาเดียวกันได้

6. ในกรณีที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต อาจทำให้ผู้ถูกสังเกตเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ไม่เป็นไปตามธรรมชาติได้ ข้อมูลอาจบิดเบือนจากความเป็นจริง

1.7 การบันทึกการสังเกต

ข้อมูลที่สังเกตจะเชื่อถือได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สังเกตเอง ผู้ที่สังเกตจะต้องได้รับการฝึกให้รู้จักการสังเกต ต้องสังเกตอย่างละเอียด และต้องรู้เทคนิคการสังเกตเป็นอย่างดี เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด หรือกำจัดความลำเอียงต่างๆ ให้มีน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สุชา จันทน์เอม.2529 : 17)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 43-44) ได้กล่าวถึงหลักการบันทึกการสังเกตไว้ดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจนหรือเห็นได้ชัด เช่น การเดิน การพูด ฯลฯ
2. ควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และสื่อความหมายเพราะเมื่อมีผู้อื่นมาอ่านบันทึก ควรจะรู้และเข้าใจพฤติกรรมนั้นๆ ของผู้ถูกสังเกตตรงกับผู้สังเกตได้

3. โดยทั่วไปควรรีบบันทึกการสังเกตทันทีที่การสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต หากมีการสังเกตในระยะเวลาอันยาวนาน และมีผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและบันทึก

4. การบันทึกการสังเกตที่ดีไม่ควรใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตลงไปปะปนกับ พฤติกรรมที่แสดงออก ควรแยกไว้คนละหัวข้อ นอกจากการบันทึกบางอย่างที่ต้องการความคิดเห็นของผู้สังเกตจึงจะสามารถบันทึกพฤติกรรมและความคิดเห็นปนกันได้

นอกจากนั้น ดวงกมล วงศ์ศรีหัส (2541:21)ยังได้กล่าวถึงหลักการบันทึกการสังเกตดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน-หลัง

2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจตรงกัน

3. ควรบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตแยกออกจากการแสดงความคิดเห็นของผู้สังเกต และในการบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้วิธีการสรุปพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลายๆครั้งเข้าด้วยกัน

1.8 วิธีการบันทึกการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2527 : 44-92) ได้กล่าวถึงการบันทึกการสังเกตว่าโดยทั่วไปมี 2 วิธี คือ

1. การบันทึกแบบอัตนัย (Subjective Record) เป็นวิธีการบันทึกที่ใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตไปพร้อมๆกันกับพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ วิธีการบันทึกแบบนี้นิยมกันมาก คือ การบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา(Descriptive Record) ซึ่งสามารถทำได้ง่ายโดยเขียนข้อความเรียงไปเรื่อยๆ แต่ถ้าผู้สังเกตมีอคติต่อผู้สังเกต ข้อมูลที่บันทึกอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้

2. การบันทึกแบบปรนัย (Objective Record) เป็นวิธีการบันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และแยกความคิดเห็นของผู้สังเกตออกต่างหาก ซึ่งการบันทึกแบบนี้อาจกระทำได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การบันทึกแบบไม่เป็นระบบ คือ การบันทึกพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายและตามลำดับเหตุการณ์ การบันทึกแบบนี้ที่นิยมใช้เรียกว่าระเบียบพฤติกรรม (Anecdotal Record) เป็นวิธีที่นิยมมากกว่าการบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา เนื่องจากผู้อ่านสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้ถูกสังเกตได้มากกว่า

2.2 การบันทึกแบบเป็นระบบ คือ การบันทึกหลังจากที่มีการตีความหรือเข้าใจลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างถูกต้อง เป็นการบันทึกที่เป็นปรนัยมากที่สุด มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ ซึ่งการบันทึกพฤติกรรมแบบนี้ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การบันทึกพฤติกรรมโดยใช้ มาตราส่วนประเมินค่า (Graphic Rating Scale) คือ การบันทึกการสังเกตโดยทำเป็นมาตราส่วนประเมินลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดขึ้นให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้สังเกต

2.2.2 การบันทึกพฤติกรรมแบบกำหนดลักษณะแบบพฤติกรรม (Behavior Descriptive Scale) คือ การบันทึกการสังเกตโดยกำหนดลักษณะพฤติกรรมแล้วบรรยายลักษณะพฤติกรรมนั้นๆไว้หลายๆข้อความ ให้ผู้บันทึกทำเครื่องหมายหน้าข้อความที่คิดว่าตรงกับลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.2.3 การบันทึกพฤติกรรมแบบให้คะแนน (Scoring Scale) คือ การบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต โดยการที่ผู้บันทึกประเมินลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นตัวเลข และตัวเลขนี้จะเป็นรหัสที่แปลความหมายออกเป็นพฤติกรรมต่างๆ

1.9 ประโยชน์ของการสังเกต

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 45-46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. การสังเกตทำให้ครูหรือผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนของตนมากขึ้นและสามารถพิจารณาให้การแนะแนวได้ โดยมีต้องสิ้นเปลืองงบประมาณและใช้เวลามากนัก

2. การสังเกตเป็นการเลือกเฟ้นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆที่เห็นว่ามีมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเข้าใจและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3. การสังเกตช่วยให้ผู้สังเกตมีความเจริญงอกงามและพัฒนา ทั้งทางด้านทักษะและประสบการณ์ในการสังเกต ซึ่งมีผลต่อการเข้าใจนักเรียน การบันทึกการสังเกตที่ชัดเจนตรงตามพฤติกรรมโดยปราศจากอคติ

4. การสังเกตช่วยให้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

5. การสังเกตจะช่วยให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งจะสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ได้จากเทคนิคอื่นๆ

6. การสังเกตช่วยให้ได้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ไม่สามารถหาได้ จากการใช้เครื่องมือและวิธีการอื่นๆ ในการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

นอกจากนั้น สุนีย์ ธีรวิรุฬห์ (2542 : 14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. ให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากวิธีการอื่นๆ

2. ให้ข้อเท็จจริงบางประการซึ่งไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่นๆ

3. ช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล โดยเฉพาะการสังเกต ในขณะที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว

4. ช่วยให้เข้าใจบุคคลได้ดีขึ้น และช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลา และงบประมาณ

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 93) ในขณะเดียวกันก็ใช้เทคนิคการสังเกตเพื่อดูท่าทาง พฤติกรรม ปฏิกริยาการแสดงอารมณ์ตอบสนองต่อบุคคล หรือเหตุการณ์ที่เล่า (นันทิกา แย้มสรวล.2529 : 78)

รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งต้องเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นการสนทนาจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก (อารีย์ ตันห์เจริญรัตน์ 2526 : 96)

2.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

ได้มีผู้ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ไว้หลายท่านดังนี้ ^{ตัว}

เมตตา กฤตวิทย์ (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ว่าเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลประเภทหนึ่ง แต่เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการสนทนาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และบทบาทของผู้สื่อสารก็เด่นชัดกว่าการสนทนาทั่วไป

ชนิดของการสัมภาษณ์

2.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยาว่ามี 2 ชนิด (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ 2527 : 94-96)

1. การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์ สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ และ ^{ตัว}ค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริงข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ สนทนา หรือ ซักถามผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนขึ้นจนสามารถพิจารณา แก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเราได้หลังจากการให้สัมภาษณ์ และยังเป็น การสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

2.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์มี 3 กระบวนการ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ 2527 : 96-109)

1. ก่อนการสัมภาษณ์
2. ขณะสัมภาษณ์
3. การยุติการสัมภาษณ์

1. ก่อนการสัมภาษณ์

กระบวนการขั้นตอน มืองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ ในเรื่องของความพร้อมของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะต้องมีกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจจะต้องมีการบอกจุดมุ่งหมายให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ ในขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็ต้องมีความสามารถในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบบอกจุดมุ่งหมาย ก็อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกในขณะสัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าหากเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่สัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวก สบาย ควรเป็นที่มืดซิด เพื่อผลของการสัมภาษณ์

1.4 การเตรียมวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มักให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้เลือกวัน เวลา ที่สะดวก พร้อมที่จะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงมากขึ้น

2. ขณะสัมภาษณ์

ในขณะสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้เทคนิคต่างๆในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคทั่วไป และเทคนิคเฉพาะ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์(2527 : 99-108) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใด จะต้องใช้เทคนิคทั่วไป 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยใช้อวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5
2. การฟัง (Listening) เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและให้คำปรึกษา
3. การใช้คำถาม (Questioning) ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ ในสิ่งที่ยังไม่กระจ่าง โดยการใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง
4. การพูด (Talking) การพูดที่ดีนั้นจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติ และความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามพูดเพื่อควบคุมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

1. การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)
2. การแสดงความเห็นใจ (Sympathy)
3. การแสดงอารมณ์ร่วม (Empathy)
4. การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)

5. การแสดงความเห็นด้วย (Approval)
6. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)
7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling)
8. การใช้เงียบ (Using Silence)
9. การสร้างอารมณ์ขัน (Sense of Humor)

3. การยุติการสัมภาษณ์

การยุติการสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น จึงต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อที่จะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่เขาพูดไปนั้น จะเป็นความลับและเป็นผลดีแก่เขา
2. ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์เพื่อจะได้มีเรื่องราวต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป
3. ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิด หรือรู้สึกในขณะสัมภาษณ์ เพื่อจะช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหายิ่งขึ้น และอาจจะต้องมีการเพิ่มเติมหรือแก้ไขในบางตอน โดยผู้สัมภาษณ์
4. ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทีที่นุ่มนวล มีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในคราวต่อไปอีก

3. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

การเยี่ยมบ้าน เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมมือกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปผู้เยี่ยมบ้านคือ ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา ส่วนในสถานการแพทย์ ผู้มีหน้าที่เยี่ยมบ้านคือนักสังคมสงเคราะห์

3.1 ความหมายของการเยี่ยมบ้าน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 121) ได้ให้ความหมายของการเยี่ยมบ้านไว้ว่าเป็นการที่บุคคลหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติทางบ้าน และครอบครัวของผู้รับการศึกษา โดยการไปดูสภาพที่แท้จริงของผู้รับการศึกษาที่บ้าน ว่ามีสภาพแวดล้อมของบ้านและครอบครัวเป็นอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือจากการสังเกตหรือจากวิธีการรวบรวมข้อมูลอื่นๆ หรือไม่

นอกจากนั้น ทศพร มณีศรีข้า (2539 : 79) ได้ให้ความหมายของการเยี่ยมบ้านว่า หมายถึง การที่ครูหรือผู้แนะแนวพบปะ สนทนา เยี่ยมเยียนผู้ปกครองของนักเรียนที่บ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และรู้จักกันดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดการยอมรับสภาพที่สัมผัสได้ด้วยตนเองตลอดจนทราบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ตัวนักเรียนและตัวครูอีกด้วย

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การเยี่ยมบ้าน หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษา โดยครูผู้แนะแนวหรือผู้ศึกษาไปดูสภาพทั่วไปของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง และลักษณะความสัมพันธ์ ของบุคคลในครอบครัวของผู้รับการศึกษา เพื่อทราบข้อเท็จจริงและนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านของผู้รับการศึกษา มาพิจารณาหาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ด้วยวิธีอื่นๆ

3.2 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์.2527 :121-122) ^{ดช}

1. เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงและสภาพที่แท้จริงของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน
2. เพื่อเพิ่มเติมข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับเด็กที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการ

อื่นๆ

3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างทางโรงเรียนกับทางบ้านหรือระหว่างครูกับผู้ปกครอง

3.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างทางโรงเรียนกับทางบ้านหรือระหว่างครูกับผู้ปกครอง

การเยี่ยมบ้านมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์.2527 : 122-124)

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนการเยี่ยมบ้าน
 - 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
 - 1.2 นัดหมาย วัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง
2. ขั้นตอนเยี่ยมบ้าน

ขณะเยี่ยมบ้านควรปฏิบัติดังนี้

 1. แสดงสัมมาคารวะต่อเจ้าของบ้านและแสดงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 2. ใช้สังเกต และจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น

3. ในระยะแรกของการสัมภาษณ์หรือการสนทนา ควรหาทางสนับสนุนให้ผู้รับการศึกษาร่วมสนทนาด้วย เพื่อสังเกต สัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง

4. พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะผู้รับการศึกษ และสถาบันการศึกษาให้มากที่สุด

5. กล่าวถึงผู้รับการศึกษาด้านที่เป็นจริง

6. ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีรีตอง

7. ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30-60 นาที หรือสังเกตจากกิริยา อาการของเจ้าของบ้านที่แสดงว่าอึดอัด หรือมีธุรกิจที่ต้องทำ

3. หลังการเยี่ยมบ้าน

หลังการเยี่ยมบ้านควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ทันทีเมื่อกลับจากการเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการเยี่ยมบ้าน

4. อัตชีวประวัติ (Autobiography)

การที่ผู้รับการศึกษได้เขียนอัตชีวประวัติ นับว่าเป็นวิธีการที่มีประโยชน์และคุณค่าในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพราะก่อนที่ผู้รับการศึกษจะเขียนถึงเรื่องราวของตนเอง จะต้องลำดับเรื่องราวที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงการคาดการณ์ หรือความมุ่งหวังในอนาคตที่คิดว่าควรจะเป็น ทำให้ผู้รับการศึกษามองเห็นตนเองได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

4.1 ความหมายของอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติ คือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนคาดหวังในอนาคต (กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ .2527 : 138) เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียน เขียนเรื่องราวของตนเองอย่างอิสระเสรี และข้อมูลนั้นถูกเก็บไว้เป็นความลับ (ปีเตอร์.1967 : 175) ช่วยให้ผู้ประสบปัญหาใช้เวลาคิดถึงตนเองและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจพื้นฐานทางครอบครัว อุปนิสัย ความใฝ่ฝัน ตลอดจนทัศนคติที่มีต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมของผู้ประสบปัญหา (นันทิกา แย้มสรวล.2529 : 82) หรืออาจกล่าวว่า อัตชีวประวัติช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจภายในตัวบุคคลซึ่งหมายถึงประสบการณ์ และความรู้ของแต่ละบุคคล (เชอร์ทเชอร์และสโตน.1996 : 250) ซึ่งเทคนิคได้ถูกนำมาใช้ในการแนะแนว เพื่อหาข้อเท็จจริงหรือการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีเพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้น เพราะเรื่องราวบางอย่างใช้วิธีการสัมภาษณ์ไม่ได้ (สมศักดิ์ ภูวิภาถาวรธน์.2531 : 163)

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า อัตชีวประวัติ หมายถึง เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลแต่ละคน โดยการให้บุคคลเขียนบรรยายอย่างอิสระเสรีเกี่ยวกับประวัติ และเรื่องราวของตนเอง ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต

4.2 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เอง

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างอิสระเสรี
2. เพื่อให้บุคคลได้เข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติดียิ่งขึ้น
4. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ

4.3 รูปแบบของอัตชีวประวัติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 139-148) กล่าวว่า การเขียนอัตชีวประวัติโดยทั่วไป

มี 2 รูปแบบ คือ

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)
2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)

การเขียนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของเขาเอง โดยการเขียนเป็นความเรียงอิสระ ซึ่งวิธีนี้นักจิตวิทยาเชื่อว่าเป็นวิธีที่บุคคลจะเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นความในใจ ซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ การเขียนแบบนี้จะให้ประโยชน์และคุณค่ามากในการให้คำปรึกษา แต่ยากต่อการตีความหมาย เพราะมิได้เขียนตามรูปแบบใดๆ

2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

การเขียนแบบนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ให้เขียน ว่าต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องใด แต่ก็มีผู้พยายามคิดหัวข้อขึ้นมาเสนอแนะไว้มากมาย โดยแบ่งตามระดับของผู้เขียนแบบฟอร์มมีหลายแบบ แต่ไม่ว่าเป็นแบบฟอร์มใดต้องมีเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีต ตั้งแต่จำความได้ จนถึงปัจจุบัน และกล่าวถึงความมุ่งหวังในอนาคตด้วย

ตัวอย่างอัตชีวประวัติ

1. โรงเรียนของข้าพเจ้า
2. ครอบครัวของข้าพเจ้า
3. ชีวิตของข้าพเจ้าในโรงเรียนประถมศึกษา
4. สิ่งที่ข้าพเจ้าทำได้ดีและสิ่งที่ข้าพเจ้าอยากทำได้

5. วิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียนมากที่สุดและวิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียนน้อยที่สุด
6. สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบทำมากที่สุด และชอบน้อยที่สุดเมื่ออยู่ที่บ้าน
7. สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบทำมากที่สุดและชอบทำน้อยที่สุดเมื่ออยู่ที่โรงเรียน
8. เพื่อนของข้าพเจ้า
9. คุณครูของข้าพเจ้า
10. ถ้าข้าพเจ้าสามารถมีสิ่งๆที่ข้าพเจ้าต้องการด้วยการขอสิ่งนั้นได้ ข้าพเจ้า
ควรขอสิ่งใดบ้าง

4.4 การวิเคราะห์อัตชีวประวัติ

ในการวิเคราะห์อัตชีวประวัติโดยใช้แนวทางของ ไพรซ์ลิคซ์ (Froehlich) ซึ่งได้เสนอไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 มีดังนี้

1. พิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง
2. ความยาวของอัตชีวประวัติ
3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level or Depth of Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. ลักษณะของการเขียน (Appearance)
8. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)
9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variation)

ถ้าผู้ศึกษารายกรณีไม่ยอมเขียนอัตชีวประวัติ อาจให้เขาเล่าเรื่องหรือเขียนอนุทินส่วนตัวเล่าเรื่องความประทับใจในชีวิตที่ผ่านมาได้ หรือทำทั้งสองอย่างไปด้วยกัน

5. บันทึกประจำวัน (Diary)

บันทึกประจำวันเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ช่วยให้ทราบข้อมูลเรื่องราวและรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับผู้รับการศึกษาคือ เป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ แต่ละเอียงดลิกซึ่งกว่าเพราะไม่ได้กล่าวถึงกิจกรรมโดยรวม แต่กล่าวเน้นเฉพาะในแต่ละวันว่าทำอะไรบ้าง

5.1 ความหมายของบันทึกประจำวัน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 175) ได้ให้ความหมายของบันทึกประจำวันไว้ว่า คือ การที่บุคคลเขียนบรรยายเรื่องราวที่เกี่ยวกับตนเอง โดยเน้นถึงประสบการณ์ในด้านกิจกรรมและความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบันแตกต่างไปจากอัตชีวประวัติที่กล่าวถึงตั้งแต่อดีต

จนถึงปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต

5.2 หลักการเขียนบันทึกประจำวัน

ในการเขียนบันทึกประจำวันควรมีหลักการเขียนดังนี้

1. ก่อนให้ผู้รับการศึกษายืนยันบันทึกประจำวัน ผู้ศึกษาต้องมีความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกับผู้รับการศึกษานานพอสมควร

2. ก่อนเขียนบันทึกประจำวัน ผู้ศึกษาต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเขียน

4. ในผู้รับการศึกษารายอย่างชัดเจน

3. การให้เขียนบันทึกประจำวันควรให้เขียนต่อเนื่องกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์

5.3 การวิเคราะห์การเขียนบันทึกประจำวัน

ข้อมูลที่ได้จากการเขียนบันทึกประจำวันจะเป็นการเล่าเรื่อง ดังนั้น การวิเคราะห์ก็คือการสรุปเรื่องราวที่เขียนเล่ามาในแต่ละวัน

5.4 รูปแบบการบันทึกประจำวัน

ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องมีหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก

2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก

3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น โดยต้องเขียนต่อเนื่องอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบกิจวัตรและนิสัยของผู้รับการศึกษอย่างสมบูรณ์

6. สังคมมิติ (Sociometry)

6.1 ความหมายของสังคมมิติ

สังคมมิติ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม หรือในกลุ่มว่ามีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะใด เช่น สามัคคีกลมเกลียว เป็นกลุ่มใหญ่ หรือแตกแยกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกแต่ละคนได้รับการยอมรับในกลุ่มมากน้อยเพียงใด (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 184)

6.2 หลักการทำสังคมมิติ

(กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 184) ได้กล่าวถึงหลักการทำสังคมมิติไว้ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มควรจะรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ซึ่งต้องนานมากกว่า 6 สัปดาห์ ขึ้นไป เพราะเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกแต่ละคนจะทราบถึงข้อดีและข้อเสียของกันและกันมากขึ้นจนพอที่จะประเมินได้ว่าเขามีความรู้สึกต่อสมาชิกคนอื่นๆเป็นอย่างไร

2. ก่อนทำสังคมมิติ ผู้ทำควรมีความสัมพันธ์อันดีและคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มมากพอสมควร จนสมาชิกไว้วางใจที่จะเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา

3. ผู้ทำสังคมมิติควรแจ้งจำนวนสมาชิกทั้งหมด และรายชื่อของสมาชิกของทุกคนให้กลุ่มทราบ

4. ในการทำสังคมมิติแต่ละครั้งควรมีการสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว และควรเป็นสถานการณ์ที่ได้มีการปฏิบัติจริง ตลอดจนเป็นที่ปรารถนาจะให้เกิดสถานการณ์นั้นขึ้นจากสมาชิก

5. การทำสังคมมิติไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะสมาชิกอาจมีการคิดหรือปรึกษาหารือกันไว้ก่อนตอบ ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นธรรมชาติ

6. การทำสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับขึ้นไป เพราะจะทำให้มองเห็นความรู้สึกที่แตกต่างกันต่อสมาชิกแต่ละคน แต่ไม่ควรเลือกเกิน 3 อันดับเพราะการเขียนแผนผังจะยุ่งยากซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจได้

7. ในการแปลความหมายสังคมมิติแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกันไป

8. การทำสังคมมิติควรใช้วิธีการอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีไครเอ่ย บันทึกประจำวัน การสัมภาษณ์ ฯลฯ

6.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมมิติ

คำศัพท์ต่างๆ ที่นิยมใช้มีดังนี้

1. Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion คือ คำถามหรือสถานการณ์ที่ผู้ทำสังคมมิติกำหนดขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มบุคคลบางคนในกลุ่ม

2. Sociogram คือ แผนผังสังคมมิติซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม

3. Sociometric Clique หรือ Subgroup คือ กลุ่มย่อยๆ ในกลุ่มใหญ่ซึ่งอาจมีหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยเล็กที่สุดอาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้

4. Mutual Choice คือ การที่บุคคล 2 คนต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกัน หรือคนละอันดับก็ได้

5. Star หรือ Leader คือบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด

6. Rejectee คือ บุคคลที่ไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม และบุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

7. Isolate คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม และบุคคลนั้นก็ไม่เลือกสมาชิกในกลุ่มด้วย

8. Neclectee คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย และบุคคลนั้นมักอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม

9. Sociometric Cleavage คือ การขาดการเลือกซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไปของกลุ่มย่อย

10. Sociometric Structure คือ โครงสร้างทางสังคมมิติที่แสดงแบบแผนของการเลือกในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ในสังคมที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละคน

11. Sociometric Test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมมิติ

12. Sociometric Status คือ สถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Stars, Rejected , Isolate, Neclectee ฯลฯ

6.4 ลำดับขั้นตอนของการทำสังคมมิติ มี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์

ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ

ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กันมากควบคู่กับสังคมมิติในปัจจุบัน คือ กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess who as who's who technique)

เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูแนะแนวและผู้ให้คำปรึกษาทราบถึงเจตคติ (Attitude) ส่วนตัวระหว่างสมาชิกในห้องเรียน คือ การใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess who as who's who technique) อันเป็นกลวิธีหนึ่งสำหรับการหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยการถามจากเพื่อนของนักเรียนเอง เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์มากวิธีหนึ่ง ในบางครั้งความเห็นของนักเรียนและนักเรียน นักเรียนและครู ที่มีต่อกันอาจจะไม่เหมือนกัน เช่น นักเรียนที่ครูเห็นว่าเป็น “เด็กดี” ในสายตาของครูนั้น อาจเป็นบุคคลที่เพื่อนฝูงไม่ค่อยชอบเท่าใดนัก เป็นต้น

กลวิธี “ใครเอ่ย” ดำเนินการโดยครูเป็นผู้เขียนลำดับของคำถามที่บรรยายเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆของเด็ก และเด็กแต่ละคนจะได้รับการขอร้องให้เขียนชื่อบุคคลในห้องเรียนที่เขาคิดว่า ลักษณะที่ตรงกัน หรือใกล้เคียงกันกับคำถามเหล่านั้น โดยวิธีการนี้เท่ากับเป็นการเปรียบเทียบในทางที่บุคคลหนึ่งมองเห็นตัวเขาเอง และจากการที่บุคคลอื่นได้มองดูและรับรู้เกี่ยวกับตัวเขา

การดำเนินเกี่ยวกับกลวิธี “ใครเอ่ย” ครูจะต้องแน่ใจเสียก่อนว่า เด็กทุกคนในชั้นเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีแล้ว เด็กจึงจะสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง นอกจากนี้ครูต้องทำให้เด็กไว้วางใจได้ว่า การตอบคำถามของเขาจะได้รับการปกปิดไว้เป็นความลับอย่างดียิ่ง

การวิเคราะห์ผลของกลวิธีนี้ จะควบคู่ขนานไปกับการทดสอบของสังคมมิติ แหล่งต่างๆของการเลือกควรได้รับการพิจารณาวิเคราะห์ และความพยายามควรถูกกระทำขึ้น เพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังของการเลือกเหล่านั้น

การวิเคราะห์ผลของกลวิธี "ใครเอ่ย" จะควบคู่ขนานไปกับข้อทดสอบสังคมมิติ จากแหล่งต่างๆ ของการเลือกและควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียด อีกทั้งควรกระทำเพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังของการเลือกเหล่านั้น

ตัวอย่างคำถาม "ใครเอ่ย"

1. คนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนมากที่สุดในระดับชั้นเรียนคือ
2. คนที่ชอบแสดงความคิดเห็นมากที่สุดในระดับชั้นเรียนคือ
3. คนที่ชอบรังแกเพื่อนมากที่สุดคือ
4. ใครคือบุคคลที่ชอบออกคำสั่งกับเพื่อนมากที่สุด
5. ใครคือบุคคลที่ชอบทำตามคำแนะนำหรือคำสั่งของคนอื่น

7. แบบทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบ เป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอนและผลที่ได้จากแบบทดสอบมีความหมายชัดเจนในการแนะแนวจึงมักนำแบบทดสอบมาใช้ในกรณีที่ต้องการจะได้ข้อมูลที่เด่นชัด ซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบเมื่อต้องการทราบถึงความถนัด ความสามารถ หรือบุคลิกภาพ การใช้แบบทดสอบจะทำให้ทราบถึงประเภทต่างๆ ของเด็กที่ต้องการ ทำให้ครูแนะแนวมีความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

7.1 ความหมายของแบบทดสอบ

แบบทดสอบ หมายถึงเครื่องมือที่เกณฑ์ในการวัดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือหลายลักษณะของพฤติกรรม โดยการให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนองเป็นภาษาถ้อยคำ หรือภาษาท่าทาง ซึ่งแบบทดสอบที่ดีจะต้องเป็นแบบทดสอบที่มีความเป็นมาตรฐาน กล่าวคือ เป็นแบบทดสอบที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมมีการตอบสนองในลักษณะเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน อีกทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปอย่างแพร่หลาย

7.2 ชนิดของแบบทดสอบ

แบบทดสอบแบ่งออกเป็นหลายชนิด แล้วแต่เกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน ส่วนแบบทดสอบที่นิยมใช้กันมากในวงการแนะแนวและจิตวิทยาได้ใช้เกณฑ์การจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดเชาวนปัญญา (Intelligence Tests)
2. แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Tests)
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Tests)
4. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Tests)
5. แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory)

8. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

8.1 ระเบียนสะสม หมายถึง เอกสารที่จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่างๆ อย่างมีระเบียบและเป็นระบบตลอดเวลาที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน เป็นเอกสารที่จะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดีและรวดเร็วขึ้น

8.2 ชนิดของระเบียนสะสม

สุเนีย วีรวีรพท์ (2542 : 24) กล่าวไว้ว่าระเบียนสะสมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้

2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล
2. จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มระเบียน

1. ประเภทของระเบียนสะสมที่จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบที่โรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้โรงเรียนหรือครู เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยทางโรงเรียนอาจได้ข้อมูลจากตัวเด็กบอกเอง หรือจากบุคคลอื่น เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือครูสังเกตเอง วิธีนี้อาจได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การเขียนอัตชีวประวัติ การทำสังคมมิติ ฯลฯ

1.2 แบบที่นักเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองดีขึ้น ข้อมูลต่างๆ นักเรียนจะเป็นผู้กรอกเอง แต่เก็บรักษาไว้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นแบบมีคำถามแล้วเว้นช่องให้นักเรียนตอบ

2. ประเภทของระเบียนสะสม ที่จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียน แบ่งได้เป็น 3 แบบคือ

2.1 แบบเป็นช่องหรือเป็นแฟ้ม ระเบียนสะสมแบบนี้จะแยกข้อมูลแต่ละด้านไว้ ในระเบียนแต่ละแผ่น แล้วจึงนำมารวมใส่ไว้ในช่องหรือแฟ้ม เช่น เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ระเบียบเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2.2 แบบเป็นแผ่นเดียวหือพับได้ จะมีข้อมูลต่างๆบันทึกลงในระเบียนแผ่นเดียวกันทั้งหมด และพับให้กระตัดรัด เพื่อสะดวกในการเก็บ

2.3 แบบรวมหรือเย็บเล่ม เพื่อช่วยให้ระเบียนสะสมไม่มีขนาดใหญ่เกินไป และสามารถจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ได้อย่างละเอียดและกว้างขวาง เนื่องจากมีจำนวนหน้าที่จะบันทึกมาก

8.3 ข้อมูลต่างๆที่เก็บรวบรวมไว้ในระเบียนสะสม

ควรเป็นข้อมูลทุกประเภทที่ได้ศึกษาจากตัวผู้เรียน ซึ่งได้มาจากการกรอกหรือบันทึกข้อมูล โดยประกอบด้วยรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ, สกุล, เพศ, วัน/เดือน/ปีเกิด, เชื้อชาติ, สัญชาติ, สถานที่เกิด, สถานที่อยู่ปัจจุบัน, ศาสนา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ประกอบด้วยข้อเท็จจริงต่อไปนี้ ชื่อบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง, อาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง บิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือถึงแก่กรรม, สถานภาพระหว่างบิดา มารดา,สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว, สภาพความเป็นอยู่ทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่, จำนวนพี่น้อง ชื่อ อายุ เพศ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ประวัติการเจ็บป่วย การประสบอุบัติเหตุร้ายแรง,การเจริญเติบโตของร่างกายในด้านของน้ำหนักและความสูง , บันทึกการตรวจสุขภาพจากแพทย์ , ความบกพร่องของร่างกาย และการสร้างภูมิคุ้มกัน

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น ระดับการศึกษา, คะแนนผลการเรียนตลอดปี,รายชื่อวิชาที่เรียน,รายงานพิเศษเกี่ยวกับความล้มเหลวและเกียรติคุณในการเรียน, รายงานเกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน

5. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบโดยแบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ คะแนนทดสอบระดับเชาวน์ปัญญา,คะแนนทดสอบความถนัดและความสนใจ,รายงานผลการทดสอบบุคลิกภาพ ฯลฯ

6. ข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น ความสนใจในกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม,ความสามรถพิเศษ, ความสนใจและพึงพอใจในอาชีพ , ข้อมูลจากการสังเกต และสัมภาษณ์ หรือให้คำปรึกษา, อัตชีวประวัติ, บันทึกประจำวัน, รายงานผลสังคมมิติ, รายงานการเยี่ยมบ้าน,รายงานพฤติกรรมต่างๆ ที่ควรส่งเสริม ช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไข ฯลฯ

8.4 การรวบรวมข้อมูลและบันทึกในระเบียนสะสม

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนนั้น จะต้องรวบรวมจากหลายๆแหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอในการที่จะนำมาศึกษา ดังนี้

1. จากตัวผู้เรียนเอง เช่นการสัมภาษณ์ ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกประจำวัน การให้ตอบแบบสอบถาม และจากการสังเกตของผู้สอน
 2. จากบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
 3. จากเพื่อน เช่นการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สังคมมิติ
 4. จากครู ซึ่งอาจจะเป็นครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว เช่น การสัมภาษณ์จากคนอื่นๆ
- ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ จิตแพทย์ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์

8.5 ประโยชน์ของระเบียบวินัย

ระเบียบวินัยเป็นเอกสารที่ให้คุณค่าทางการแนะแนวมาก ดังที่ จำเนียร ช่างโชติ (2527 :212 - 213) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ช่วยครูและครูแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา ในด้านการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาในกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาต่างๆ ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือ
2. ช่วยครูและผู้แนะแนว ในการช่วยให้ผู้เรียนเลือกแผนการเรียน และการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หรือการเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เจตคติ และคุณลักษณะอื่นๆ
3. ช่วยผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิต
4. ช่วยบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ให้รู้จักและเข้าใจเด็กในความปกครองของตน โดยผ่านครูแนะแนว ในการสนับสนุนเรื่องการเรียน หรือการประกอบอาชีพ
5. ช่วยผู้สอน ในเรื่องการจัดกลุ่มการเรียนในชั้นเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ช่วยทางสถาบันการศึกษา ใช้ในการวางโครงการติดตามผลงานด้านการแนะแนวด้านการสอน ด้านการบริหาร

ขั้นตอนที่ 3 การวินิจฉัยข้อมูล

การวินิจฉัยข้อมูล คือ การนำผลที่ได้ รวบรวมไว้หลายวิธีการ มาพิจารณาว่าผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันส่วนใหญ่ มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด จะวินิจฉัยว่ามีปัญหา หรือพฤติกรรมไปในแนวนั้น โดยนำหลักเกณฑ์ ในทฤษฎีจิตวิทยา มาพิจารณาตัดสินและสรุปเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมของบุคคล พร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 34-36) ได้เสนอแนวความคิดว่า กระบวนการวินิจฉัยปัญหาสามารถดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ก. ขั้นตอนกำหนดปัญหา จะต้องทราบแน่ชัดว่าปัญหาคืออะไร เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเป็นไปอย่างมีระบบและน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษาควรตั้งกฎเกณฑ์ กำหนดปัญหาขึ้นตามความรู้แลประสบการณ์ของตนเอง เช่น อาจกำหนดปัญหาแยกตามประเภท ตามลักษณะของผู้มีปัญหาประเภทต่างๆ เช่น ประเภทต้องพึ่งพิงผู้อื่นจนเอาตัวไม่รอด ประเภทขาดข้อสนเทศ เป็นต้น หรือกำหนดปัญหาตามระดับความทุกข์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมี 2 ระดับ คือ

๔๕

1. ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความคิด ไม่สามารถคิดอย่างมีเหตุผล
2. ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความรู้สึก เป็นผลจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น

แล้วได้รับความกดดันทางอารมณ์สูง

หา

3. ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะเวลาเกิดปัญหานานเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้นบ้าง

4. ปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

ข. การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้วให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีตและปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อพิจารณาว่าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมประเภทใด

การวินิจฉัยนี้ วินิจฉัยโดยพิจารณาสมมติฐานเป็นหลัก เพราะการรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อกระทำการวินิจฉัยปัญหาแล้ว ขั้นตอนต่อไปนี้คือการสรุปพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สาเหตุของปัญหาคืออะไร และควรเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหา ด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม วิธีเหล่านั้นได้แก่

1. การให้คำปรึกษา (Counseling) โดยใช้เทคนิคหรือทฤษฎีการให้คำปรึกษา ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษาในรายที่ไม่มีปัญหาซับซ้อน สามารถเข้าใจตนเองได้หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว

2. การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) โดยใช้เทคนิค และทฤษฎีการปรับพฤติกรรม ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษา ในรายที่ไม่มีปัญหาซับซ้อน เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีกทั้งเพิ่มและสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้น หลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมแล้ว

3. การใช้ระบบส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เป็นต้น ซึ่งการป้องกันนี้ อาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหาแล้ว แต่ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

การส่งเสริม คือ วิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการทำกิจกรรมนันทนาการต่าง การร้องเพลง การพูดคุยนุกสนาน การเล่นกีฬา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าผู้รับการศึกษา จะมีสภาพอย่างไรในอนาคต

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 36) ได้เสนอแนะว่าการทำนายผลจะต้องทำ โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น
2. บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนอย่างต่อเนื่องกันไป
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นของตนเอง ซึ่งดำเนินไปตาม

ลักษณะประสพการณ์ที่เคยประสบมา และตามแผนการที่วางไว้สำหรับอนาคตของตนเอง

นอกจากนั้น จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อเท็จจริงในชีวิตของผู้ประสบปัญหาด้วย ฉะนั้นผู้ที่ทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ มักจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถตลอดจนประสพการณ์อย่างพอเพียง ดังนั้นหากผู้ทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอ กระบวนการในขั้นนี้อาจไม่ต้องมี ทั้งนี้เนื่องจากหากผลการทำนายผิดพลาด มักจะเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนาย และผู้ถูกทำนายได้ (กมลรัตน์ หล้าสุขวงศ์ .2527 : 370)

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามผล

การติดตามผล เป็นการกระทำหลังจากให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผลเพื่อประเมินว่าเมื่อทำการศึกษา และช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร เพื่อสำรวจดูว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นกับเขามากหรือไม่ ถ้าพบว่าปัญหาใหม่เกิดขึ้น ก็จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ทันที่ นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผล เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การนัดสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ติดตามซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมาย หรือแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการติดตามผล

การติดตามผลไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์และโอกาสของผู้ทำการศึกษา
กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 376) ได้นำหลักการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผล ดังนี้

1. รายที่มีปัญหาซับซ้อน ให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลาอันนั้น
2. การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้น
ในระยะที่ 3 ก็ติดตามทุก 2 เดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้นจนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่าง
ออกไป โดยไม่ต้องกำหนดให้สม่ำเสมอหรือตายตัวเช่นครั้งแรกๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจหรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ต่อไป

1.1.5 วิธีการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดหมายและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ศึกษารวมถึงผู้รับการศึกษา
นั้นจะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)
2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 579) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติราย
กรณีไว้ว่าเป็นการจดบันทึก หรือการรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษา โดยหัวข้อของการจดบันทึก
การศึกษาประวัติรายกรณี มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเช่นเดียวกับการศึกษารายกรณี เช่น วินิจฉัย การ
สรุปผลและข้อเสนอแนะ ตลอดจน การติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวแล้วในกระบวนการศึกษา
รายกรณี

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

จำเนียร ช่างโชติ (2522 : 196) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือการนำ
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ทำการ^{ศึกษา}รายกรณีนั้น มาประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ เกี่ยวข้องกับ
การพิจารณาตีความหมาย และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกันตลอดจนพิจารณาช่วยเหลือแนะ
แนวเด็กเป็นระยะไป

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 599) ให้ความหมายของการประชุมปรึกษาราย
กรณี ว่า คือ การประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมกันแสดงความคิดเห็นของ
สมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมกันแสดงความคิดเห็น

เห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา หรือป้องกัน ส่งเสริมบุคคลที่รับการศึกษาอื่นๆ

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2529 : 73) กล่าวว่าการประชุมปรึกษาหารือ หมายถึง การประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาและให้ข้อสรุปในเรื่องการวิเคราะห์ ทัศนคติ การป้องกัน การช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา

ธีรวุฒิ ปทุมนพรัตน์ (2530 : 216) กล่าวว่า การประชุมปรึกษาหารือ คือ การประชุมพิจารณาสาเหตุของพฤติกรรม โดยอาศัยประวัติที่สืบได้เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ครูแนะแนว พยาบาล และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ

นอกจากนั้นพนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 26) กล่าวว่า การประชุมปรึกษาหารือ หมายถึง การประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อระดมความคิดและร่วมแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และวินิจฉัยสาเหตุของพฤติกรรม ตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ให้แก่บุคคล

2.2 ประโยชน์ของการร่วมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตัว และแก้ไขปัญหาดตนเองให้ดีขึ้น

2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะได้เห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

3. ช่วยให้ผู้คนได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความโน้มเอียงหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่างๆ โดยไม่มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูมองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กนักเรียนเกียจคร้าน ชอบโกหก ชอบขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 600-603) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณีว่ามี 3 รูปแบบ ดังนี้

2.3.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหา หรือกรณีอื่นๆ และผู้ใกล้ชิด ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3.2 การประชุมกลุ่มใหญ่ จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว เป็นต้น
2. ผู้ใกล้ชิดเช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง เป็นต้น

3. ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เป็นต้น

2.3.3 การประชุมกลุ่มเล็ก จะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับปัญหาหรือกรณีนั้นๆโดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครองของผู้รับการศึกษา

จากรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณีดังกล่าว รูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด และจะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนั้นการประชุมปรึกษารายกรณีทุกรูปแบบ จะต้องมีการประชุม ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้อาวุโส และจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณีเป็นผู้รายงานผลจากการศึกษา ตลอดจนชี้แจงเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการประชุมกลุ่มเล็ก

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี

กระบวนการประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินการประชุม
3. ขั้นยุติการประชุม

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ในขั้นเตรียมการ มีปฏิบัติดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญไปยังประธานและสมาชิกโดยระบุ วันเวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่เป็นการจัดสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกะกับสมาชิก รวมทั้งระบบแสง เสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุม หรืออาจมีบันทึกย่อแจกสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นดำเนินการประชุม

ประธานกล่าวเปิดการประชุม มีการปฏิบัติดังนี้

- 2.1 ประธานกล่าวเปิดการประชุม และแนะนำผู้ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม
- 2.2 ผู้ทำการศึกษากรณียกรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม
- 2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา
- 2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จัดบันทึกการประชุม และปิดการประชุม

3. ขั้นตอนการประชุม

การยุติการประชุมศึกษารายกรณี กระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้ว ประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิก และปิดการประชุม

2.5 ข้อควรระวังในการประชุมศึกษารายกรณี

การประชุมศึกษารายกรณี ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อควรระวังดังนี้

1. จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติ
2. ไม่นำคำกล่าวที่ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงได้จริงมากกล่าวในที่ประชุม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาส (2513 : 73-77) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการหนีเรียนของนักเรียน 8 คน พร้อมทั้งวิธีการให้คำปรึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือ ผลปรากฏว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีเรียนนั้นแตกต่างกันในแต่ละราย เด็กบางรายมีปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียนมากกว่าเพื่อนๆ ในห้องเรียนเดียวกันทำให้เบื่อการเรียน ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ เด็กบางรายมีปัญหาทางด้านอารมณ์ ขาดความรักจากบิดา มารดา มองโลกในแง่ร้าย มีปัญหากับน้ำหนักร่างกาย ไม่ยอมรับความจริง บางครั้งสาเหตุการหนีเรียน เกิดจากการอับอายดูตามใจเกินไป และอยู่ในกลุ่มเพื่อนเกเร มีการเรียนอ่อน มีปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่บ้าน และมีปัญหาทางด้านสังคม ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ เพราะถูกผู้ปกครอง ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวดตามกฎเกณฑ์มากเกินไป

สาธิตา กาณจนะ (2518 : 87 -92) ได้ศึกษารายกรณี นักเรียน 6 คน โดยผ่านการบำบัดด้วยหนังสือ เพื่อให้เด็กมีการยอมรับตนเอง ลดความวิตกกังวลและมีความเอื้อเฟื้อ ซึ่งเป็นกลุ่มปัญหา 3 กลุ่ม โดนแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มปัญหาละ 2 คน แล้วนำมาศึกษาเฉพาะคน เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและความคิดเห็น หลังจากการบำบัดด้วยหนังสือ โดยใช้การทดสอบด้วยแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า เด็กมีการยอมรับตนเองมากขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้ง 3 กลุ่มปัญหา

ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 132-141) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ สาเหตุจากตัวนักเรียน สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว และสาเหตุจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สาเหตุจากตัวนักเรียนที่พบได้แก่ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการเรียน การมีนิสัยการเรียนที่ไม่ถูกต้อง การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา ปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง

แรง และปัญหาพื้นฐานทางการศึกษาดำ สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัวได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดา มารดาอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาความสัมพันธ์ทางบ้านไม่ดี และปัญหาสิ่งแวดล้อมทางบ้านไม่ดี ส่วนสาเหตุปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม การมีจำนวนอาจารย์ผู้สอนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

อังสนา เปตะนันท์ (2536 : 91) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมสุดโต่งสาระเหย ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมสุดโต่งสาระเหยของนักเรียน มีสาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของเด็กที่มีพัฒนาการบุคลิกภาพ ไม่เหมาะสม มาจากสภาพครอบครัวแตกแยก บิดา มารดา มีการทะเลาะกันบ่อย ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติด

รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537 : 106-109) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อวินาศกรรมในชั้นเรียนผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก่อวินาศกรรมในชั้นเรียน มีสาเหตุมาจากตัวเด็กโดยปัญหาที่พบ คือ เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ส่วนสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ปัญหา คือ สภาพครอบครัวการอบรมสั่งสอน บรรยากาศของครอบครัว การประพฤติปฏิบัติของบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัว ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อวินาศกรรมในชั้นเรียน และอีกสาเหตุหนึ่งคือ การเลือกคบเพื่อน

สุนีย์ อีรวีรุฬห์ (2542 : 81-92) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดา อยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้ และเห็นว่าการบังคับมากเกินไป ด้านสัมพันธภาพทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนทั้งในและนอกโรงเรียน ไม่สามารถปรับตัวได้ และเรียกร้องความสนใจกับกลุ่มเพื่อน จึงมักเกิดปัญหากับเพื่อนอยู่เสมอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี

จากการศึกษารายกรณีในเรื่องดังกล่าวข้างต้นพบว่า การศึกษารายกรณี สามารถใช้ได้ผลเกี่ยวกับการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สามารถแก้ไข และลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและวัยรุ่นอันจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและสังคม โดยการศึกษารายกรณีนั้นได้มีการช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมแก่ผู้รับการศึกษา ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษารายกรณีที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้รับการศึกษามีความเข้าใจ และยอมรับในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง และสามารถพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีและเหมาะสมขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าการศึกษารายกรณี

เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้แก้ปัญหาและลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1.1 ความหมายของของพฤติกรรมก้าวร้าว

เดโช สนวนานท์ (2520 : 12) ได้ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวคือ การกระทำที่จงเกลียดจงชัง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัว และหนัภัย ในอีกฝ่ายหนึ่งไม่หวั่นไหวก็จะนำไปสู่การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน

เครือวัลย์ ขจรพันธ์ (2524 : 64) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกิริยาตอบสนองของความไม่สมหวัง เด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกลงโทษอย่างแรง มีบิดามารดาที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าว และไม่คงเส้นคงวา

สุชา จันทรเฒ (2525 : 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนที่ขาดความสุข อาจแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดคำหยาบเป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคมที่เด็กใช้ป้องกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนๆ เกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

อัมพร โอตระกูล (2527: 64) กล่าวว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวด เกิดความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา

บัลล์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน .2532 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Buss 1961 : 1-7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าวว่า ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น ในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด และความก้าวร้าวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยการใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟันหรืออวัยวะทางกายรวมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำที่มาทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธ ได้แก่ การพูดตรงๆ เช่น "ออกไปเดี๋ยวนี้" หรือการพูดให้ร้าย เช่น "ฉันไม่ชอบคุณ" ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำให้อีกฝ่ายรู้สึกคนอื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นลักษณะของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดสำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

อัลเบอร์ตี และ เอ็มมอนส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน .2532 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Alberti and Emmons.1978) ก็ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ เช่นกัน คือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่วไป (General Aggression) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุกๆสถานการณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) มากเกินไปจะพูดกับใครมักจะออกคำสั่ง และพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรัก และถูกยอมรับจากผู้อื่นมาก แต่เขามักจะไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situational Aggressiveness) หมายถึงลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ตามที่ได้ที่ผู้อื่นเสนอแนะไว้

ราเวนและรูบิน (วรรณ ช่อคารากุล .2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Raven and Rubin .1983) ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มที่มีความตั้งใจจะทำร้ายผู้อื่นทางร่างกายหรือทางวาจา

บาด (พัชรินทร์ เปรมสมาน.2538 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Bach .1970) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมา เนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหา และมีเจตนาที่จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเดือดร้อน

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ปรับปรุง พฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกันทั้งๆที่ วัตถุประสงค์จริงๆแล้วไม่ต้องการที่จะทำลาย หรือทำร้ายผู้อื่น (Impact – type aggression)

2.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลทั่วไปสนใจกันมาก จึงทำให้มีทฤษฎีที่นักจิตวิทยาได้ศึกษาความก้าวร้าวโดยอธิบายการพัฒนาของความก้าวร้าวและแนวคิดด้วยเหตุผลต่างๆ ดังนี้ (สุพล ชัดเชื้อ .2534 : 17-20)

1. ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) เป็นทฤษฎีที่ ฟรอยด์ เห็นว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณ (Worchel and Cooper.1979 : 316-317 ; Citing Freud.n.d.)ที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ ไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายนอก คือ มนุษย์เป็นผู้ที่ก้าวร้าวเสมอ โดยไม่เลือกสถานการณ์ ฟรอยด์กล่าวว่า สัญชาตญาณมี 2 ประเภทคือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instinct) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) นอกจากนั้น เขายัง กล่าวถึง เรื่องความพึงพอใจทางเพศจากการถูกคู่รักร่วมเพศทำร้าย ซึ่งจะช่วยให้เจ็บปวดทางร่างกาย หรือจิตใจ (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความความรู้สึกพึงพอใจจากการทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำร้ายหรือก้าวร้าว ต่อผู้อื่นไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย จึงหันมาทำร้ายตัวเอง ฟรอยด์ ได้ให้ความเห็นว่า การที่บุคคลมีความรู้สึกเช่นนี้ เป็นเพราะมีความรู้สึกผิดติดอยู่ในจิตใต้สำนึก เป็นต้นว่า เมื่อวัยเด็กเคยถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ เคยถูกพ่อแม่หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าลงโทษ เด็กจึงต้องการที่จะทำร้ายตอบเพื่อเป็นการแก้แค้น แต่เด็กแสดงออกไม่ได้ ความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ (Sadism) -นั้น เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลาย หรือมีความก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น ฟรอยด์ จึงมีความเห็นว่า บุคคลไม่ควรจะเก็บความเครียดความกดดันและความก้าวร้าวไว้ ควรที่จะหาทางระบายออกไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การวาดเขียน งานศิลปะ หรือการเล่นกีฬา

2. ทฤษฎีชีววิทยาที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Biological Theories of Aggression) จากการศึกษาของแพทย์ที่ผ่าตัดสมองของชายผู้หนึ่งชื่อวิทแมน (Whitman) ผู้เป็นอาชญากรฆ่าบุคคลในครอบครัว แล้วเขียนบันทึกไว้ก่อนฆ่าตัวตาย แพทย์ได้พบก้อนเนื้อขนาดใหญ่ในสมอง ซึ่งทำให้แพทย์เชื่อว่า เป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีการกระทำที่โหดร้าย และจากการที่ ฟลินน์ และคนอื่นๆ (Worchel and Cooper.1979 : 321 ; citing Flynn and others.n.d) ได้ทดลองฝังเข็มอิเล็กโทรด (Electrode) เข้าที่สมองของสัตว์ และพบว่าทำให้สัตว์ดุร้ายขึ้น ในการวิจัยเชื่อว่า พันธุกรรมหรือโครโมโซม เพศที่ผิดปกติทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Personality Theories of Aggression) แมคคาร์กีย์ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535 : 18 ; อ้างอิงมาจาก McGarree.1966 : 80) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากร และแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะประการแรกคือ การที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้ หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อย มีความพร้อมที่จะตอบสนองความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สอง คือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไป โดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรัง จากการศึกษาดังกล่าว แมคคาร์กีย์ สรุปว่า อาชญากรที่ร้ายแรงแม้มาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

4. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทฤษฎีเชื่อว่า ความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจ ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

4.1 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Theory) ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของ ดอลลาร์ด และมิลเลอร์ ที่เชื่อว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่บุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และการที่บุคคลมีความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด (เพชรสุตา เพชรใส.2525 :12) ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรหาทางระบายความคับข้องใจของเด็กไปในทางที่เหมาะสม โดยหางานให้เด็กทำอยู่เสมอ และให้เด็กใช้กำลังไปในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น ในทางกีฬา และกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้กล้ามเนื้อรวมทั้งควรหาโอกาสให้ได้ระบายความก้าวร้าวออกมาทางศิลปะ ดนตรี การปั้น การแกะสลัก (สัมฤทธิ์ แก้วพลศรี.2534 :9 ; อ้างอิงจาก ประสาร ทิพย์ธารา.2521 : 400)

4.2 ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory) มาจากแนวคิดของ เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz.1964 : 137-142) ที่กล่าวว่า ความคับข้องใจเป็นตัวที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว แต่การแสดงความก้าวร้าวจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม กล่าวคือ แรงขับภายในจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มาเร้า เช่น ถ้าความคับข้องใจน้อย ถึงแม้สถานการณ์จะเร้ามาก ก็อาจไม่เกิดความก้าวร้าว

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เพนเนอร์ (Penner.1978 : 199) นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่า มนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ สำหรับเบนดูรา และคนอื่นๆ (Coleman. 1978 : 164 ; citing Bandura and others. n.d.) เชื่อว่าเด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัล หรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว แต่เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มีอิทธิพลต่อตนเองโดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนเอง สำหรับในการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่า การก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าที่จะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ ซึ่ง เฟชแบค (Goldstein.1975 : 26 ; citing Feshbach. 1956 : 449 - 462) กล่าวว่า ความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับการเรียนรู้มาจากในอดีตทั้งสิ้น และเขายังพบว่า ถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเยินยอมากเกินไป เด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อน พี่น้องและผู้ปกครองมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่า องค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าว มี 2 ประการ คือ แม่แบบ (Model) และ แรงเสริม (Reinforcement) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

นอกจากนี้ นิวแมน (สมชาย เดียวตระกูล. 2529 : 10-16 ; อ้างอิงจาก Goldstein. 1975) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับความก้าวร้าวและไม่ก้าวร้าวของบุคคลดังนี้

1. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าว

1.1 อุปนิสัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าว มักจะมีความก้าวร้าวอยู่แล้ว มักขาดสติยั้งคิดที่จะควบคุมการกระทำของตน หุนหันพลันแล่น มีระดับจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต แอบอ้างเหตุผล และโทษผู้อื่นเสมอ

1.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าว เป็นสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้กระทำ ความก้าวร้าวอยู่เสมอๆ มี พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ที่เป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวต่อเด็ก

2. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลไม่มีความก้าวร้าว

2.1 ลักษณะอุปนิสัยของบุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าว มีลักษณะเป็นคนมีวิตกกังวลหรือ มีความรู้สึกผิดเมื่อจะแสดงความก้าวร้าวออกมา เป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดีงามกลัวการลงโทษมีความสามารถในการเรียนสูง มีความคงทน มีจริยธรรมสูง เป็นตัวของตัวเอง ยอมรับผู้อื่น และไม่ก้าวร้าว

2.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่ไม่ก้าวร้าว บุคคลจะไม่ก้าวร้าวเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้มีอำนาจเหนือกว่า และยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมนั้น ตลอดจนไม่อยู่ในสถานการณ์ที่ก้าวร้าว นั้น และมีความอบอุ่นทางจิตใจ

๓๙) จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวหลายทฤษฎี สรุปได้ว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุที่แตกต่างกันทฤษฎีที่ว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณ กล่าวว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากสัญชาตญาณของคน ซึ่งเกิดจากจิตใจของตนเอง ส่วนทฤษฎีชีววิทยา ให้เหตุผลว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากพันธุกรรมและโครโมโซมที่ผิดปกติ ทฤษฎีบุคลิกภาพเชื่อว่า พฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากบุคคลไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองได้ หรือบุคคลควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป และทฤษฎีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกล่าวถึงเหตุของสังคม สิ่งแวดล้อมที่กดดันสภาพจิตใจ รวมถึงการอบรมสั่งสอนที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมซึ่งมีแรงขับภายใน ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ดังนั้น จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวต่างๆ สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ เกิดจากตัวบุคคล และเกิดจากสิ่งแวดล้อม และการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์จำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีความก้าวร้าวที่ เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทาง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สก๊อต และคนอื่นๆ (Scott and others. 1967 : 73-76) ได้ศึกษาวิจัยลด พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้แรงเสริมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีปรับพฤติกรรม เพื่อให้ นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น ในระยะแรก ครูเพียงแต่สังเกตและบันทึกความถี่ของพฤติกรรม ก้าวร้าว ในระยะที่สอง ครูได้รับคำแนะนำให้ใช้แรงเสริมทางสังคม คือคำชมเชย และให้ความสนใจ

เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พุดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในขณะเดียวกัน ครูจะไม่ให้แรงเสริมทางสังคม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย ช่มชู้และเรียกร้อง ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

ฮาร์ต และคนอื่นๆ (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี.2534 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Hart and other.1968) ได้ศึกษาวิธีการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง โดยใช้แรงเสริมทางสังคม ผู้รับการทดลองเป็นเด็กหญิง อายุ 5 ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวคือ ปากร้ายใช้คำพูดสบประมาท และเกรเพื่อน ผู้วิจัยได้เริ่มแก้ไขให้เขามีพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มมากขึ้น ในช่วงระยะแรกพบว่า เข้ายู่ใกล้เด็กอื่นๆ ร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมด เล่นรวมกับเด็กอื่นน้อยกว่าร้อยละ 5 ของเวลาทั้งหมด และในระยะนี้ ครูให้ความสนใจใกล้ชิดกับเด็กร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากระยะแรกครูได้ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งได้ให้ของเล่นที่ต้องการ เมื่อเขาเล่นรวมกับเพื่อนและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ครูจะไม่ให้ความสนใจเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การเล่นรวมกับเด็กอื่นเพิ่มเป็นร้อยละ 40 และในระยะต่อมา เมื่อครูไม่ให้แรงเสริมทางสังคมพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวพบว่า พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนน้อยลง และพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น ระยะต่อมาครูกลับไปใช้วิธีการเดิม คือ ให้แรงเสริมทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อน และการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมก้าวร้าวก็ลดลงด้วย จากการวิจัยพบว่า แรงเสริมทางสังคมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

แคมป์ และคนอื่นๆ (สุพล ชัดเชื้อ.2535 : 3; อ้างอิงมาจาก Camp and others. 1977) ทดลองให้เด็กชายในชั้นเรียนระดับสอง ที่มีความก้าวร้าวสูง 6 คน ฝึกควบคุมตนเอง ทั้งนี้โดยยึดตามแนวคิดพื้นฐานว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำและเหตุผล เช่น เด็กปกติ หากเด็กมีโอกาสได้ฝึกพูด ก็จะช่วยให้เด็กมองเห็นวิธีแก้ปัญหาอย่างชัดเจน และระงับความก้าวร้าวลงได้ จากการติดตามผลการฝึกนี้ ปรากฏว่า เด็กที่เคยมีพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้

นอกจากนี้ นาดัน (คมคาย อนุจันทร์.2538 :27 ; อ้างอิงมาจาก Nadone.1982) ได้ทำการวิจัยและได้จัดโปรแกรมบำบัดแบบกลุ่ม (Group Therapy Program) เพื่อสอนให้เด็กชายควบคุมอารมณ์ ความโกรธ ความก้าวร้าว ใจร้อน โดยทดลองกับนักเรียนในสถานสงเคราะห์ จำนวน 20 คน ในโปรแกรมมีการฝึกใช้สติควบคุมตนเอง การฝึกแก้ปัญหา การฝึกกำหนดพฤติกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการฝึกการผ่อนคลาย ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าว และอารมณ์

โกรธของเด็กชายทั้งหมด ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กชายเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาความคับข้องใจของตนได้มากขึ้น

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทย มีผู้ศึกษาวิจัย เพื่อหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังต่อไปนี้

เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 16-17) ได้ศึกษาการให้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนประตูลี้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคัดเลือกนักเรียนจากการเสนอแนะของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวนนักเรียน 4 คน ซึ่งใช้หลักการปรับพฤติกรรมคือ ให้ความสนใจและชมเชยกับพฤติกรรมที่เหมาะสม และไม่ให้คำชมเชย ไม่ให้ความสนใจ หรือไม่เอาใจใส่กับพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษา พบว่า ความสนใจและคำชมเชยจากครูจะลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กลงได้

เพชรสุดา เพชรใส (2525 : 65-67) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธำรง ทัศนากุศล (2528 : 9-15) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเด็กในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามของ กันน์ (Gunn.1973) ที่สร้างขึ้นและดัดแปลงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชายและหญิง จำนวน 687 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.2 – ม.6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานครและนครปฐม โดยมีความแตกต่างของพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงโดยการทำร้ายตนเอง สัตว์เลี้ยงหรือบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 73-74) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่าการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธ์ แก้วพูลศรี (2534 : 59-60) ได้ศึกษาผลของการเปรียบเทียบการใช้แรงเสริมทางบวก กับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่าการเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพล ชัดเชื้อ (2535 : 47-48) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับเปลี่ยน ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้การควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มที่ใช้การปรับเปลี่ยนจำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ใช้การปรับเปลี่ยน

คมคาย อนุจันทร์ (2538 : 54-56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน เพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้การควบคุมตนเองจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมตนเอง และการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ (2539 : 67) ได้ทำการวิจัยผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าซาก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การให้คำปรึกษาแบบยืดบุคคลเป็นศูนย์กลางสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งงานวิจัยในต่างประเทศ และงานวิจัยในประเทศ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมก้าวร่ววนั้น ล้วนแต่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งส่วนตัวและส่วนรวมซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรง เป็นพฤติกรรมที่บุคคลทั่วไปไม่ต้องการให้เกิดขึ้น จึงมีผู้ศึกษาหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้แรงเสริมทางบวก การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม การควบคุมตนเอง การปรับเปลี่ยน และการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 5 คน เป็นนักเรียนชายล้วน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากร โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามถึงนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่ามีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 19 คน เป็นชาย 14 คน เป็นหญิง 5 คน
2. ผู้วิจัยได้ไปสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพิ่มเติม ปรากฏผลตรงกับการให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 5 คน
3. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ข้อจำกัด ดังนี้

3.1 เพศเดียวกัน คือ เพศชาย

3.2 อายุใกล้เคียงกัน คือ 9 - 11 ปี

3.3 การเลี้ยงดูแบบเดียวกัน คือ ปล่อยปละละเลย

3.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้

รวมกันประมาณ 4,000 – 6,000 บาทต่อเดือน

3.5 ลักษณะของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ เด็กอยู่กับมารดามากกว่าบิดา

3.6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน คือ ระดับปานกลาง

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
2. โปรแกรมการศึกษารายกรณี

วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ

1.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูฝ่ายปกครองและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

1.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1.1 และ 1.2 มาสร้างแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ในการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ข้อจำกัดที่ 3.1 ,3.5 และ3.6 ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากระเบียนสะสมของ นักเรียน ส่วนข้อจำกัด 3.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน

ลักษณะของแบบประเมิน

แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับของความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว แบ่งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ จำนวน 4 ข้อ และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมก้าวร้าว	ความถี่ของพฤติกรรม			
	0	1	2	3
พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ				
1. ตวาด ตะโกน				
2. พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง				
3. พุดห้วนไม่มีหางเสียง				
4. พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม				
พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง				
1. เตะเพื่อน				
2. ตีเพื่อน				
3. ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน				
4. ผลักใส่เพื่อน				
5. เขกศีรษะเพื่อน				
6. ถีบเพื่อน				
7. ชกต่อยเพื่อน				
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

0	หมายถึง	ไม่แสดงพฤติกรรม
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมน้อยมาก
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมบ้าง ไม่แสดงบ้าง
3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ

ลักษณะของแบบบันทึก

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว มีลักษณะเป็นการบันทึกของความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ในแต่ละช่วงเวลาที่เรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แบ่งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ จำนวน 4 ข้อ และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง จำนวน 7 ข้อ ดังนี้

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

ครั้งที่ ผู้สังเกต สถานที่

สังเกต 5 ช่วง ช่วงเวลาละ 2 ½ นาที โดยสังเกตคนละ 30 วินาทีต่อช่วง เวลา

ชั้น ป.4 / วันที่ เดือน พ.ศ.

พฤติกรรมก้าวร้าว	นักเรียนคนที่				
	1	2	3	4	5
ช่วงที่ 1 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ 1. ตวาด ตะโกน 2. พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง 3. พุดห้วนไม่มีหางเสียง 4. พุดซ้ำๆ พุดดูถูกเหยียดหยาม พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง 1. เตะเพื่อน 2. ตีเพื่อน 3. ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน 4. ผลักไล่เพื่อน 5. เขกศีรษะเพื่อน 6. ถีบเพื่อน 7. ชกต่อยเพื่อน					

คำชี้แจงในการให้คะแนน

1. ในช่วงเวลาที่สังเกตการณ์นักเรียนแสดงพฤติกรรมใด ไม่ว่าจะแสดงกี่ครั้งก็ตามให้ใส่เลข 1 ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง
2. ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมในช่วงเวลาที่สังเกตให้ใส่เลข 0 ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนไม่แสดง

3. โปรแกรมการศึกษารายกรณี

ผู้วิจัยจะใช้กระบวนการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปและข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน ผู้วิจัยกำหนดปัญหาคือ นักเรียนมี พฤติกรรมก้าวร้าว แล้วตั้งสมมติฐานว่าเกิดจาก

1.1 ลักษณะส่วนตัวของนักเรียน

1.2 สิ่งแวดล้อม

1.2.1 บ้าน

1.2.2 โรงเรียน

1.2.3 ครู

1.2.4 เพื่อน

2. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิค 8 เทคนิค ในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียน และเมื่อได้ข้อมูลแต่ละเทคนิค นำมาวิเคราะห์ทุกครั้ง เพื่อให้เข้าใจสาเหตุของพฤติกรรม ก้าวร้าว ดังนี้

2.1 เทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 8 เทคนิค ดังนี้

2.1.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณา และวินิจฉัย อีกทั้งเข้าใจพฤติกรรมเพื่อดำเนินการช่วยเหลือต่อไป โดยสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ เช่น สถานการณ์ในการเรียน สถานการณ์ในการเล่นกับเพื่อน สถานการณ์ในการทำงาน สถานการณ์ในการทำกิจกรรม และสถานการณ์อยู่ที่บ้าน ในแต่ละสถานการณ์หลังการสังเกต ผู้วิจัยบันทึกการสังเกตโดยใช้ระเบียบพฤติกรรม

2.1.2 การสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อมูลจากนักเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) กับบุคคลต่อไปนี้ คือ

1. นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. อาจารย์ประจำชั้น
3. อาจารย์ประจำวิชาต่างๆ
4. อาจารย์ฝ่ายปกครอง
5. เพื่อนสนิทที่โรงเรียนเดียวกัน และเพื่อนที่อยู่ในละแวกบ้านเดียวกัน
6. ผู้ปกครอง

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ทักษะที่มีต่อครอบครัวและสมาชิกในครอบครัว
2. ทักษะที่มีต่อโรงเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน
3. ทักษะที่มีต่อสังคมที่อยู่อาศัย
4. ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว
5. ความสัมพันธ์กับเพื่อน
6. ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

2.1.3 การเขียนอัตชีวประวัติ ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขียน หลังจากผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนแล้ว โดยให้เขียนอัตชีวประวัติโดยไม่กำหนดหัวข้อ แต่ให้แนวทางว่าให้เขียนเล่าเรื่องของตนเองและครอบครัว ตั้งแต่จำความได้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และให้บอกความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนด้วย เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่นักเรียนมีต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียน ต่อเพื่อน และต่อการศึกษา โดยใช้แบบฟอร์มในระดับประถมศึกษา (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2527 : 144 - 146) มีดังต่อไปนี้

นี่คือชีวิตของฉัน

ฉันชื่อ.....นับจากวันเกิดวันสุดท้าย ฉัน
 อายุ.....ผมของฉัน.....ตาของฉัน.....เดี่ยว
 นี่ฉันเรียนชั้น.....ที่โรงเรียน.....ฉันมีพี่.....
 คน มีน้อง.....คนเราชอบ.....ด้วยกัน พ่อและฉันชอบ
ด้วยกัน ฉันอยู่ในเมือง.....ฉันมักไม่นอน
 เวลา.....ฉันตื่นนอนเวลา.....
 ฉันมักนอนหลับ.....ชั่วโมง ในทุกๆคืน

นี่คือเพื่อนของฉัน

ฉันและเพื่อนชอบเล่น.....กลางแจ้ง เราชอบ
 เล่น.....ในบ้านเพื่อนที่ฉันชอบเล่นด้วยมากที่สุดคือ.....
 ...เพราะเขาเป็น.....เพื่อนที่ฉันชอบทำงานด้วยที่โรงเรียน
 คือ.....เพื่อนที่ฉันชอบนั่งใกล้คือ.....เมื่อใดที่ฉันเล่นที่บ้าน
 ฉันมักจะเล่นกับ.....โดยปกติฉัน (ชอบ,ไม่ชอบ)เล่นคนเดียวเพื่อนที่ดี
 ที่สุดของฉันคือ.....เราชอบที่จะ.....

สิ่งที่ฉันเป็นเจ้าของ

ฉัน (มี,ไม่มี) สัตว์เลี้ยงเพราะว่า.....สัตว์เลี้ยง
 ของฉันคือ.....ฉันมักเรียกมันว่า.....ฉัน (ชอบ,ไม่ชอบ) สัตว์
 เลี้ยง.....ฉัน (มี,ไม่มี) เงินใช้จ่ายส่วนตัว.....ทุกๆสัปดาห์ ฉันได้
 เงินจาก.....ฉันชอบซื้อ.....และ.....
 ด้วยเงินของตนเอง ฉันเก็บเงินไว้สำหรับ.....

งานอดิเรกของฉัน

งานอดิเรกของฉันคือ.....งานอดิเรกอื่นๆที่ฉันอยากมี
 คือ.....ฉันสนุกกับการเก็บรวบรวม.....ทั้งหมดที่ฉัน
 เป็นเจ้าของ ฉันชอบมากที่สุดคือ.....

สิ่งที่ฉันอ่าน

ฉัน (ชอบ,ไม่ชอบ) อ่าน ฉันอ่านหนังสือนวนิยายชื่อ.....
 หนังสือพิมพ์ชื่อ..... หนังสือรายสัปดาห์ชื่อ..... หนังสือ
 การ์ตูน ชื่อ.....ฉัน (ชอบ,ไม่ได้ชอบ) หนังสือมาจากห้องสมุด ฉัน
 มี.....ที่บ้านของฉัน ฉันชอบเรื่องราวเกี่ยวกับ.....

สถานที่ที่ฉันได้เคยไป

ฉันจะเขียนวงกลม ○ รอบสถานที่ที่ฉันเคยไปเที่ยวมา

สวนสัตว์	ละครสัตว์	ชายหาด	ที่ทำการไปรษณีย์	สนามบิน
ห้องสมุด	สถานีวิทยุกระจายเสียง		ที่แสดงสินค้า	พิพิธภัณฑ์
โรงงาน	ท่าเรือ			
ฉันเคยอยู่ที่แคมป์	ชายหาด	ภูเขา	เมืองใหญ่	ทุ่งนา และ.....
ฉันเคยท่องเที่ยวโดย	รถประจำทาง	รถยนต์	เครื่องบิน	เรือกลไฟ
รถบรรทุก	รถจักรยานยนต์	รถจักรยาน	เรือท่องเที่ยว	

ถ้าฉันมีโอกาสไปเที่ยวเมืองอื่นๆฉันควรไปที่.....
 ฉันสนใจเมืองนั้นเพราะ.....

สิ่งต่างๆที่ฉันชอบทำนอกโรงเรียน

ฉันฟังโปรแกรมวิทยุเรื่อง.....แต่ละวันฉันดูโปรแกรมทีวี.....
 แต่ละวันโปรแกรมที่ฉันชอบคือ.....ฉัน (ไป,ไม่ไป) ดูหนัง ทุกๆ
 สัปดาห์ สิ่งที่ฉันชอบมากที่สุดคือ (การเดินร่ำ,แตรวง,วงดนตรี,การร้องเพลง) ฉันอยาก
 เล่น.....ฉันกำลังเรียน.....ฉันไปที่.....
 กองลูกเสือ.....โบสถ์สิ่งอื่นๆที่ฉันชอบทำคือ.....และ.....
 ถ้าฉันสามารถไปงานใหญ่ๆแห่งหนึ่ง เช่น สนามกีฬา หรืออื่นๆ ฉันควรไปที่.....
ถ้าฉันสามารถพบดาราสดละครหรือดารากาพยนตร์ ฉัน
 อยากจะพบ.....

สิ่งอื่นๆที่เกี่ยวกับฉัน

ที่โรงเรียนฉันสนุกสนานมากที่สุดเมื่อ.....
 ถ้าฉันสามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างที่โรงเรียนได้ ฉันอยากเปลี่ยน.....

ฉันสนุกน้อยที่สุดที่บ้าน เมื่อ.....
 บางครั้งฉันนึกกลัว
 สิ่งหนึ่งที่ทำให้ฉันประหลาดใจ คือ
 พ่อ แม่ของฉันต้องการให้ฉันเป็น

2.1.4 บันทึกประจำวัน คือ การให้ผู้รับการศึกษายืนยันบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงให้ผู้รับการศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 176)

1. ชื่อ อายุ เพศของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกประจำวันมาทำการวิเคราะห์ ตีความหมาย เพื่อหาข้อมูลในการดำเนินเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2.1.5 ระเบียบสะสม (Cumulative Record) ใช้ระเบียบสะสม เพื่อหาข้อมูลของผู้รับการศึกษ ซึ่งทางโรงเรียนเรียบเรียงไว้แล้ว ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมาจัดกระทำและนำมารวมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นๆ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยสาเหตุที่มาของพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1.6 สังคมมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม และศึกษา โครงสร้างทางสังคมของกลุ่มว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงอย่างไร โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำสังคมมิติให้ครูประจำชั้นทราบ และผู้วิจัยขอเวลาในการทำสังคมมิติเองในชั้นเรียน มีการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามความมุ่งหมายในการสำรวจของผู้วิจัย คือ ต้องการสำรวจว่านักเรียนที่ถูกศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมในการคบเพื่อนอย่างไร

วิธีดำเนินการในชั้นมีดังนี้

ก. แจกกระดาษที่มีขนาด 3 x 5 นิ้ว แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุลของตนเองไว้ที่หัวกระดาษ พร้อมทั้งเขียนวันที่ และห้องเรียนกำกับไว้ด้วย

ข. กำหนดสถานการณ์คือ “ในการจัดทัศนศึกษาไปเที่ยวทะเล ครูให้นักเรียนเลือกเพื่อนในห้องเดียวกัน โดยให้เลือกเพื่อนได้ 2 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด”

ค. ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนลงในแผ่นกระดาษที่แจกให้ โดยให้เรียงลำดับเลือก ใครคนแรกเป็นอันดับ 1 และคนรองลงมาเป็นอันดับ 2

เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล สร้างตารางสังคมมิติขึ้น เขียนชื่อนักเรียนในช่องผู้เลือก และผู้ได้รับเลือก กรอคะแนนลงในตารางพร้อมกับสรุปผลของคะแนนที่กรอกลงมาในตารางนั้น นำผลสรุปของคะแนนที่กรอกลงในตารางมาสร้างแผนผังสังคมมิติ โดยการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ได้แก่

- 1.1 นักเรียนชาย
- 1.2 นักเรียนหญิง
- 1.3 เลือกเป็นอันดับที่ 1
- 1.4 เลือกเป็นอันดับที่ 2

2. สร้างแผนผังสังคมมิติโดยใช้หลักทางสถิติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสุ

วงศ์, 2527 : 194 - 195)

2.1 กำหนดวงกลม 4 วงที่มีขนาดต่างกัน สามารถซ้อนกันได้ทั้ง 4 วง โดยใช้หลักของควอไทล์ (Quatile) ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน

- 2.2 เรียงลำดับคะแนน (X)
- 2.3 หาความถี่ของคะแนน (F)
- 2.4 หาคะแนนความถี่สะสมของคะแนน (CF)
- 2.5 หาดำแหน่งควอไทล์ 1, 2 และ 3

2.5.1 วงกลมในสุด คือคนที่ได้คะแนนมากกว่าควอไทล์ที่ 3 ขึ้นไป

2.5.2 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมนอก คือ คนที่ได้คะแนนอยู่ในระหว่าง ควอไทล์ที่ 1 และ 2

2.5.3 วงกลมนอกสุดคือ คนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนในควอไทล์ที่ 1

3. ตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติที่จัดกระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยพิจารณาว่า นักเรียนในชั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีการแบ่งกลุ่มเป็นกี่กลุ่มแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง ลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร มีใครอยู่โดดเดี่ยว หรือถูกทอดทิ้ง เป็นการตีความหมาย ความสัมพันธ์ของนักเรียนที่ถูกศึกษาากับเพื่อนในกลุ่ม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess Who or Who's Who Technique) โดยใช้แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ควบคู่กับการทำสังคมมิติ

แบบสอบถามไครเอย์

ชื่อ.....ชั้น.....

1. คนที่ทำความเคารพครูทุกครั้งที่เดินผ่าน คือ
2. คนที่ชอบลุกจากที่นั่งในห้องเรียนขณะทำงานบ่อยที่สุด คือ

2.1.7 การเยี่ยมบ้าน เพื่อสังเกตความเป็นอยู่ทางบ้านและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้านของนักเรียนซึ่งเป็นผู้รับการศึกษา และยังเป็นการร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียนโดยปฏิบัติดังนี้

1. นัดหมาย วัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครองของนักเรียน
2. ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ตลอดจน

บุคคลภายในบ้าน เช่น บิดา มารดา พี่หรือน้องของนักเรียน เพื่อหาข้อมูลเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน เพื่อนร่วมชั้นเรียนของนักเรียนซึ่งเป็นผู้รับการศึกษา และทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ความเป็นอยู่และค่านิยมของผู้ปกครองในด้านต่างๆ

2.1.8 การทดสอบทางจิตวิทยา เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งแบบทดสอบที่ใช้ มีดังนี้

แบบทดสอบบุคลิกภาพ ได้แก่

- Bender Gestalt Test
- Draw A Person Test (DAP)
- Kinetic House – Tree – Person (KHTP)
- Sentence Completion Test (SCT)

แบบทดสอบเชาว์ปัญญา ใช้แบบทดสอบ WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children) ซึ่งเป็นแบบทดสอบของเวคสเลอร์ (Wechsler Scale) ที่ใช้ทดสอบเชาว์ปัญญาของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 5 – 15 ปี 11 เดือน

ลักษณะของแบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการวัดความสามารถด้านภาษา ได้แก่ วัดความรู้ทั่วไป วัดความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการปรับตัว วัดความสามารถทางคณิตศาสตร์ วัดความสามารถในการคิดแบบนามธรรม วัดความสามารถในการจำ และวัดความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำต่างๆ

ส่วนที่ 2 เป็นการวัดความสามารถในการแสดงออก ได้แก่ วัดความสามารถของการคิดแบบต่อเนื่อง การรับรู้โดยส่วนรวม การรับรู้โดยส่วนย่อย การวางแผนในการคิดหรือทำงาน และการแก้ปัญหา

การแปลความหมาย จากคะแนนระดับสติปัญญาที่คำนวณได้ นำมาแปลความหมายได้

ดังนี้ คือ

ระดับสติปัญญา	ความหมาย
130 ขึ้นไป	ฉลาดมาก (Very Superior)
120 – 129	ฉลาด (Superior)
110 – 119	ค่อนข้างฉลาด (Bright Normal)
90 - 109	ปานกลาง (Average)
80 – 89	ต่ำกว่าปกติ (Dull Normal)
70 – 79	คาบเส้น (Borderline)
ต่ำกว่า 70 ลงไป	ปัญญาอ่อน (Mental Retarded)

3. การวินิจฉัยสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว พร้อมทั้งหาวิธีการช่วยเหลือ แก้ปัญหา ตลอดจนแนะแนวทางแก่นักเรียนในการแก้ไข หรือปรับตัวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. การช่วยเหลือ การที่ผู้วิจัยแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ การให้คำแนะนำ การชี้แนะ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อการรักษาในรายที่มีปัญหาซับซ้อน หรือรุนแรง

5. การทำนายผล ผู้วิจัยคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อบอกให้ทราบว่า จะสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้มากน้อยเพียงใด

6. การติดตามผล ผู้วิจัยได้กระทำหลังจากการช่วยเหลือแล้ว และศึกษาเพิ่มเติมภายหลังการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนไปแล้วว่าได้ผลอย่างไรการช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้ทำการปรับปรุง แก้ไข จนสามารถแก้ไขปัญหามาตรฐานก้าวร้าวได้

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ปฏิบัติดังนี้

7.1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาในแต่ละครั้ง ทำให้ทราบว่าทำอะไรไปแล้วบ้าง และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวางแผนในการทำอะไร ในการศึกษารั้งต่อไป

7.2 สรุปก่อนที่จะปิดการศึกษา โดยสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่ศึกษานักเรียนทั้ง 5 คน ต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 กลุ่มคือ

7.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไป ที่สนใจศึกษาปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้วมีการประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ดังนี้
การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

ในการศึกษารายกรณี ต้องมีการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อปรึกษาร่วมกัน หลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยมีจุดประสงค์ ของการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง จากบุคคลหลายๆฝ่ายในที่ประชุม และเพื่อลดความโน้มเอียง หรือการมองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแง่ร้าย ทำให้ได้รับข้อเสนอในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาจากบุคคลหลายๆฝ่ายในที่ประชุม โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการประชุมปรึกษารายกรณี สำหรับนักเรียนที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 5 ราย รายละ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการประชุม 1 ชั่วโมง

แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Interrelationship Studies) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองอย่างละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปเพื่อหาข้อเท็จจริง

ดังนั้น การรายงานผลการวิจัยครั้งนี้ จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคลโดยภาพรวมทั้ง 5 คน ตั้งแต่ลักษณะของปัญหา ประวัติด้านต่างๆ โดยย่อ การวินิจฉัย การช่วยเหลือแก้ไข การป้องกัน การส่งเสริม และการติดตามผล ตลอดจนการสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปและวิเคราะห์โดยภาพรวมได้ดังนี้

กรณีศึกษา รายที่ 1 เด็กชาย ก. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 7 สิงหาคม 2547)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ก. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 9 ปี ผิวคล้ำ ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากลมสีน้ำตาลเข้มไม่โตนัก ใบหน้ารี ผิวหน้าเรียบ แต่งกายไม่สะอาด เลื่อนนักเรียนดำ ถุงเท้าดำ พุดจาหยาบคาย สบตด้วยคำหยาบ น้ำเสียงกึ่งตะเบ็งตลอดเวลา เดินโคลงตัว แกว่งมือปิดไปมาตลอดเวลา

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ก. พุดจาหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ตวาด ตะโกน ส่งเสียงดังรบกวนในเวลาเรียน พุดข่มขู่เพื่อน พุดดูถูกเหยียดหยาม เตะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ก. ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ก. ในรายวิชาที่เด็กชาย ก. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาพลศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ก. ตั้งใจฟังครู มีความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีพอสมควรในเวลาที่ครูสอน เด็กชาย ก. จะยิ้ม คอย เล่นกับเพื่อนอย่างสนุกสนานในขณะที่เล่นพละ แต่มักเล่นกับเพื่อนแรง เช่น วิ่งชน กระแทกแรงๆ ถีบเพื่อน และตบศีรษะเพื่อน และหยอกล้อกันด้วยถ้อยคำหยาบคาย

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ก. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กชาย ก. นั่งเรียนกลางห้องค่อนข้างไปทางด้านหลัง ขณะที่ครูสอน เด็กชาย ก. จะคุยกับเพื่อนไม่สนใจเรียน รบกวนเพื่อนด้วยการใช้ไม้บรรทัดตีศีรษะเพื่อน และพุดหยอกล้อกับเพื่อนตลอดเวลาด้วยคำหยาบคาย เมื่อครูสั่งให้ทำงาน จะเดินไปแกล้งเพื่อนในห้องเรียน ด้วยการตบ, เขกศีรษะ เตะเพื่อน

ข) วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน ฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง มักหยอกล้อเพื่อนด้วยการพุดข่มขู่เพื่อน ตะโกนทำชกกัน เมื่อครูปล่อยให้

ทำงาน ก็จะเล่นกันโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ รบกวเพื่อนด้วยการเดินไปเตะเพื่อน ถีบเพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กชาย ก. มักพูดกับครูห้วนๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง

1.2. นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ก. รับประทานอาหารกลางวันในห้องเรียนและไปวิ่งเล่นกับเพื่อนที่บริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชายก็มักแกล้งเพื่อนด้วยการวิ่งไปเตะเพื่อนก่อนเมื่อเพื่อนตอบโต้ เด็กชาย ก. ก็จะชกต่อย ถีบเพื่อน เตะเพื่อน และพูดหยาบคาย สบถ ตะโกนใส่เพื่อนด้วยถ้อยคำรุนแรง

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ก. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ ตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนๆ ไม่มีหางเสียง เตะเพื่อน ตีเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ก. เป็นระยะๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ก. เป็นบุตรคนสุดท้าย มีพี่ชาย 2 คน ทั้งบ้านอยู่กัน 4 คน บิดาขับรถจักรยานยนต์รับจ้างไม่ค่อยได้กลับบ้าน นานๆ ครั้งจะกลับมา ส่วนใหญ่จะเมากลับบ้านแทบทุกครั้ง มารดารับจ้างขายของอยู่ใกล้บริเวณบ้าน ชอบที่จะไปโรงเรียนเพื่อมาเล่นกับเพื่อน มาแกล้งเพื่อนเด็กชาย ก. ไม่กลัวครู แต่ถ้า ขี้เกียจไปโรงเรียนจะหยุดอยู่บ้านเฉยๆ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1 สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียน ได้แก่

2.2.1.1 อาจารย์ประจำชั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ก. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่สนใจเรียน ชอบแกล้งเพื่อนด้วยความรุนแรง เช่น เตะ ถีบ ชกต่อย พูดคำหยาบคาย ตลอดเวลา ตะโกนเสียงดัง รบกวเพื่อนในเวลาเรียน

2.2.1.2 อาจารย์ประจำวิชา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาสังคม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ก. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่สนใจเรียน ลุกเดินเล่นทั่วห้อง ชอบแกล้งเพื่อนด้วยความรุนแรง เช่น เตะ ถีบ ชกต่อย พูดคำหยาบคาย ตลอดเวลา ตะโกนเสียงดัง รบกวเพื่อนในเวลาเรียน

2.2.1.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ก. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ชอบตะโกน ตวาดเพื่อน เตะเพื่อน พุดหยาบคาย ตบศีรษะเพื่อน และ ถีบเพื่อน

2.2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่บ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่มารดา จำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ เด็กชาย ก. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เป็นเด็กดื้อ จะกลับบ้านเย็นมากเพราะไปเล่นกับเพื่อน เมื่อถูกตำหนิ จะเถียง ไม่เคยช่วยงานเลย

3. การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือชีวิต” จะเห็นว่า เด็กชาย ก. เขียนหนังสือตลกเกือบทุกข้อความ และส่วนมากเขียนผิดด้วย แสดงว่าขาดความรอบคอบ และความระมัดระวัง รวมทั้งขาดทักษะในการเขียน ซึ่งปกตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 น่าจะเขียนหนังสือได้เรียบร้อยและถูกต้องมากกว่านี้ลักษณะการเขียนไม่สม่ำเสมอ และตัวอักษรไม่เท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนไม่มั่นคง และขาดความเชื่อมั่นในตนเองการเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่ได้คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

4. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 21 มิถุนายน 2547 ทำให้ทราบว่า เด็กชาย ก. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ก. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว เล่นกับเพื่อน ซี่จักรยาน รับประทานอาหารกลางวัน ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ก. พบว่าเด็กชาย ก. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่มีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนที่โรงเรียนเพราะบ้านอยู่ใกล้กันและเล่นด้วยกันทั้งวัน

5. ระเบียบสะสม

จากระเบียบสะสมพบว่า เด็กชาย ก. เป็นบุตรคนสุดท้าย มีพี่ชาย 2 คน บิดา มารดาแยกกันอยู่ บิดามีอาชีพขับรถรับจ้าง มารดาเป็นแม่บ้าน กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ เล่นฟุตบอล อาชีพที่สนใจคือ ตำรวจ จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กชาย ก. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ปัญหาการเรียนคือ ทำงานช้า และขาดความสนใจในการเรียน เด็กชาย ก. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง คุณลักษณะระดับพอใช้ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละ เอื้อเฟื้อ การร่วมมือกับหมู่คณะ ชื่อสัตย์สุจริต ความคิดสร้างสรรค์

คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสะอาด ความมีระเบียบวินัย การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

6. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์คือ การไปทัศนศึกษาที่ทะเล พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ย. และ ว.

2. เด็กชาย ก. มีบทบาทเป็น Nectectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งแต่ไม่ถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เพราะเด็กชาย ก. ได้รับเลือกจากเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กชาย ก.มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

3. กลุ่มของเด็กชาย ก. ประกอบด้วย เด็กชาย ก. ข. และ ค.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปพบว่า เด็กชาย ก. มีบทบาทเป็น Nectectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ก. ไม่ได้ประเมินตนเองด้านบวก และลบ แต่เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ก. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวก เด็กชาย ก. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กชาย ก. ได้รับการประเมินว่า เป็นคนที่พูดจาหยาบคายบ่อยที่สุดจากเพื่อน 11 คน เป็นคนที่ชอบข่มขู่เหยียดหยามเพื่อนมากที่สุดจากเพื่อน 9 คน และเป็นคนที่เริ่มชกต่อยเพื่อนก่อนเสมอ 8 คน

สรุปได้ว่าเด็กชาย ก. และเพื่อนมีความเห็นไม่ตรงกันในด้านลบ ได้แก่เด็กชาย ก. พูดจาหยาบคายบ่อยที่สุด ชอบข่มขู่เหยียดหยามเพื่อนมากที่สุดและเริ่มชกต่อยเพื่อนก่อนเสมอ

7. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

7.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นห้องแถวชั้นเดียว มีประตูเข้าบ้าน 1 ประตู เป็นห้องเดี่ยวแต่กันเป็น 3 ห้อง มี 1 ห้องน้ำ 1 ห้องนอน 1 ห้องนั่งเล่น เด็กชาย ก. นอนกับมารดา และพี่ชาย ทั้ง 2 คน มีช่องว่างตามชั้นซึ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีทีวี ตู้เย็น พัดลม มีครัวเล็กๆอยู่ด้านหลังบ้าน โดยมารดาจะอยู่บ้านทั้งวัน ขณะที่ไปเยี่ยม เด็กชาย ก. และทุกคนในบ้านรับประทานอาหารเย็นเสร็จ พี่ชายทั้ง 2 คนกำลังจะออกไปธุระนอกบ้าน เด็กชาย ก. ไปอาบน้ำ

7.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ก.พร้อมทั้งบิดา มารดา พี่ชาย ทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์ที่ดี เด็กชาย ก. เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้เพียงกิจวัตรประจำวันส่วนตัว เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานในบ้านเลย ถ้าทำผิดจะถูกตี

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชาย ก. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างคับแคบและไม่เรียบร้อย มีโอกาสได้พบบิดาน้อยกว่ามารดา ไม่มีใครใส่ใจ เพราะเมื่อเดือนแล้ว เด็กชาย ก. ก็ไม่สนใจ ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

8. การทดสอบ

8.1 การทดสอบเชาวน์ปัญญา

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children) พบว่า เด็กชาย ก. มีผลการทดสอบดังนี้

Verbal Scale IQ	86
Performance Scale IQ	90
Full Scale IQ	86

จากผลการทดสอบพบว่าเด็กชาย ก. มีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ โดยรายละเอียดดังนี้

ด้านความสามารถในการใช้ภาษา เด็กชาย ก. ต้องพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมคิดเป็นเหตุเป็นผล ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการจำ

ด้านความสามารถในการทำ เด็กชาย ก. ต้องพัฒนาความสามารถในด้านการรับรู้ การประสานระหว่างสายตากับการใช้กล้ามเนื้อ การรู้จักวางแผน การสังเกต ความตั้งใจ สมาธิ และด้านมนุษยสัมพันธ์

8.2 แบบทดสอบที่เป็นอัตนัย

8.2.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตอลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตอลท์ พบว่า เด็กชาย ก. ไม่มีการวางแผน ไม่รอบคอบ ชอบข่มผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใคร ดื้อเงียบไม่แสดงออก เป็นคนไม่ยุติธรรม ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียดเลย เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล มนุษยสัมพันธ์ไม่ดีเห็นแก่ตัว และหยาบกระด้าง ทำงานสำเร็จช้า ก้าวร้าว และชอบความรุนแรง

8.2.2 แบบทดสอบวาดภาพ (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ก. เป็นคนที่มีปมด้อย ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่รู้จักตนเอง สุขภาพจิตไม่ดี เพิกเฉย ชอบข่มผู้หญิง ย่ำคิดย้ำทำ ค่อนข้างหวาดระแวง มีอารมณ์เศร้ารุนแรง ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธ์ยากกับคนอื่นยาก คบกับคนอื่นได้ไม่นาน ต้องมีปัญหา ไม่แคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ร้าย มีความเพ้อฝัน ก้าวร้าวและเป็นอันตราย

8.2.3 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่ง ได้แก่ด้านความสัมพันธ์กับ บิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ก. มีปัญหาในด้านความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมี ปัญหาในด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย ดังนี้

เด็กชาย ก. มีปัญหา 2 ด้าน คือ

ปัญหาในด้านความรู้สึกผิด เด็กชาย ก. รู้สึกว่าเขาต้องพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ ลืมสิ่งเลวร้าย คำหยาบคาย การขโมยของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และรู้สึกละอายในสิ่งที่ทำ ผิด

ปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ เด็กชาย ก. เมื่อเห็นผู้หญิงและผู้ชายอยู่ด้วยกัน แล้วรู้สึกไม่ ดี มีความรู้สึก ไม่ชอบ เสียใจ เกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน และมีความรู้สึกว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ไม่ดี

เด็กชาย ก. มีแนวโน้มที่จะมีปัญหา 1 ด้าน คือ

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เด็กชาย ก. มีความคิดว่าผู้ชายต้องได้รับการอบรม ไม่ชอบความเกรงของผู้ชาย และไม่ชอบความสละสลวยของผู้หญิง

เด็กชาย ก. มีความรู้สึกที่ไม่ดีทั้งหมด 9 ด้าน คือ

ด้านมารดา คือมารดาของเด็กชาย ก. ไม่ค่อยจะทำงาน

ด้านบิดา คือ บิดาของเด็กชาย ก. ไม่ค่อยทำงาน

ด้านครอบครัว คือพวกที่บ้านทำอย่างกับว่าเด็กชาย ก. นิสัยไม่ดี

ด้านผู้ที่ด้อยกว่า คือ ถ้าใครทำงานให้เด็กชาย ก. จะรู้สึกเสียใจ ไม่ชอบ เพราะคิดว่าควรทำทุกอย่างด้วยตนเอง

ด้านความกลัว คือเพื่อนๆไม่ทราบว่า เด็กชาย ก. กลัว สิงโตและเสือ

ด้านความสามารถคือ เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วเด็กชาย ก.ชอบจนถูกตำหนิ

ด้านอดีต คือ เมื่อตอนเป็นเด็กเด็กชาย ก. คือ

ด้านอนาคต คือ เด็กชาย ก. ต้องการตั้งตาคอยเพื่อนที่แท้จริง

ด้านเป้าหมาย คือ สิ่งที่เด็กชาย ก. ต้องการมากที่สุดคือ พ่อแม่

เด็กชาย ก. ไม่มีปัญหาทั้งหมด 3 ด้าน คือ

ด้านเพื่อนร่วมกลุ่ม ด้านผู้ที่เหนือกว่า และด้านเพื่อนต่างเพศ

8.2.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ก. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดพ่อมากกว่าแม่ และพ่อมีอิทธิพลต่อเด็กชาย ก. มากกว่าแม่ เด็กชาย ก. แสวงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง คือ อารมณ์ ชื่นเฉียว ช่างสงสัย แยกตัวไม่เข้ากับใคร โดยเฉพาะคนในบ้าน

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ก. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ หุนหันพลันแล่น อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใคร อยากทำอะไรก็จะทำ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่สะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ดุด่า ตะโกนก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ก. ดังต่อไปนี้

2.1.1 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กชาย ก. ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กชาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจาก บิดา มารดาที่เด็กชาย ก. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กชาย ก. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เล็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กชาย ก. พุดตาม รวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ไขปัญหาเนื่องจากการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดาแยกกันอยู่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ก. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวัน เด็กชาย ก. ไปโรงเรียนและกลับบ้านในเวลาเย็นมาก เนื่องจากไปเล่นกับเพื่อน ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กชาย ก. เป็นเด็กดื้อ และก้าวร้าว

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน ในชั้นเรียนเป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และบรรยากาศในชั้นเรียนมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ก.

2.2.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน ชอบคุยเล่นกับเพื่อนไม่มีระเบียบในตนเอง ชอบแกล้งเพื่อนแรงๆ ด้วยการเตะ ถีบ ชกต่อย และพูดตะคอก ตวาด ตะโกน

2.2.2 บรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ ห้องเรียนเป็นห้องพัดลม มีเสียงจากภายนอกรบกวนตลอดเวลา การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียน และไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู

2.2.3 สัมพันธภาพกับครูไม่ดี จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กชาย ก. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน และพื้นฐานความรู้เดิมไม่ดี มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาโดยตลอด แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ก. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน ก้าวร้าว บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ก. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ก. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง (Listening) การใช้คำถามปลายเปิด (Opened-End Question) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การเผชิญหน้า (Confrontation) การใช้ความเงียบ (Silence Technique) การให้กำลังใจ (Encouragement) และการสรุป (Summarization) จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า เด็กชาย ก. มีความเข้าใจ และสามารถยอมรับตนเองตามสภาพที่เป็นจริงได้บ้าง สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้างเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาถ้อยคำ คือ การตวาด ตะโกน การพูดคำหยาบคาย พูดห้วนไม่มีหางเสียง และพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

1.2 ให้ความรักความสนใจเด็กชาย ก. อย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้เด็กชาย ก. รู้สึกคุ้นเคย มีเพื่อนและอบอุ่นใจ ซึ่งทำให้เด็กชาย ก. มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองบ้าง เพราะเด็กชาย ก. ไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองได้ อยากเล่นก็จะเล่น อยากแกล้งเพื่อนก็จะแกล้ง

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษาหารือ (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลา 14.30 ถึง 15.30 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครองเป็นประธาน ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูวิชาคณิตศาสตร์ ครูวิชาสังคม และครูวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รายงานเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของเด็กชาย ก. ในเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจากการประชุมปรึกษาหารือที่ประชุมมีมติให้ครูประจำวิชาแต่ละรายวิชาเอาใจใส่ให้มากขึ้น เข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งร่วมมือกันในการแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย ก. ลดพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งทางด้านภาษาถ้อยคำและด้านภาษาท่าทาง

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง ของเด็กชาย ก. ยอมรับเด็กชาย ก. มากขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายุติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ก.

การทํานายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ก. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับการศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ก. ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ก. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เด็กชาย ก. มีความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และยอมรับตนเองได้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุจากอะไร มีความตั้งใจและอยากแก้ไขตนเองแม้ว่าจะแก้ไขได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กชาย ก. และบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่า เด็กชาย ก. ได้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้าง คือ การตวาด ตะโกน พุดซุ่มซ่าม

3. จากการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากการประเมินของครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และครูประจำวิชาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวม 6 ท่าน พบว่า ก่อนการศึกษารายกรณี เด็กชาย ก. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาถ้อยคำ

คือ การทวาด ตะโกน พุดคำหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ใส่เพื่อน ผลักไสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดหยาบคายพุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ทวาด ตะโกน ผลักไสเพื่อน พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ชกตอยเพื่อน ถีบเพื่อน ตีเพื่อน เตะเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ก. มีดังนี้

เด็กชาย ก. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียรอดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้เวลาและโอกาสที่เด็กชาย ก. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ก. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอ่อนต่อเด็กชาย ก.

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำวิชา ควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ก. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ก. อย่างที่เป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ก. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ก. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรฝึกการใช้เทคนิคต่างๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา นอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย ก. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย ก. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษา รายที่ 2 เด็กชาย ข. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2547)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ข. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 9 ปี ผิวคล้ำ ผมสั้นทรงทรงสูง นัยน์ตากลมสีดำไม่โตนัก ใบหน้ากลม ผิวหน้าเรียบ จมูกแบนเล็ก แต่งกายไม่สะอาดเลื้อนนักเรียนมักหลุดออกนอกกางเกงเสมอ เลื้อนนักเรียนไม่ยับมาก กุ้งเท้าขาด พุดจาหยาบคาย พุดตะโกนตลอดเวลา เดินโคลงตัว แกว่งมือปิดโปมา ชอบแกล้งเพื่อนก่อนเสมอ

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ข. พุดจาหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ตวาด ตะโกน ส่งเสียงดังรบกวนในเวลาเรียน พุดข่มขู่เพื่อน พุดดูถูกเหยียดหยาม ตะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ข. ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ข. ในรายวิชาที่เด็กชาย ข. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาพลศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ข. มีความสนใจฟังครู ในขณะที่อธิบายกติกาการแข่งขันแชร์บอล พยายามซักถามข้อสงสัยที่มี และเป็นผู้นำในการฝึกพื้นฐานต่างๆ ที่ครูแบ่งกลุ่มให้ เด็กชาย ข. จะเล่นด้วยความสนุกสนาน แต่จะตะโกน ตวาดเพื่อน ใช้คำพุดหยาบคายตลอดเวลา และวิ่งไปตะเพื่อนเมื่อเพื่อนเผลอ

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ข. นั่งเรียนติดกับเด็กชาย ก. เด็กชาย ข. จะนั่งหันไปคุยกับเด็กชาย ก. ตลอดเวลาที่ครูสอน และไม่เคยนำหนังสือเรียนมาเรียนเลย เมื่อครูสั่งให้ทำงาน เด็กชาย ข. จะนั่งเฉยๆ และเริ่มแกล้งเพื่อนด้วยการใช้สิ่งของเช่น ยางลบ หรือ ดินสอ ขว้างใส่เพื่อน

ข) วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ข. ไม่สนใจเรียน พยายามที่จะชวนเพื่อนคุยเสมอ แต่เมื่อเพื่อนไม่คุยด้วยจะแกล้งโดยการตบศีรษะเพื่อน พุดข่มขู่หยอกล้อด้วยถ้อยคำหยาบคาย และทำชกตอย เมื่อครูประจำวิชาเรียกมาอบรม เด็กชาย ข. จะยืนนิ่ง ไม่สบตา และอธิบายเรื่องที่เกิดขึ้นให้ครูฟังด้วยคำพุดห้วนไม่มีหางเสียง

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ข. รับประทานอาหารกลางวันในห้องเรียนอย่างรวดเร็ว และเมื่อทานเหลือจะแอบทิ้งเศษอาหารในห้องเรียน และรีบออกไปเล่น

กับเพื่อนบริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชาย ข. วิ่งเล่นกับเพื่อนเมื่อเพื่อนวิ่งเข้ามาหาเด็กชาย ข. จะผลักหน้าอกเพื่อน พร้อมทั้งตะโกนคำหยาบคายใส่หน้า และทำท่ายให้ชกต่อยกัน ด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ข. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ การผลักใส่เพื่อน พร้อมทั้งตะโกนคำหยาบคาย และทำท่ายให้ชกต่อยกัน ด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม พูดห้วนไม่มีหางเสียง การตบศีรษะเพื่อน พูดข่มขู่

2.การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ข. เป็นระยะๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ข. เป็นมีพี่น้อง 5 คน เป็นคนสุดท้าย มีพี่ชาย 2คน พี่สาว 2 คน บิดาของเด็กชาย ข. ทำงานท่าเรือ ไม่กลับบ้าน แต่จะส่งเงินมาให้มารดาของเด็กชาย ข. ไม่ได้ทำงานอยู่บ้านทุกวัน มารดาของเด็กชาย ข. ใจดี ไม่เคยทำโทษ ไม่เคยพูดแรงๆ ให้เด็กชาย ข. เสียใจ เด็กชาย ข. นอนกับมารดาทุกวัน เด็กชาย ข. ไม่ชอบการมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนแต่ชอบมาเล่นกับเพื่อนๆ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1 สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียน ได้แก่

2.2.1.1 อาจารย์ประจำชั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ข. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่สนใจเรียน พูดคำหยาบคาย ตลอดเวลา ตะโกนเสียงดัง ชอบตบศีรษะเพื่อน ขวนเพื่อนคุยในเวลาเรียน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง และไม่ส่งการบ้าน

2.2.1.2 อาจารย์ประจำวิชา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาสังคม ศนิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ข. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่สนใจเรียน แต่งกายไม่สุภาพ เสื้อหลุดออกจากกางเกงเสมอ พูดคำหยาบคายตลอดเวลา ชอบตบศีรษะเพื่อน ขวนเพื่อนคุยในเวลาเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูสั่งให้ทำร่วมกับเพื่อนคนอื่นในห้องเรียน แอบหนีไปแกล้งเพื่อนสนิทในกลุ่มตนเอง ไม่ทำงาน

2.2.1.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ข. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ชอบตะโกน ตวาดเพื่อน เตะเพื่อน พูดหยาบคาย ขว้างสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อนเมื่อเล่นด้วยกัน ตบศีรษะเพื่อน

2.2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่

2.2.2.1 ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่มารดา จำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ เด็กชาย ข. เป็นเด็กดี จะกลับบ้านเย็นมากเพราะไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน เมื่อถูกตำหนิ จะเงียบ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย เมื่อเด็กชาย ข. ทำผิดและถูกลงโทษ จะหนี และต่อว่าด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง เด็กชาย ข. เรียนไม่เก่งแต่ก็ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน

3. การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการเขียนอัตชีวประวัติ "นี่คือชีวิต" จะเห็นว่า เด็กชาย ข. มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และเพื่อน ใช้เวลาว่างในการเล่นฟุตบอลกับเพื่อนๆ

ลักษณะการเขียนไม่สม่ำเสมอ และตัวอักษรไม่เท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนไม่มั่นคงและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

การเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่ได้คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

4. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 21 มิถุนายน 2547 ทำให้ทราบว่า เด็กชาย ข. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ข. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว เล่นกับเพื่อน มาโรงเรียน รับประทานอาหารกลางวัน เรียนเสร็จก็เล่นกับเพื่อน กลับบ้านทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ข. พบว่าเด็กชาย ข. เป็นคนที่ไม่มีการเรียบเรียงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ รักความสบาย คำนึงถึงแต่ความสุขส่วนตัว

5. ระเบียบสนทนา

จากระเบียบสนทนาพบว่า เด็กชาย ข. มีพี่น้อง 5 คน มีพี่ชาย 2 คน พี่สาว 2 คน บิดามารดาแยกกันอยู่ โดยที่บิดาของเด็กชาย ข. มีอาชีพ รับจ้างขนของที่ทำเรือ ไม่กลับบ้าน มารดาเป็นแม่บ้านกิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียนคือ เล่นฟุตบอล อาชีพที่สนใจคือ นักแข่งรถ จากการบันทึกตรวจสุขภาพ พบว่า เด็กชาย ข. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ปัญหาด้านการเรียนคือ ขาดความสนใจ ทำงานช้า และ ระบายเพื่อนในเวลาเรียน เด็กชาย ข. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการช่วยเหลือตนเอง ชื่อสัตย์สุจริต คุณลักษณะระดับพอใช้ ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละเอื้อเฟื้อ การร่วมมือกับหมู่คณะ ความคิดสร้างสรรค์ ความสะอาด คุณลักษณะที่

ควรปรับปรุง คือ ความมีระเบียบวินัย การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

6. สังคมมิติ

การสังคมนิติ ได้กำหนดสถานการณ์คือ การไปทัศนศึกษาที่ทะเล พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ย. และ ว.

2. เด็กชาย ข. มีบทบาทเป็น Nectectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งแต่ไม่ถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เพราะเด็กชาย ข. ได้รับเลือกจากเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กชาย ก.มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

3. กลุ่มของเด็กชาย ข. ประกอบด้วย เด็กชาย ก. ข. และ ค.

จากผลการวิเคราะห์สังคมนิติ โดยสรุปพบว่า เด็กชาย ข. มีบทบาทเป็น Nectectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ข. ไม่ได้ประเมินตนเองด้านบวก และลบ แต่เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ข. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวก เด็กชาย ข. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กชาย ข. ได้รับการประเมินว่า เป็นคนที่ชอบคุยในห้องเรียนมากที่สุดจากเพื่อน 18 คน เป็นคนที่พูดห้วนไม่มีหางเสียงกับครูบ่อยที่สุดจากเพื่อน 10 คน และเป็นคนที่ชอบแซกตลกเพื่อนบ่อยที่สุด 8 คน

สรุปได้ว่าเด็กชาย ข. และเพื่อนมีความเห็นไม่ตรงกันในด้านลบ ได้แก่เด็กชาย ข. ชอบคุยในห้องเรียน พูดห้วนไม่มีหางเสียงกับครู และชอบแซกตลกเพื่อน

7. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

7.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว อยู่บริเวณใต้ทางด่วนไม่ไกลจากโรงเรียนเป็นห้องใหญ่เดี่ยวแต่กันไม้แยกเป็น 2ห้อง มี 1 ห้องน้ำ เด็กชาย ข. นอนรวมกับแม่ พี่ชายและพี่สาว มีของใช้ในบ้านวางไว้อย่างไม่เป็นระเบียบ มีเครื่องใช้ไฟฟ้าคือ ตู้เย็น พัดลม และโทรทัศน์ขณะที่ไปเยี่ยมบ้านเด็กชาย ข. เล่นกับเพื่อนบริเวณหน้าบ้าน พี่ชายและสาว ยังไม่กลับบ้าน มารดากำลังเตรียมอาหารเย็น

7.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ข. อยู่กับมารดาตั้งแต่เล็ก มีโอกาสพบบิดาน้อยมากเนื่องจากบิดาไปทำงานบริเวณท่าเรือแต่ไม่กลับบ้าน ซึ่งจะส่งเงินมาให้ และนานๆครั้งจึงจะกลับมาเยี่ยม บิดาของเด็กชาย ข. จะดุมากเมื่อเด็กชาย ข. ทำผิดและลงโทษด้วยความรุนแรง มารดา

กล่าวว่าอยากให้เด็กชาย ข. ตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้ แต่ตนเองไม่มีความรู้ที่จะสอนได้แต่เมื่อมารดาพยายามที่จะสอน เด็กชาย ข. ก็ไม่ค่อยรับฟัง จึงปล่อยให้เด็กชาย ข. คิดเองตัดสินใจเอง แทนทุกเรื่อง

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า เด็กชาย ข. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับมารดา มารดาของเด็กชาย ข. ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการให้ข้อมูล มารดาของเด็กชาย ข. ตามใจมากเกินไป และประกอบกับบิดาที่มักใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และไม่มีการให้เหตุผล จึงทำให้เด็กชาย ข. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่ออยู่กับเพื่อนที่โรงเรียน

8. การทดสอบ

8.1 การทดสอบเชาว์ปัญญา

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children) พบว่าเด็กชาย ข. มีผลการทดสอบดังนี้

Verbal Scale IQ	95
Performance Scale IQ	99
Full Scale IQ	96

จากผลการทดสอบพบว่าเด็กชาย ข. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยรายละเอียดดังนี้

ด้านความสามารถในการใช้ภาษา เด็กชาย ข. ต้องพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมคิดเป็นเหตุเป็นผล ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการจำ

ด้านความสามารถในการกระทำ เด็กชาย ข. ต้องพัฒนาความสามารถในด้านการรับรู้ การประสานระหว่างสายตากับการใช้กล้ามเนื้อ การรู้จักวางแผน การสังเกต ความตั้งใจ สมาธิ และด้านมนุษยสัมพันธ์

8.2 แบบทดสอบที่เป็นอัตนัย

8.2.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ พบว่า เด็กชาย ข. ไม่มีการวางแผน ไม่รอบคอบ มีทัศนคติทางลบกับเพศตรงข้าม อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าว ไม่ฟังใคร เป็นคนไม่ยุติธรรม ขี้ระแวง ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียดเลย เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล มนุษย์สัมพันธ์ดี แต่หยาบกระด้าง ก้าวร้าว และชอบความรุนแรง

8.2.2 แบบทดสอบวาดภาพ (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ข. เป็นคนที่พ้อฝันและค่อนข้างมีอารมณ์เศร้าที่รุนแรง สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นยาก มีความขัดแย้งทางอารมณ์ มองโลกในแง่ร้าย ชอบการแสดงออกมากๆ มีความระแวง และก้าวร้าว

8.2.3 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่ง ได้แก่ด้านความสัมพันธ์กับ บิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และ เป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ข. มีปัญหาในด้านความรู้สึกผิด เพื่อนทั่วไป และความกลัว อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ บิดา และเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่เหนือกว่า อดีต ความสามารถ และเป้าหมาย ดังนี้

เด็กชาย ข. มีปัญหา 3 ด้าน คือ

ปัญหาในด้านเพื่อนทั่วไปเด็กชาย ข. เพื่อนที่แท้จริงของเด็กชาย ข. ไม่มีเลย เด็กชาย ข. ไม่ชอบคนดื้อและดุด และมีความคาดหวังว่าเพื่อนร่วมงานต้องดี

ปัญหาด้านความรู้สึกผิดเด็กชาย ข. พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ลืมตัวเอง มีความรำคาญพิที่อยู่ในบ้าน และคิดว่าตนเองเป็นคนดื้อ

ปัญหาด้านความกลัวเด็กชาย ข. เพื่อนๆไม่ทราบว่าเด็กชาย ข. กลัวการถูกตี และกลัวโจรซึ่งความกลัวบังคับให้เด็กชาย ข. ต้องหนี

เด็กชาย ข. มีแนวโน้มที่จะมีปัญหา 3 ด้าน คือ

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เด็กชาย ข. ไม่ชอบความดื้อของผู้ชาย มีความคิดว่าผู้หญิงดื้อมาก และปฏิเสธความรักของเด็กชาย ข.

ด้านบิดา เด็กชาย ข. รู้สึกว่าบิดาไม่ค่อยจะทำงาน ถ้าทำงานจะดีกว่านี้

ด้านเพศสัมพันธ์ เด็กชาย ข. เมื่อเห็นผู้หญิงกับผู้ชายอยู่ด้วยกัน เด็กชาย ข. รู้สึกไม่ชอบ และเรื่องเพศเป็นสิ่งไม่ดี

เด็กชาย ข. มีความรู้สึกที่ไม่ดีทั้งหมด 7 ด้าน

ด้านมารดา คือมารดาของเด็กชาย ข. ไม่ค่อยจะทำงาน

ด้านครอบครัว คือครอบครัวส่วนมากที่เด็กชาย ข. รู้จักไม่น่าชื่นชม ไม่สามารถเป็นแบบอย่างได้

ด้านผู้ที่เหนือกว่า คือ ครูที่โรงเรียน

ด้านผู้ที่ด้อยกว่า คือ ถ้าใครทำงานให้เด็กชาย ข. จะไม่สั่ง เพราะคิดว่าควรทำทุกอย่างด้วยตนเอง

ด้านความสามารถ คือ จุดอ่อนของเด็กชาย ข. คือการกลัวโดนตี

ด้านอดีต คือ เมื่อตอนเป็นเด็กเด็กชาย ข. นอนอย่างเดียว

ด้านเป้าหมาย คือ สิ่งของเด็กชาย ข. ต้องการมากที่สุดคือ แม่

เด็กชาย ข. ไม่มีปัญหา 2 ด้าน คือ

ด้านอนาคต และด้านเพื่อนร่วมกลุ่ม

8.2.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ข. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแม่ มากกว่าพ่อแต่พ่อมีอิทธิพลต่อเด็กชาย ข. มากกว่าแม่ เด็กชาย ข. แยกตัวเองไม่เข้ากับใครโดยเฉพาะ คนในบ้าน เด็กชาย ข. ชอบที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆที่แสดงถึงความเป็นผู้ชาย

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ข. มีความขัดแย้งทางอารมณ์ ชอบการแสดงออก ชอบความรุนแรง พุดจาหยาบคาย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว และมีเพื่อนสนิทที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.3 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ข. ดังต่อไปนี้

2.3.1 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กชาย ข. ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจาก ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เล็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กชาย ข. พุดตาม รวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ไขปัญหาก็เนื่องจากการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา โดยไม่ค่อยมีการอธิบายเหตุผล บิดา มารดาแยกกันอยู่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ข. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กชาย ข. ไปโรงเรียนและกลับบ้านในเวลาเย็นมาก เนื่องจากไปเล่นกับเพื่อน ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กชาย ข. เป็นเด็กดื้อ และก้าวร้าว

2.4 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน ในชั้นเรียนเป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และบรรยากาศในชั้นเรียนมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ข.

2.4.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ข. ไม่สนใจเรียน ชอบคุยเล่นกับเพื่อนไม่มีระเบียบในตนเอง ชอบแกล้งเพื่อนแรงๆ ด้วยการเตะ ถีบ ชกต่อย และพุดตะคอก ตวาด ตะโกน

2.4.2 บรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ ห้องเรียนเป็นห้องพัดลม มีเสียงจากภายนอกรบกวนตลอดเวลา การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู

2.4.3 สัมพันธภาพกับครูไม่ดี จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กชาย ข. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียนไม่ค่อยนำหนังสือเรียนมาเรียน เมื่อถูกตำหนิก็จะนั่งเฉยไม่สนใจไปอ่านหนังสือกับเพื่อน มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาโดยตลอด แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ข. เป็นเด็กดื้อ เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน ก้าวร้าว บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ข. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ข. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง (Listening) การใช้คำถามปลายเปิด (Opened-End Question) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การเผชิญหน้า (Confrontation) การใช้ความเงียบ (Silence Technique) การให้กำลังใจ (Encouragement) และการสรุป (Summarization) จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า เด็กชาย ข. มีความเข้าใจ และสามารถยอมรับตนเองตามสภาพที่เป็นจริงได้บ้าง สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้างเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษากายคือ การตวาด ตะโกน

การพูดคำหยาบคาย พูดห้วนไม่มีหางเสียง และพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ดีเพื่อน ถีบเพื่อน และชกตอยเพื่อน

1.2 ให้ความรักความสนใจเด็กชาย ข. อย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้เด็กชาย ข. รู้สึกคุ้นเคย มีเพื่อนและอบอุ่นใจ ซึ่งทำให้เด็กชาย ข. มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองบ้าง เพราะเด็กชาย ข. ไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองได้ อยากเล่นก็จะเล่น อยากแกล้งเพื่อนก็จะแกล้ง ไม่อยากเรียนก็ไม่สนใจเรียน ไม่ทำงานส่ง

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลา 14.30 ถึง 15.30 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครองเป็นประธาน ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูวิชาคณิตศาสตร์ ครูวิชาสังคม และครูวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รายงานเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของเด็กชาย ข. ในเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าว จากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้ครูประจำวิชาแต่ละรายวิชาเอาใจใส่ให้มากขึ้น เข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งร่วมมือกันในการแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย ข. ลดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษากายคำและด้านภาษาท่าทาง

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง ของเด็กชาย ข. ยอมรับเด็กชาย ข. มากขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายุติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ข..

การทํานายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ข. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับการศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ข. ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจังจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ข. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เด็กชาย ข. มีความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และยอมรับตนเองได้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุจากอะไร มีความตั้งใจและอยากจะแก้ไขตนเองแม้ว่าจะแก้ไขได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กชาย ข. และบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่า เด็กชาย ข. ได้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้าง คือ การพูดหยาบคาย ตวาด ตะโกน ผลักใส และขว้างปาสิ่งของ

3. จากการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากการประเมินของครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และครูประจำวิชาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวม 6 ท่าน พบว่า ก่อนการศึกษารายกรณี เด็กชาย ข. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาถ้อยคำ คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ พูดหยาบคาย ชกตอยเพื่อน พูดดูถูกเหยียดหยาม ผลักใสเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ถีบเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง ตวาด ตะโกน พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดข่มขู่ เขกศีรษะเพื่อน ตีเพื่อน เตะเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ข. มีดังนี้

เด็กชาย ข. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียรอดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้เวลาและโอกาสที่เด็กชาย ข. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ข. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย ข.

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำวิชา ควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ข. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ข. อย่างที่เป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ข. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ข. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา นอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย ข. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย ข. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 3 เด็กชาย ค. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2547)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ค. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 9 ปี ผิวคล้ำ ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากลมโตสีดำ ใบหน้ารี ผิวหน้ามีเม็ดเล็กทั่วไปหน้าเนื่องจากแพ้หน้า จมูกเล็ก แต่งกายไม่สะอาด เลื่อนนักเรียนมักหลุดออกนอกกางเกงเสมอ เลื่อนนักเรียนไม่ยับมาก ถูกทำขาด พุดจาหยาบคาย พุดตะโกน เดินโคลงตัว ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการเตะแล้ววิ่งหนีเสมอ

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ค. พุดจาหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ตวาดตะโกน ส่งเสียงดังรบกวนในเวลาเรียน พุดข่มขู่เพื่อน พุดดูถูกเหยียดหยาม เตะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกต่อยเพื่อน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ค. ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ค. ในรายวิชาที่เด็กชาย ค. ชอบและไม่ชอบเรียน ดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาพลศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ค. ตั้งใจเรียน ตั้งใจฟังครูสอนและพยายามปฏิบัติตาม ไม่คุยมากเหมือนในวิชาอื่น เด็กชาย ค. เล่นด้วยความสนุกสนาน แต่จะแกล้งเพื่อนด้วยการตบศีรษะ เตะกัน และพุดจาหยาบคาย ตะโกนใส่เพื่อนตลอดเวลา

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ค. นั่งเรียนบริเวณหลังห้อง แต่จะลุกเดินไปมาบริเวณหลังห้องเสมอ ไม่สนใจเรียน ตลอดเวลาที่ครูสอน ไม่ค่อยนำหนังสือเรียนมาเรียน เมื่อครูสั่งให้ทำงาน เด็กชาย ค. จะเดินไปแกล้งเพื่อนไม่สนใจทำงานตามที่ครูสั่ง

ข) วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ค. ไม่สนใจเรียน พยายามที่จะชวนเพื่อนคุยเสมอ และจะลุกเดินไปมาบริเวณหลังห้องเสมอ ไม่สนใจเรียน แต่เมื่อเพื่อนไม่คุยด้วยจะแกล้งโดยการตบศีรษะเพื่อน หยอกล้อด้วยถ้อยคำหยาบคาย และทำชกต้อย เมื่อครูประจำวิชาเรียกมาอบรม เด็กชาย ค. จะยืนนิ่งและยิ้ม ยอมรับทุกอย่าง และเดินกลับไปนั่งที่

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ค. รับประทานอาหารกลางวันในห้องเรียนอย่างรวดเร็ว และรีบออกไปเล่นกับเพื่อนบริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชาย ค. จะเล่นกับเพื่อนเมื่อเพื่อนวิ่งเข้ามาหาเด็กชาย ค. จะเตะเพื่อน ถีบเพื่อน เขกศีรษะ พร้อมทั้งตะโกนคำหยาบคายใส่หน้า และด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ค. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ เตะเพื่อน ถีบเพื่อน เขกศีรษะ พร้อมทั้งตะโกนคำหยาบคายใส่หน้า และด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม

2.การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ค. เป็นระยะๆจำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ค. มีน้อง 4 คนเป็นชาย 3 คนเป็นหญิง 1 คน บิดามารดาแยกกันอยู่ มารดาทำโทษด้วยความรุนแรง มารดากลับบ้านในเวลาค่ำ ทำให้เด็กชาย ค. พบมารดาได้เฉพาะเวลาก่อนนอน และเข้าก่อนไปโรงเรียน เด็กชาย ค. รักมารดา มากกว่าบิดา ไม่ชอบที่บิดาหมดเงินที่ทำงานมาไปกับการดื่มเหล้า

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1 สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียน ได้แก่

2.2.1.1 อาจารย์ประจำชั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ค. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่สนใจเรียน พูดคำหยาบคาย ตลอดเวลา ตะโกนเสียงดัง ชอบตบศีรษะเพื่อน เดินเล่นไปมาในขณะที่ครูสอน ชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง และไม่ส่งการบ้าน

2.2.1.2 อาจารย์ประจำวิชา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาสังคม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ค. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่สนใจเรียน แต่งกายไม่สุภาพเสื้อหลุดออกจากกางเกงเสมอ พูดคำหยาบคายตลอดเวลา ชอบตบศีรษะเพื่อน ชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูสั่งให้ทำร่วมกับเพื่อนคนอื่นในห้องเรียน เดินเล่นไปมาในขณะที่ครูสอน

2.2.1.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ค. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ชอบตะโกน ตวาดเพื่อน เตะเพื่อน ถีบเพื่อน พุดหยาบคาย ขว้างสิ่งของใส่เพื่อน ตบศีรษะเพื่อน เดินเล่นไปมาในขณะที่ครูสอน

2.2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่

2.2.2.1 ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่มารดา จำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ เด็กชาย ค. กลับบ้านเย็นมากเพราะไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน เมื่อถูกตำหนิ จะเสียบ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย เมื่อเด็กชาย ค. ทำผิดจะถูกว่ากล่าวอย่างรุนแรง และทำโทษด้วยการตี เนื่องจากเด็กชาย ค. คือ ไม่ทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ

3. การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กชาย ค. มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และเพื่อน ใช้เวลาว่างในการเล่นฟุตบอลรู้จักใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ เป็นคนที่รักสัตว์ สนใจฟังข่าว

ลักษณะการเขียนล้นมาเสมอ และตัวอักษรเท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนมั่นคงและเชื่อมั่นในตนเอง

การเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่ได้คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

4. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 21 มิถุนายน 2547 ทำให้ทราบว่า เด็กชาย ค. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ค. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาทานข้าวกับเพื่อนที่โรงเรียน เรียนหนังสือ เล่นกับเพื่อน มาโรงเรียน รับประทานอาหารกลางวัน เรียนเสร็จก็เล่นกับเพื่อน แล้วก็ไปเรียนศาสนา ทำละหมาดกลับบ้านเล่นกับน้อง ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ค. พบว่าเด็กชาย ค. เป็นคนใช้ชีวิตประจำวันค่อนข้างเป็นระเบียบแต่ขาดการบังคับตัวเอง ไม่ค่อยมีจุดหมาย มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครอบครัวดี

5. ระเบียบสัสม

จากระเบียบสัสมพบว่า เด็กชาย ค. มีพี่น้อง 5 คน มีน้องชาย 3 คน น้องสาว 1 คน บิดา มารดา แยกกันอยู่ บิดา มารดา มีอาชีพรับจ้าง กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียนคือ เล่นฟุตบอล เล่นเกม อาชีพที่สนใจ คือ ตำรวจ จากการบันทึกการตรวจสุขภาพพบว่าเด็กชาย ค. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผล

การเรียนรู้ระดับพอใช้ ปัญหาการเรียนรู้ คือ ขาดความสนใจ และรบกวนเพื่อนในเวลาเรียน การประเมินคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ เด็กชาย ค. มีคุณลักษณะที่ดี คือ การช่วยตนเอง ความเป็นผู้ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต การร่วมมือกับหมู่คณะ ความคิดสร้างสรรค์ ความอดทน และความเชื่อมั่นในตนเองคุณลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ ความมีระเบียบวินัย การควบคุมอารมณ์ และความรับผิดชอบ

6. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์คือ การไปทัศนศึกษาที่ทะเล พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ย. และ ว.

2. เด็กชาย ค. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งแต่ไม่ถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เพราะเด็กชาย ค. ได้รับเลือกจากเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กชาย ค. มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

3. กลุ่มของเด็กชาย ค. ประกอบด้วย เด็กชาย ก. ข. และ ค.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปพบว่า เด็กชาย ค. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ค. ไม่ได้ประเมินตนเองด้านบวก แต่ประเมินตนเองในด้านลบ และเพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ค. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กชาย ค. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กชาย ค. ได้รับการประเมินว่า เป็นคนที่ชอบคุยเล่นกันในแถวบ่อยสุดจากเพื่อน 23 คน เป็นคนที่ชอบเตะเพื่อนมากที่สุดจากเพื่อน 15 คน และเป็นคนที่ชอบตวาด ตะโกน ส่งเสียงดังจากเพื่อน 12 คน

สรุปได้ว่าเด็กชาย ค. และเพื่อนมีความเห็นตรงกันในด้านลบ ได้แก่เด็กชาย ค. ชอบคุยเล่นกันในแถวบ่อยที่สุด ชอบตวาด ตะโกน ส่งเสียงดัง และชอบเตะเพื่อน

7. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

7.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ในบ้านมีคนอยู่ รวมกันทั้งหมด 8 คน มีเด็กชาย ค. มารดา น้องชาย 3 คน น้องสาว 1 คน น้า 1 คน และพี่ลูกน้าอีก 1 คน ในบ้านมีเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็นครบ คือ ตู้เย็น โทรทัศน์ พัดลม ขณะเก็บข้อมูลเด็กชาย ค. กำลังอาบน้ำให้น้อง ส่วนน้องของเด็กชาย ค. เล่นกันอยู่บริเวณหน้าบ้าน น้า และพี่ ยังไม่กลับบ้าน

7.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ค. อยู่กับมารดาตั้งแต่เล็ก มีโอกาสพบบิดาน้อยมากเนื่องจากบิดาแยกทางกับมารดาตั้งแต่เด็กชาย ค. ยังเล็ก แต่จะช่วยส่งเงินมาให้บ้าง และนานๆครั้งจึงจะกลับมาเยี่ยม บิดาของเด็กชาย ค. จะดูมากเมื่อเด็กชาย ค. ต้องทำผิดและลงโทษ ด้วยความรุนแรง มารดากล่าวว่าอยากให้เด็กชาย ค. ตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้ แต่ตนเองไม่มีเวลาเนื่องจากต้องไปทำงาน เป็นคนจัดยาที่โรงงาน จึงไม่ค่อยมีเวลา อบรมเท่าที่ควร

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า เด็กชาย ค. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับมารดาและน้องมารดาของเด็กชาย ค. ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการให้ข้อมูล มารดาของเด็กชาย ค. ตามใจมากเกินไป และประกอบกับบิดาที่ไม่มีโอกาสได้ดูแลเท่าที่ควรและมักใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และไม่มีการให้เหตุผล จึงทำให้เด็กชาย ค. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่ออยู่กับเพื่อนที่โรงเรียน

8. การทดสอบ

8.1 การทดสอบเชาว์ปัญญา

จากแบบทดสอบเชาว์ปัญญา WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children) พบว่าเด็กชาย ค. มีผลการทดสอบดังนี้

Verbal Scale IQ	110
Performance Scale IQ	111
Full Scale IQ	104

จากผลการทดสอบพบว่าเด็กชาย ค. มีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยรายละเอียดดังนี้

ด้านความสามารถในการใช้ภาษา เด็กชาย ค. ต้องพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมคิดเป็นเหตุเป็นผล ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการจำ

ด้านความสามารถในการกระทำ เด็กชาย ค. ต้องพัฒนาความสามารถในด้านการรับรู้ การประสานระหว่างสายตากับการใช้กล้ามเนื้อ การรู้จักวางแผน การสังเกต ความตั้งใจ สมาธิ และด้านมนุษยสัมพันธ์

8.2 แบบทดสอบที่เป็นอัตนัย

8.2.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตอลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตอลท์ พบว่า เด็กชาย ค. ไม่มีการวางแผน ไม่รอบคอบ แม้มือถือพินในการดำเนินชีวิต เป็นคนอ่อนไหว ใจร้อน ค่อนข้างมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใครดื้อเงียบ ไม่แสดงออก เป็นคนไม่ยุติธรรมชอบก็ชอบ ไม่ชอบก็เกลียดเลย ค่อนข้างขี้ระแวง เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล มนุษยสัมพันธ์ดีเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับแต่ไม่ค่อยสุภาพ อ่อนโยนเท่าที่ควร ชอบความรุนแรง และก้าวร้าว

8.2.2 แบบทดสอบวาดภาพ (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ค. เป็นคนที่เพื่อน หัวโบราณ เก็บกด มองโลกในแง่ร้าย เก็บกดความก้าวร้าว สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก ชอบชมผู้อื่น และ ก้าวร้าว

8.2.3 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่ง ได้แก่ด้านความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ค. มีปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ความกลัว ความรู้สึกผิด บิดา เพศสัมพันธ์ และผู้ที่ด้อยกว่า อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านมารดา นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในครอบครัว เพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย ดังนี้

เด็กชาย ค. มีปัญหา 6 ด้าน คือ

ปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศเด็กชาย ค. ผู้ชายในอุดมคติไม่ดี คิดว่าผู้ชายส่วนมากไม่ดี เพราะดื่มเหล้า คิดว่าผู้ชายไม่ดี และไม่ชอบตอนเห็นผู้ชายเสพยาบ้า

ปัญหาด้านความกลัวเด็กชาย ค. ทั้งๆที่เห็นว่าไร้สาระเด็กชาย ค. ก็ยังกลัวเสือ เพื่อนส่วนมากไม่ทราบว่ามันกลัวเสือ อยากกำจัดความกลัวในเรื่อง ฝัน บางครั้งความกลัวก็บังคับให้ตนต้องปวดหัว

ปัญหาด้านความรู้สึกผิดเด็กชาย ค. จะทำทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งที่ร้ายๆ ตนได้ทำผิดอย่างมากที่แกลังน่อง บางครั้งรู้สึกละอายที่ชอบแกลังน่อง และรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ทำตัวไม่ดี

ปัญหาด้านบิดา เด็กชาย ค. รู้สึกว่าพ่อไม่ค่อยจะดี ถ้าคุณพ่อเพียงแต่ทำงานจะดีกว่านี้ คุณพ่อไม่ดี กินเหล้า

ปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ เด็กชาย ค. เห็นผู้ชายและผู้หญิงอยู่ด้วยกันตนรู้สึกไม่ดี ความรู้สึกทางเพศเป็นเรื่องไม่ดี และเรื่องเพศเป็นเรื่องไม่ดี

ปัญหาด้านผู้ที่ด้อยกว่า เด็กชาย ค. ถ้าใครทำงานให้จะรู้สึกไม่ดี รู้สึกไม่ดีกับคนที่ทำงานให้ และเมื่อตนเป็นคนออกคำสั่งตนจะไม่สั่งใครจะทำเอง

เด็กชาย ค. มีแนวโน้มที่จะมีปัญหา 1 ด้าน คือ

ด้านมารดา เด็กชาย ค. ถ้าคุณแม่เพียงแต่ทำงานทุกวันจะดีกว่านี้ และคุณแม่ไม่ค่อยจะเหงา

เด็กชาย ค. มีความรู้สึกที่ไม่ดีทั้งหมด 7 ด้าน

ด้านครอบครัว คือเมื่อฉันยังเป็นเด็กอยู่ บิดาของตนาบางทีก็ไม่ทำงาน

ด้านผู้ที่เหนือกว่า คือ ผู้ที่เหนือกว่าฉันไม่ดี

ด้านความสามารถ คือ จุดอ่อนของเด็กชาย ค. คืองัวเงีย

ด้านอดีต คือ เมื่อตอนเป็นเด็กเด็กชาย ค. พอเจออะไรก็ร้องไห้

ด้านเป้าหมาย คือ สิ่ง que เด็กชาย ค. มีความสุข ถ้ามีแม่

ด้านอนาคต คือ อีก 10 ปีข้างหน้า ตนาตายแล้ว

ด้านเพื่อนทั่วไป คือเมื่อฉันไม่อยู่เพื่อนจะรื้อของ

เด็กชาย ค. ไม่มีปัญหา 1 ด้าน คือ

ด้านเพื่อนร่วมกลุ่ม

8.2.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ค. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแม่ มากกว่าพ่อแต่แม่มีอิทธิพลต่อเด็กชาย ค. มากกว่าพ่อ เด็กชาย ค. ไม่สามารถตัดสินใจอะไรได้ด้วยตนเอง มีความยึดถือในด้านศาสนา และก้าวร้าว

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ค. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ค. มีความขัดแย้งทางอารมณ์ ชอบการแสดงออก ชอบความรุนแรง พูดจาหยาบคาย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว และมีเพื่อนสนิทที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ค. ดังต่อไปนี้

2.1.1 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กชาย ค. ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กชาย ค. มีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจาก ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เล็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็น

แบบอย่างให้เด็กชาย ค. พูดยตาม รวมถึงเป็นตัวอย่างไม่ดีในการแก้ไขปัญหานี้เนื่องจากมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา มารดาและทำโทษอย่างหนักทุกครั้ง โดยไม่ค่อยมีการอธิบายเหตุผล บิดา มารดาแยกกันอยู่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ค. ในแต่ละวันเด็กชาย ค. ไปโรงเรียนและกลับบ้านในเวลาเย็นมาก เนื่องจากไปเล่นกับเพื่อน ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กชาย ค. เป็นเด็กดื้อ และก้าวร้าว

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน ในชั้นเรียนเป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และบรรยากาศในชั้นเรียนมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ค.

2.2.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ค. ไม่สนใจเรียน ชอบคุยเล่นกับเพื่อนไม่มีระเบียบในตนเอง ชอบแกล้งเพื่อนแรงๆ ด้วยการเตะ ถีบ ชกต่อย และพูดตะคอก ตวาด ตะโกน

2.2.2 บรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ ห้องเรียนเป็นห้องพัดลม มีเสียงจากภายนอกรบกวนตลอดเวลา การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู

2.2.3 สัมพันธภาพกับครูไม่ดี จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กชาย ค. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียนไม่ค่อยนำหนังสือเรียนมาเรียน เมื่อถูกตำหนิก็จะนั่งเฉย ไม่สนใจไปอ่านหนังสือกับเพื่อน มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาโดยตลอด แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ค. เป็นเด็กดื้อ เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน ก้าวร้าว บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ค. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

3.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ค. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง (Listening) การใช้คำถามปลายเปิด (Opened-End Question) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การเผชิญหน้า (Confrontation) การใช้ความเงียบ (Silence Technique) การให้กำลังใจ (Encouragement) และการสรุป (Summarization) จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า เด็กชาย ค. มีความเข้าใจ และสามารถยอมรับตนเองตามสภาพที่เป็นจริงได้บ้าง สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้างเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาด้อยคำ คือ การตวาด ตะโกน การพูดคำหยาบคาย พูดห้วนไม่มีหางเสียง และพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ถีบเพื่อน และชกตอยเพื่อน

3.2 ให้ความรักความสนใจเด็กชาย ค. อย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้เด็กชาย ค. รู้สึกคุ้นเคย มีเพื่อนและอบอุ่นใจ ซึ่งทำให้เด็กชาย ค. มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองบ้าง เพราะเด็กชาย ค. ไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองได้ อยากเล่นก็จะเล่น อยากแกล้งเพื่อนก็จะแกล้ง

4. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลา 14.30 ถึง 15.30 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครองเป็นประธาน ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูวิชาคณิตศาสตร์ ครูวิชาสังคม และครูวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รายงานเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของเด็กชาย ค. ในเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้ครูประจำวิชาแต่ละรายวิชาเอาใจใส่ให้มากขึ้น เข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งร่วมมือกันในการแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย ค. ลดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาด้อยคำและด้านภาษาท่าทาง

4.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง ของเด็กชาย ค. ยอมรับเด็กชาย ค. มากขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายุติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ค.

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ค. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับการศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ค. ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ค. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เด็กชาย ค. มีความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และยอมรับตนเองได้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุจากอะไร มีความตั้งใจและอยากจะทำตัวดีขึ้นเองแม้ว่าจะแก้ไขได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กชาย ค. และบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่า เด็กชาย ค. ได้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้าง คือ การพูดหยาบคาย ตวาด ตะโกน ผลักไส และขว้างปาสิ่งของ

3. จากการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากการประเมินของครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และครูประจำวิชาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวม 6 ท่าน พบว่า ก่อนการศึกษารายกรณี เด็กชาย ค. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาด้อย คำ คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ พูดหยาบคาย ชกตอยเพื่อน พูดดูถูกเหยียดหยาม ผลักไสเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ถีบเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง ตวาด ตะโกน พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดข่มขู่ เขกศีรษะเพื่อน ตีเพื่อน ตะเพียน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ค. มีดังนี้

เด็กชาย ค. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียรอดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้เวลาและโอกาสที่เด็กชาย ค. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ค. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย ค.

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำวิชา ควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ค. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ค. อย่างเป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรับมือกับปัญหาดังแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ค. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ค. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกการใช้เทคนิคต่างๆในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา นอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย ค. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย ค. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 4 เด็กชาย ง. (ระยะเวลาที่ศึกษาดังแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2547)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ง. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 10 ปี ผิวขาวเหลือง ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตาสีดำตาเล็กมีเขี้ยวจัน ใบหน้ากลม ผิวหน้าเรียบ จมูกโด่ง แต่งกายไม่สะอาดเสื้อนักเรียนมักหลุด ออกนอกกางเกงเสมอ เสื้อนักเรียนยับและสกปรกมาก ทุ่งเท้าขาด พุดจาหยาบคาย พุดเสียงดัง เดินโคลงตัว แกว่งมือปัดไปมา มักถูกเพื่อนแกล้งก่อนเสมอ และเมื่อถูกเพื่อนแกล้งแล้วจะลุกขึ้นมาขมวดอกกัน

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ง. พุดจาหยาบคาย หนักกับความเจ็บปวดที่ถูกเพื่อนแกล้งและแก้ปัญหาโดยการขมวดอกเพื่อน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ง. ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ง. ในรายวิชาที่เด็กชาย ง. ชอบและไม่ชอบเรียน ดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาพลศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ง. มีความสนใจฟังครูสอน และเป็นคนเสนอตัวไปนำอุปกรณ์การเรียนมาจากห้องเก็บของ เมื่อครูปล่อยให้เล่นเด็กชาย ง. จะเล่นด้วยความสนุกสนาน แต่จะใช้คำพุดจาหยาบคายตลอดเวลา ที่วิ่งไปตีเพื่อนเมื่อเพื่อนเผลอ และวิ่งหนี

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ง. นั่งบริเวณด้านหน้าของห้องเรียน เด็กชาย ง. ไม่ค่อยนำหนังสือเรียนมาเรียน แต่เมื่อครูสั่งให้ทำงาน เด็กชาย ง. รีบทำให้เสร็จและเริ่มแกล้งเพื่อนด้วยการใช้สิ่งของเช่น ยางลบ หรือดินสอ ขว้างใส่เพื่อน และวิ่งไปตบศีรษะเพื่อน เมื่อครูออกไปนอกห้องเรียน

ข) วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ง. ไม่สนใจเรียนพยายามที่จะชวนเพื่อนคุยเสมอ แต่เมื่อเพื่อนไม่คุยด้วยจะแกล้งโดยการตบศีรษะเพื่อน หยอกล้อด้วยถ้อยคำหยาบคาย และทำชกต่อย เมื่อครูประจำวิชาเรียกมาอบรม เด็กชาย ง. จะยืนนิ่งสบตา แต่ไม่อธิบาย

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ง. รับประทานอาหารกลางวันในห้องเรียนอย่างรวดเร็ว และรีบออกไปเล่นกับเพื่อนบริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชาย ง. วิ่งเล่นกับเพื่อนเมื่อเพื่อนวิ่งเข้ามาหาเด็กชาย ง. จะทำท่ายให้ชกต่อย ด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม และตะโกน คำพูดหยาบคายเสียงดัง

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ง. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ พร้อมทั้งตะโกนคำหยาบคาย และทำท่ายให้ชกต่อยกัน ด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม

2.การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ง. เป็นระยะๆจำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ง. เป็นมีพี่น้อง 2 คน เป็นบุตรคนโต มีน้องสาว บิดาของเด็กชาย ง. ทำงานรับจ้างตัดแต่งไม้ ไม่กลับบ้าน มารดาของเด็กชาย ง. ทำงานรับจ้าง กลับบ้านดึกทุกวัน มารดาของเด็กชาย ง. ใจดี ไม่เคยพูดแรงๆให้เด็กชาย ง. เสียใจ เด็กชาย ง. นอนกับมารดาทุกวัน เด็กชาย ง. ชอบการมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนและชอบมาเล่นกับเพื่อนๆ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1 สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียน ได้แก่

2.2.1.1 อาจารย์ประจำชั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ง. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ มีความสนใจเรียนพอสมควร มักพูดคำหยาบคาย ตลอดเวลา ตะโกนเสียงดัง ชอบตบศีรษะเพื่อน ชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียน ทำงานตามที่ครูสั่งและส่งการบ้านทุกครั้ง

2.2.1.2 อาจารย์ประจำวิชา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาสังคม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ง. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ สนใจเรียนพอสมควร แต่งกายสุภาพ แต่มักพูดคำหยาบคายตลอดเวลา ชอบตบตีระหะเพื่อน ชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูสั่งให้ทำร่วมกับเพื่อนคนอื่นในห้องเรียน เมื่อถูกเพื่อนแกล้งจะควบคุมอารมณ์ไม่ได้ชกต่อยกันทันที

2.2.1.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ง. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ชอบตะโกน ตวาดเพื่อน เตะเพื่อน พูดหยาบคาย ขว้างสิ่งของใส่เพื่อน ชกต่อยเพื่อนเมื่อถูกแกล้ง ตบตีระหะเพื่อน

2.2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่

2.2.2.1 ผู้ปกครอง ในพื้นที่ได้แก่มารดา จำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ เด็กชาย ง. จะกลับบ้านเย็นมากเพราะไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์กับเพื่อน และไปขี่จักรยาน เมื่อถูกตำหนิ จะเจียบ เมื่อเด็กชาย ง. ทำผิดและถูกลงโทษ จะยืนยันไม่ได้เถียงและอธิบายเรื่องที่เกิดขึ้น เด็กชาย ง. เรียนปานกลางสนใจเรียน ชอบทำการบ้าน

3. การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือชีวิต” จะเห็นว่า เด็กชาย ง. มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และเพื่อน รู้จักใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ ชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์ และชอบเล่นกับน้อง

ลักษณะการเขียนสม่่าเสมอ และตัวอักษรเท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนมั่นคงและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

การเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่ได้คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน และการเขียนยังเขียนผิดอยู่มาก

4. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 21 มิถุนายน 2547 ทำให้ทราบว่า เด็กชาย ง. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ง. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว เดินไปโรงเรียน เก็บกระเป๋ไว้ในห้องเรียนเล่นกับเพื่อน มาโรงเรียนรับประทานอาหารเช้ากลางวัน เรียนเสร็จก็เล่นกับเพื่อน เดินกลับบ้านทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ง. พบว่าเด็กชาย ง. เป็นคนที่มีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกิจวัตรประจำวันส่วนตัว

5. ระเบียบสนทนา

จากระเบียบสนทนาพบว่า เด็กชาย ง. มีพี่น้อง 2 คน น้องสาว 1 คน บิดา มารดา แยกกันอยู่ บิดามีอาชีพรับจ้างตัดแต่งไมขาย มารดา มีอาชีพรับจ้าง กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียนคือ เล่นเกม ที่จักรยาน อาชีพที่สนใจ คือ ตำรวจ จากการบันทึกการตรวจสุขภาพพบว่าเด็กชาย ง. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ระดับปานกลาง ปัญหาการเรียน คือ การควบคุมอารมณ์เมื่อถูกเพื่อนก่อกวนในเวลาเรียน การประเมินคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ เด็กชาย ง. มีคุณลักษณะที่ดี คือ ความอดทน ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือตนเอง ความเป็นผู้ตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองคุณลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ การควบคุมอารมณ์ และการร่วมมือกับหมู่คณะ

6. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์คือ การไปทัศนศึกษาที่ทะเล พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ย. และ ว.
2. เด็กชาย ง. มีบทบาทเป็น Rejectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกรังเกียจจากเพื่อนในกลุ่ม เพราะเด็กชาย ง. ไม่ได้รับเลือกจากเพื่อนเลย แต่เด็กชาย ง. เลือก พ.เป็นอันดับ 1 และเลือก ว. เป็นอันดับ 2
3. กลุ่มของเด็กชาย ง. ไม่มี

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปพบว่า เด็กชาย ง. มีบทบาทเป็น Rejectee คือไม่มีเพื่อนเลือกเด็กชาย ง. เลย แสดงว่าเด็กชาย ง. ไม่มีเพื่อนสนิท

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ง. เด็กชาย ง. ไม่ได้ประเมินตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ แต่เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ง. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวก เด็กชาย ง. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลยส่วนในด้านลบ เด็กชาย ง. ได้รับการประเมินว่าเป็นคนที่ชอบขำขำปาลังของใส่เพื่อนมากที่สุดจากเพื่อน 19 คน พุดจาหยาบคายจากเพื่อน 5 คน และ ชอบเขกศีรษะเพื่อนบ่อยที่สุดจากเพื่อน 2 คน

7. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

7.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักตึกปูนชั้นเดียว อยู่บริเวณตลาดไม่ไกลจากโรงเรียน เด็กชาย ง. นอนรวมกับแม่ และน้องสาว มีของใช้ในบ้านวางไว้อย่างเป็นระเบียบ มีเครื่องใช้ไฟฟ้าคือ ตู้เย็น พัดลม และโทรทัศน์ขณะที่ไปเยี่ยมบ้านเด็กชาย ง. เล่นกับน้อง กลางวันจะปิดบ้านเพราะไม่มีคนอยู่มารดาจะกลับบ้านเวลาตี

7.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ง. อยู่กับมารดาตั้งแต่เล็ก ไม่มีโอกาสพบบิดา เนื่องจากบิดาไปทำงานรับจ้างตัดแต่งโมและไม้กลับบ้าน มารดาของเด็กชาย ง. จะดุมากเมื่อเด็กชาย ง. ทำผิดและลงโทษด้วยความรุนแรง มารดากล่าวว่าอยากให้เด็กชาย ง. ตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้ แต่ตนเองไม่มีความรู้ที่จะสอน จึงพยายามเคี่ยวเข็ญให้เด็กชาย ง. พยายามตั้งใจเรียน

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า เด็กชาย ง. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับมารดา มารดาของเด็กชาย ง. ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการให้ข้อมูล มารดาของเด็กชาย ง. ตามใจมากเกินไป และประกอบกับไม่มีบิดาช่วยดูแล จึงไม่มีการอบรมที่เหมาะสมให้เหตุผล จึงทำให้เด็กชาย ง. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่ออยู่กับเพื่อนที่โรงเรียน

8.การทดสอบ

8.1 การทดสอบเชาวน์ปัญญา

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children) พบว่า เด็กชาย ง. มีผลการทดสอบดังนี้

Verbal Scale IQ	86
Performance Scale IQ	101
Full Scale IQ	93

จากผลการทดสอบพบว่าเด็กชาย ง. มีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยรายละเอียดดังนี้

ด้านความสามารถในการใช้ภาษา เด็กชาย ง. ต้องพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมคิดเป็นเหตุเป็นผล ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการจำ

ด้านความสามารถในการทำ เด็กชาย ง. ต้องพัฒนาความสามารถในด้านการรับรู้ การประสานระหว่างสายตากับการใช้กล้ามเนื้อ การรู้จักวางแผน การสังเกต ความตั้งใจ สมาธิ และด้านมนุษยสัมพันธ์

8.2 แบบทดสอบที่เป็นอัตนัย

8.2.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ พบว่า เด็กชาย ง. เพื่อดึงจี้ จุกจิก ขี้อวด นิสัยเหมือนผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าว ไม่ยุติธรรม และขี้ระแวง เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล ต่อด้านสังคม หยาบกระด้าง

8.2.2 แบบทดสอบวาดภาพ (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ง. เป็นคนที่เพ้อฝันและมีอารมณ์เศร้าที่รุนแรง สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก ต้องการอำนาจ พึ่งตนเองได้น้อย มีความขัดแย้งทางอารมณ์ มองโลกในแง่ร้าย มีความระแวง และก้าวร้าว

8.2.3 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่ง ได้แก่ด้านความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ง. มีปัญหาในด้านความความกลัว อดีต และบิดา อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ครอบครัว และเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา เพื่อนทั่วไป ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่เหนือกว่า และความสามารถ ดังนี้

เด็กชาย ง. มีปัญหา 4 ด้าน คือ

ปัญหาในด้านความกลัว เด็กชาย ง. ทั่วๆที่รู้ว่าไร้สาระก็ยังคงกลัวสุนัข เพื่อนส่วนมากไม่ทราบว่าคุณกลัวผี เด็กชาย ง. อยากขจัดความกลัวในเรื่อง ผี และบางครั้งความกลัวก็บังคับให้ตนต้องห่มผ้าห่ม

ปัญหาด้านความรู้สึกผิดเด็กชาย ง. พยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ลิ้มบ้านตนได้ทำผิดอย่างมากที่ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ บางครั้งตนรู้สึกละอายที่โดนด่าและรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่โกหก

ปัญหาด้านบิดาเด็กชาย ง. รู้สึกว่าบิดาไม่ค่อยจะเรียบร้อย ถ้าคุณพ่อเพียงแต่ทำงานมากกว่านี้จะดีกว่านี้ คุณพ่อของตนนิสัยไม่ดี

ปัญหาด้านอดีต เด็กชาย ง. เมื่อตอนเด็กอยู่เด็กชาย ง. คือ ตนไม่มีความสุขถ้าไม่โดนด่า และสิ่งที่จำได้แม่นยำที่สุดในวัยเด็กคือ คิดถึงแม่

เด็กชาย ง. มีแนวโน้มที่จะมีปัญหา 3 ด้าน คือ

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เด็กชาย ง. คิดว่าผู้ชายและผู้หญิงส่วนมากไม่เรียบร้อย สิ่งที่ชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศคือความไม่รับผิดชอบ

ด้านครอบครัว เด็กชาย ง. รู้สึกว่าถ้าเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่นแล้วตนไม่มีความสุข และพวกที่บ้านทำกับตนอย่างกับตนไม่มีความรับผิดชอบ

ด้านเพศสัมพันธ์ เด็กชาย ง. เมื่อเห็นผู้หญิงกับผู้ชายอยู่ด้วยกัน เด็กชาย ง. รู้สึกอิจฉา และเรื่องเพศเป็นสิ่งไม่ดี

เด็กชาย ง. มีความรู้สึกที่ไม่ดีทั้งหมด 5 ด้าน

ด้านมารดา คือมารดาของเด็กชาย ง. ไม่ค่อยจะกลับบ้าน

ด้านเพื่อนทั่วไป คือตนรู้สึกว่าเป็นที่แท้จริงต้องดีกว่าที่มีอยู่

ด้านผู้ที่เหนือกว่า คือ ผู้ที่มีอำนาจเหนือตนต้องนิสัยไม่ดี

ด้านผู้ที่ด้อยกว่า คือ ถ้ามีใครจะทำงานให้ตนจะไม่ให้ทำ

ด้านความสามารถ คือ เมื่อเคราะห์ร้ายประดังกันเข้ามาตนปวดหัวมาก

เด็กชาย ง. ไม่มีปัญหา 3 ด้าน คือ

ด้านอนาคต ด้านเพื่อนร่วมกลุ่ม และด้านเป้าหมาย

8.2.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ง. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแม่ มากกว่าพ่อแต่พ่อมีอิทธิพลต่อเด็กชาย ง. มากกว่า แม่ เด็กชาย ง. ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ลังเล ก้าวร้าว

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1.เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ง. มีความขัดแย้งทางอารมณ์ ชอบความรุนแรง พุดจาหยาบคาย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว และมีเพื่อนสนิทที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.3 ด้านครอบครัวจากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบบันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ง. ดังต่อไปนี้

2.3.1 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กชาย ง. ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กชาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจาก ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เล็ก ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ทำให้เขาอย่างงนักทุกครั้งโดยไม่ค่อยมีการอธิบายเหตุผล บิดา มารดาแยกกันอยู่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ง. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

ครัวในแต่ละวันเด็กชาย ง. ไปโรงเรียนและกลับบ้านในเวลาเย็นมาก เนื่องจากไปเล่นกับเพื่อน ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กชาย ง. เป็นเด็กดี และก้าวร้าว

2.4 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน ในชั้นเรียนเป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และบรรยากาศในชั้นเรียนมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ง.

2.4.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ง. ไม่สนใจเรียน ชอบคุยเล่นกับเพื่อนไม่มีระเบียบในตนเอง ชอบแกล้งเพื่อนแรงๆ ด้วยการเตะ ถีบ ชกต่อย และพูดตะคอก ตวาด ตะโกน

2.4.2 บรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ ห้องเรียนเป็นห้องพัดลม มีเสียงจากภายนอกรบกวนตลอดเวลา การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู

2.4.3 สัมพันธภาพกับครูไม่ดี จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กชาย ง. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียนไม่ค่อยนำหนังสือเรียนมาเรียน เมื่อถูกตำหนิก็จะนั่งเฉยไม่สนใจไปอ่านหนังสือกับเพื่อน มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาโดยตลอด แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ง. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน ก้าวร้าว บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ง. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย ง. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง (Listening) การใช้คำถามปลายเปิด (Opened-End Question) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การเผชิญหน้า (Confrontation) การใช้ความเงียบ (Silence Technique) การให้กำลังใจ (Encouragement) และการสรุป (Summarization) จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า เด็กชาย ง.

มีความเข้าใจ และสามารถยอมรับตนเองตามสภาพที่เป็นจริงได้บ้าง สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้างเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาด้อยค่า คือ การตวาด ตะโกน การพูดคำหยาบคาย พูดห้วนไม่มีหางเสียง และพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

1.2 ให้ความรักความสนใจเด็กชาย ง. อย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้เด็กชาย ง. รู้สึกคุ้นเคย มีเพื่อนและอบอุ่นใจ ซึ่งทำให้เด็กชาย ง. มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองบ้าง เพราะเด็กชาย ง. ไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองได้ อยากเล่นก็จะเล่น อยากแกล้งเพื่อนก็จะแกล้ง

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลา 14.30 ถึง 15.30 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครองเป็นประธาน ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูวิชาคณิตศาสตร์ ครูวิชาสังคม และครูวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รายงานเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของเด็กชาย ง. ในเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้ครูประจำวิชาแต่ละรายวิชาเอาใจใส่ให้มากขึ้น เข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งร่วมมือกันในการแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย ง. ลดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาด้อยค่าและด้านภาษาท่าทาง

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง ของเด็กชาย ง. ยอมรับเด็กชาย ง. มากขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาวินัยพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ง.

การทํานายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ง. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับการศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ง. ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ง. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เด็กชาย ง. มีความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และยอมรับตนเองได้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุจากอะไร มีความตั้งใจและอยากจะแก้ไขตนเองแม้ว่าจะแก้ไขได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

2.จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กชาย ง. และบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่า เด็กชาย ง. ได้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้าง คือ การพูดหยาบคาย ตวาด ตะโกน ผลักใส และขว้างปาสิ่งของ

3.จากการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากการประเมินของครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และครูประจำวิชาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวม 6 ท่าน พบว่า ก่อนการศึกษารายกรณี เด็กชาย ง. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาด้อยค่า คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ดีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของ ใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ พูดหยาบคาย ชกตอยเพื่อน พูดดูถูกเหยียดหยาม ผลักใสเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ถีบเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง ตวาด ตะโกน พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดข่มขู่ เขกศีรษะเพื่อน ดีเพื่อน เตะเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ง. มีดังนี้

เด็กชาย ง. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียรอดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้เวลาและโอกาสที่เด็กชาย ง. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ง. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย ง.

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำวิชา ควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ง. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ง. อย่างที่เป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ง. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ง. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรฝึกการใช้เทคนิคต่างๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา นอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย จ. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย จ. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษาครั้งที่ 5 เด็กชาย จ. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2547)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย จ. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 10 ปี ผิวขาวเหลือง ผมสั้นทรงนักเรียน รูปร่างเล็ก นัยน์ตากลมสีดำไม่โตนัก ใบหน้ากลม ผิวหน้าเรียบ จมูกโด่ง แต่งกายไม่สะอาดเสื้อนักเรียนมักหลุดออกนอกกางเกงเสมอ เพื่อนนักเรียนไม่ยับยั้งและสกปรกมาก ทุ่งเท้าขาด พุดจาหยาบคาย พุดเสียงดัง เดินโคลงตัว แกว่งมือปิดโปมา

ลักษณะปัญหา เด็กชาย จ. พุดจาหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ตวาด ตะโกนส่งเสียงดังรบกวนในเวลาเรียน พุดข่มขู่เพื่อน พุดดูถูกเหยียดหยาม เตะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย จ. ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย จ. ในรายวิชาที่เด็กชาย จ. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาพลศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย จ. มีความสนใจฟังครูในขณะอธิบายกติกาการแข่งขันแชร์บอล และเป็นผู้นำในการฝึกพื้นฐานต่างๆ ที่ครูแบ่งกลุ่มให้ เด็กชาย จ. จะเล่นด้วยความสนุกสนาน แต่จะตะโกน ตวาดเพื่อน ใช้คำพุดหยาบคายตลอดเวลา เมื่อถูกเพื่อนก่อกวนจะทำร้ายเพื่อนกลับคืนไปแรงๆ

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

ก) วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย จ. นั่งเรียนใกล้กับเด็กชาย ก. เด็กชาย จ. จะนั่งหันไปคุยกับเด็กชาย ก. ตลอดเวลาที่ครูสอน และไม่เคยสนใจเรียนเลย เมื่อครูสั่งให้ทำงาน เด็กชาย จ. ลุกไปนั่งกับกลุ่มที่ครูจัดให้แต่ไม่ช่วยงาน

ข) วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย จ. ไม่สนใจเรียน นั่งเงิบๆเสมอ แต่เมื่อเพื่อนคุยด้วย จะพุดหยอกล้อด้วยถ้อยคำหยาบคาย

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย จ. รับประทานอาหารกลางวันในห้องเรียนช้ามาก และรีบออกไปเล่นกับเพื่อนบริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชาย จ. วิ่งเล่นกับเพื่อนเมื่อเพื่อนวิ่งเข้ามาหาเด็กชาย จ. จะทิ้งตะโกนคำหยาบคายใส่หน้า และทำท่ายให้ชกต่อยกัน ด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม และชกต่อยเพื่อนอย่างรุนแรงเมื่อถูกเพื่อนกลั่นแกล้ง

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย จ. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ ตะโกนคำหยาบคาย และทำท่ายให้ชกต่อยกัน ด้วยคำพูดดูถูกเหยียดหยาม พูดห้วนไม่มีหางเสียง การตบศีรษะเพื่อน พุดข่มขู่

2.การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย จ. เป็นระยะๆจำนวน 4 ครั้ง ตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. เป็นมีพี่น้อง 7 คน เป็นคนสุดท้าย มีพี่ชาย 3 คน พี่สาว 3 คน บิดาและมารดาของเด็กชาย จ. มีอาชีพรับจ้าง มารดาของเด็กชาย จ. ใจดี ไม่เคยทำโทษ ไม่เคยพูดแรงๆให้เด็กชาย จ. เสียใจ เนื่องจากบิดาและมารดาของเด็กชาย จ.อายุมาก เด็กชาย จ. นอนกับมารดาทุกวัน เด็กชาย จ. ไม่ชอบการมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนแต่ชอบมาเล่นกับเพื่อนๆ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.2 สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียน ได้แก่

2.2.2.1 อาจารย์ประจำชั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่สนใจเรียน พุดคำหยาบคาย ตลอดเวลา ดื้อเงียบ ชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ไม่ทำงานที่ครูสั่ง และไม่ส่งการบ้าน

2.2.2.2 อาจารย์ประจำวิชา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาสังคม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่สนใจเรียน แต่งกายไม่สุภาพเสื้อหลุดออกจากกางเกงเสมอ พุดคำหยาบคายตลอดเวลา ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูสั่งให้ทำร่วมกับเพื่อนคนอื่นในห้องเรียน ไม่ทำงาน ชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

2.2.2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย จ. ชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ตวาดเพื่อน เตะเพื่อน พุดหยาบคาย ตบศีรษะเพื่อน

2.2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่

2.2.3.1 ผู้ปกครอง ในวันนี้ได้แก่มารดา จำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ เด็กชาย จ. เป็นเด็กดื้อเงียบ จะกลับบ้านเย็นมากเพราะไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่ร้านในตลาด เมื่อถูกตำหนิ จะเงียบ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย เมื่อเด็กชาย จ. ทำผิดและถูกลงโทษ ยืนนิ่งๆให้ทำโทษ โดยไม่ขัดขึ้นหรือโต้แย้ง เด็กชาย จ.ไม่สนใจเรียน จะนำหนังสือไปโรงเรียนทุกวันแต่ไม่เคยอ่านเลยเมื่ออยู่บ้าน

3. การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการเขียนอัตชีวประวัติ "นี่คือชีวิต" จะเห็นว่า เด็กชาย จ. มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และเพื่อน ใช้เวลาว่างในการเล่นเกมส์ และเล่นกับพี่

ลักษณะการเขียนไม่สม่ำเสมอ และตัวอักษรไม่เท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนไม่มั่นคงและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

การเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่ได้คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

4. บันทึกประจำวัน

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 21 มิถุนายน 2547ทำให้ทราบว่า เด็กชาย จ. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย จ. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว เล่นกับเพื่อน มาโรงเรียน เข้าเรียนตอนเช้ารับประทานอาหารเช้า กลางวัน เล่นกับเพื่อน เข้าเรียนตอนกลางวัน เรียนเสร็จก็เล่นกับเพื่อน ไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่ตลาด กลับบ้านทำธุระส่วนตัวและเข้านอน ส่วนวันเสาร์อาทิตย์หลังจากตื่นนอน และทำกิจวัตรส่วนตัวแล้วจะออกไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ในร้านที่ตลาด

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย จ. พบว่าเด็กชาย จ. เป็นคนที่มีการวางแผนในชีวิตประจำวัน ไม่ชอบเรื่องมาก ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ มักใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเล่นเกม

5. ระเบียบวาระสนทนา

จากระเบียบวาระสนทนาพบว่า เด็กชาย จ. มีพี่น้อง 7 คน เด็กชาย จ. เป็นบุตรคนเล็ก มีพี่ชาย 3 คน มีพี่สาว 3 คน บิดามารดา มีอาชีพรับจ้าง งานอดิเรก คือเล่นเกมคอมพิวเตอร์ อาชีพที่สนใจคือ นักแข่งมอเตอร์ไซด์ จากการบันทึกการตรวจสุขภาพ พบว่าเด็กชาย จ. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีปัญหาด้านการเรียน การประเมินคุณลักษณะทางบุคลิกภาพเด็กชาย จ. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีความอดทน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยตนเอง และอดทน คุณลักษณะพอใช้ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสะอาด ความรับผิดชอบ คุณลักษณะ

ที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การควบคุมอารมณ์ การประหยัสดอดออม และความเสียสละ
เพื่อ

6. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์คือ การไปทัศนศึกษาที่ทะเล พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ย. และ ว.
2. เด็กชาย จ. มีบทบาทเป็น Rejectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งหรือถูกรังเกียจจากเพื่อนในกลุ่ม เพราะเด็กชาย จ. ไม่ได้รับเลือกจากเพื่อนเลย แต่เด็กชาย จ. เลือก อ. เป็นอันดับที่ 1 และเลือก ส. เป็นอันดับที่ 2

3. กลุ่มของเด็กชาย จ. ไม่มี

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปพบว่า เด็กชาย จ. มีบทบาทเป็น Rejectee คือ ไม่มีเพื่อนเลือกเด็กชาย จ. เลย แสดงว่าเด็กชาย จ. ไม่มีเพื่อนสนิท

จากแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" พบว่า เด็กชาย จ. ประเมินตนเองในด้านลบว่า เป็น คนที่ มาโรงเรียนสายบ่อยที่สุด และเป็นคนที่ขาดเรียนบ่อยที่สุด นอกจากนี้เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย จ. โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ในด้านบวกเด็กชาย จ. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบเด็กชาย จ. ได้รับการประเมินว่า เป็นคนที่ขาดเรียนบ่อยจากเพื่อน 26 คน เป็นคนที่มาโรงเรียนสายบ่อยที่สุด 15 คน

สรุปได้ว่าเด็กชาย จ. และเพื่อนมีความเห็นตรงกันในด้านลบได้แก่ เป็นคนที่ขาดเรียน บ่อยที่สุด และ มาโรงเรียนสายบ่อยที่สุด

7. การเยี่ยมบ้าน

7.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักอยู่ในตลาดเป็นห้องแถว 2 ชั้น มีประตูเข้าบ้าน 1 ประตูชั้น 2 เป็นที่พักของพี่ชายที่มีครอบครัวแล้ว เด็กชาย จ.นอนห้องเดียวกับมารดา ชั้นล่างเป็นห้องรับแขกมีของวางตามชั้นอย่างเป็นระเบียบ มีทีวี ตู้เย็นเครื่องเล่นวีซีดี พัดลม ด้านหลังเป็นห้องครัวช่วงกลางวันมารดาอยู่ชายของหน้าบ้าน ขณะเยี่ยมบ้าน มารดาของเด็กชาย จ.กำลังขายของอยู่บริเวณหน้าบ้าน พี่ชายและพี่สาวยังไม่มีใครกลับบ้าน ส่วนเด็กชาย จ. กำลังอาบน้ำเพื่อจะออกไปเล่นเกมส์นอกบ้าน

7.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย จ. อยู่กับมารดาตั้งแต่เล็ก มีโอกาสพบบิดาน้อยมากเนื่องจากบิดาไม่ค่อยจะกลับบ้าน และนานๆครั้งจึงจะกลับมาเยี่ยม บิดาของเด็กชาย จ. จะดูมากเมื่อเด็กชาย จ. ทำผิดและไม่ชี้แจงถึงสิ่งที่ถูกต้องปล่อยให้แก้ปัญหาเองในทุกครั้ง มารดากล่าวว่าอยากให้เด็กชาย จ.ตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้เพราะจะได้มีความรู้มากๆเพื่อจะได้หาเลี้ยงครอบครัว

ได้ในอนาคต ซึ่งเด็กชาย จ. ก็ไม่ค่อยรับฟัง จึงปล่อยให้เด็กชาย จ. ใช้ชีวิตไปวันๆ โดยให้เหตุผลว่า เด็กชาย จ. ยังเด็กอยู่

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า เด็กชาย จ. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับมารดา มารดาของเด็กชาย จ. ให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการให้ข้อมูล มารดาของเด็กชาย จ. ตามใจมากเกินไป และประกออบกับบิดาที่มักดุด่าอย่างรุนแรงโดยไม่มีการให้เหตุผล จึงทำให้เด็กชาย จ. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่ออยู่กับเพื่อนที่โรงเรียน

8. การทดสอบ

8.1 การทดสอบเชาวน์ปัญญา

จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children) พบว่า เด็กชาย จ. มีผลการทดสอบดังนี้

Verbal Scale IQ	95
Performance Scale IQ	99
Full Scale IQ	96

จากผลการทดสอบพบว่าเด็กชาย จ. มีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยรายละเอียดดังนี้

ด้านความสามารถในการใช้ภาษา เด็กชาย จ. ต้องพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมคิดเป็นเหตุเป็นผล ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการจำ

ด้านความสามารถในการกระทำ เด็กชาย จ. ต้องพัฒนาความสามารถในด้านการรับรู้ การประสานระหว่างสายตากับการใช้กล้ามเนื้อ การรู้จักวางแผน การสังเกต ความตั้งใจ สมาธิ และด้านมนุษยสัมพันธ์

8.2 แบบทดสอบที่เป็นอัตนัย

8.2.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ พบว่า เด็กชาย จ. ไม่มีการวางแผน ไม่รอบคอบ จู้จี้จุกจิกเหมือนผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าว ขี้ระแวง ไม่ยุติธรรม เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล เห็นแก่ตัวมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี หยาบกระด้าง และชอบใช้ความรุนแรง

8.2.2 แบบทดสอบวาดภาพ (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย จ. เป็นคนที่มีเชาวน์ปัญญาดี แต่มองโลกในแง่ร้าย ก้าวร้าวมาก มีอารมณ์ฉุนเฉียว ขี้ระแวง มีความขัดแย้งทางอารมณ์ และจิตใจ สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นยาก

8.2.3 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่ง ได้แก่ด้านความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีตอนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย จ. มีปัญหาในด้านความรู้สึกผิด และบิดา อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้าน มารดา ความกลัว เพื่อนทั่วไป ความสามารถและเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้าน สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่เหนือกว่า อดีต อนาคต และเป้าหมาย ดังนี้

เด็กชาย จ. มีปัญหา 2 ด้าน คือ

ปัญหาในด้านความรู้สึกผิด เด็กชาย จ. จะทำทุกอย่างเพื่อให้ลืมสิ่งเลวร้าย ตนได้ทำผิดอย่างมากที่แกล้งเพื่อน รู้สึกละอายที่แกล้งเพื่อน และรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่แกล้งเพื่อน

ปัญหาด้านบิดา เด็กชาย จ. รู้สึกว่าคุณพ่อไม่ค่อยจะทำงาน ถ้าคุณพ่อของตนเพียงแต่ทำงานจะดีกว่านี้ คุณพ่อดู

เด็กชาย จ. มีแนวโน้มที่จะมีปัญหา 5 ด้าน คือ

ด้านมารดา คิดว่าถ้าคุณแม่เพียงแต่ทำงานจะดีกว่านี้ คุณแม่ไม่ค่อยจะทำงานบ้าน

ด้านเพศสัมพันธ์ เมื่อมีความรู้สึกทางเพศ ตนไม่ชอบ และรู้สึกว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องไม่ดี

ด้านเพื่อนทั่วไป เด็กชาย จ. รู้สึกว่าเพื่อนที่แท้จริงไม่มีเลย เด็กชาย จ. ไม่ชอบคนที่ดี

ด้านความกลัว เพื่อนของตนส่วนมากไม่ทราบว่ามีกลัวอะไร และอยากขจัดความกลัวในเรื่องนี้

ด้านความสามารถ จุดอ่อนของเด็กชาย จ. คือ ความกลัว และเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วตนนิสัยไม่ค่อยดี

เด็กชาย จ. มีความรู้สึกที่ไม่ดีทั้งหมด 6 ด้าน

ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ คือ สิ่งที่ชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศ คือความดู

ด้านผู้ที่เหนือกว่าคือ คนที่เหนือกว่าจะต้องมีนิสัยดู

ด้านผู้ที่ด้อยกว่า คือ ไม่ชอบเมื่อมีใครมาทำงานให้

ด้านอดีต คือ เมื่อตอนที่เป็เด็ก เด็กชาย จ. ชน

ด้านอนาคต ตนกำลังตั้งตาคอยพอ

ด้านเป้าหมายคือ สิ่งที่เด็กชาย จ. ต้องการมากที่สุดในชีวิตคือแม่

เด็กชาย จ. ไม่มีปัญหา 2 ด้าน คือ

ด้านครอบครัว และด้านเพื่อนร่วกลุ่ม

8.2.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย จ. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดพ่อ มากกว่าแม่แต่แม่มีอิทธิพลต่อเด็กชาย จ. มากกว่าพ่อ เด็กชาย จ. คิดพ่อมาก ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ลังเล มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี ไม่ต้องการสร้างสัมพันธ์ภาพกับใคร ระมัดระวังก่อนถึงตัว

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย จ. มีความขัดแย้งทางอารมณ์ ชอบการแสดงออก ชอบความรุนแรง พุดจาหยาบคาย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว และมีเพื่อนสนิทที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย จ. ดังต่อไปนี้

2.1.1 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เด็กชาย จ. ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจาก ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เล็ก ผู้ปกครองในบ้านมีอายุมาก ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย เมื่อเด็กชาย จ. มีปัญหา เลือเลือกที่จะไม่ปรึกษาใคร รวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ไขปัญหาเนื่องจากมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา โดยไม่ค่อยมีการอธิบายเหตุผล บิดา มารดาแยกกันอยู่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย จ. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวัน เด็กชาย จ. ไปโรงเรียนและกลับบ้านในเวลาเย็นมาก เนื่องจากไปเล่นเกมสล็อตที่ตลาด จนดึกทุกวัน

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนเป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และบรรยากาศในชั้นเรียนมีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย จ.

2.2.1 สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย จ. ไม่สนใจเรียน ชอบคุยเล่นกับเพื่อนไม่มีระเบียบในตนเอง ชอบแกล้งเพื่อนแรงๆ ด้วยการเตะ ถีบ ชกต่อย และพูดตะคอก ตวาด ตะโกน

2.2.2 บรรยากาศในห้องเรียนไม่ดี จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ ห้องเรียนเป็นห้องพัดลม มีเสียงจากภายนอกกรบกรวนตลอดเวลา การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู

2.2.3 สัมพันธภาพกับครูไม่ดี จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า เด็กชาย จ. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียนไม่ค่อยนำหนังสือเรียนมาเรียน เมื่อถูกตำหนิก็จะนั่งเฉยไม่สนใจไปอ่านหนังสือกับเพื่อน มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาโดยตลอด แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย จ. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน ก้าวร้าว บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย จ. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่เด็กชาย จ. 4 ครั้ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง (Listening) การใช้คำถามปลายเปิด (Opened-End Question) การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การเผชิญหน้า (Confrontation) การใช้ความเงียบ (Silence Technique) การให้กำลังใจ (Encouragement) และการสรุป (Summarization) จากการให้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า เด็กชาย จ. มีความเข้าใจ และสามารถยอมรับตนเองตามสภาพที่เป็นจริงได้บ้าง สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้างเพียงชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาถ้อยคำ คือ การตวาด ตะโกน

การพูดคำหยาบคาย พูดห้วนไม่มีหางเสียง และพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ดีเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

1.2 ให้ความรักความสนใจเด็กชาย จ. อย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้เด็กชาย จ. รู้สึกคุ้นเคย มีเพื่อนและอบอุ่นใจ ซึ่งทำให้เด็กชาย จ. มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเองบ้าง เพราะเด็กชาย จ. ไม่สามารถที่จะควบคุมตนเองได้ อยากเล่นก็จะเล่น อยากแกล้งเพื่อนก็จะแกล้ง

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษาหารือ (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลา 14.30 ถึง 15.30 น. ซึ่งประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครองเป็นประธาน ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูวิชาคณิตศาสตร์ ครูวิชาสังคม และครูวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รายงานเพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของเด็กชาย จ. ในเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจากการประชุมปรึกษาหารือที่ประชุมมีมติให้ครูประจำวิชาแต่ละรายวิชาเอาใจใส่ให้มากขึ้น เข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งร่วมมือกันในการแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย จ. ลดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางด้านภาษาถ้อยคำและด้านภาษาท่าทาง

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง ของเด็กชาย จ. ยอมรับเด็กชาย จ. มากขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาวินัยพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย จ.

การทํานายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย จ. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับการศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย จ. ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจึงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย จ. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะๆ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. จากการสังเกต สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. มีความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และยอมรับตนเองได้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุจากอะไร มีความตั้งใจและอยากแก้ไขตนเองแม้ว่าจะแก้ไขได้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กชาย จ. และบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. ได้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้าง คือ การพูดหยาบคาย ตวาด ตะโกน ผลักใส และขว้างปาสิ่งของ

3. จากการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากการประเมินของครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และครูประจำวิชาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวม 6 ท่าน พบว่า ก่อนการศึกษารายกรณี เด็กชาย จ. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาด้อย คำ คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ พูดหยาบคาย ชกตอยเพื่อน พูดถูกเหยียดหยาม ผลักใสเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ถีบเพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง ตวาด ตะโกน พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดข่มขู่ เขกศีรษะเพื่อน ตีเพื่อน ตะเพียน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย จ. มีดังนี้

เด็กชาย จ. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียรอดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้เวลาและโอกาสที่เด็กชาย จ. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย จ. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย จ.

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำวิชา ควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย จ. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย จ. อย่างที่เป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย จ. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย จ. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรฝึกการใช้เทคนิคต่างๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการ

ศึกษา นอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย จ. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย จ. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์

จากผลการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผู้รับการศึกษทั้ง 5 ราย มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ดังแสดงในตาราง 1

จากผลการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผู้รับการศึกษทั้ง 5 ราย มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมการก้าวร้าวก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี

พฤติกรรมก้าวร้าว	เด็กชาย ก.			เด็กชาย ข.			เด็กชาย ค.			เด็กชาย ง.			เด็กชาย จ.		
	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D
<u>ด้านภาษาถ้อยคำ</u>															
1. ตวาด ตะโกน	12	11	1	18	15	3	10	12	-2	14	11	3	12	10	2
2. พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็ง	12	10	2	15	14	1	14	13	1	13	10	3	14	12	2
กระด้าง															
3. พุดหัวน้อมมีหางเสียง	9	9	-	12	11	1	8	7	1	13	12	1	12	11	1
4. พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม	12	10	2	18	12	6	7	5	2	9	9	-	12	10	2
<u>ด้านภาษาท่าทาง</u>															
1. เตะเพื่อน	12	12	-	12	10	2	11	9	2	7	6	1	9	7	2
2. ดึงเพื่อน	10	10	-	12	11	1	7	5	2	6	5	1	8	7	1
3. ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน	7	6	1	10	9	1	-	-	-	7	6	1	12	9	3
4. ผลักไล่เพื่อน	7	5	2	15	13	2	-	-	-	3	3	-	14	9	5
5. เขกศีรษะเพื่อน	9	7	2	10	10	-	9	7	2	5	4	1	13	10	3
6. ถีบเพื่อน	12	10	2	12	10	2	8	8	0	9	7	2	12	11	1
7. ชกต่อยเพื่อน	10	9	1	15	13	2	12	9	3	12	10	2	16	14	2
รวม	112	99	13	149	128	21	86	75	11	98	73	15	134	110	24

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชายทั้ง 5 คนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงดังนี้

1. เด็กชาย ก.

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ การตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน
พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ พูดห้วนไม่มีหางเสียง ตะเพียน และตีเพื่อน
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ การตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่

2. เด็กชาย ข.

พูดดูถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ เขกศีรษะเพื่อน

4. เด็กชาย ค.

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ตวาด ตะโกน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ พูดหยาบคาย พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน และผลักไล่เพื่อน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ การตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

4. เด็กชาย ง.

พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และเขกศีรษะเพื่อน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ การตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่

5. เด็กชาย จ.

พูดดูถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชกต่อยเพื่อน

ตาราง 2 แสดงผลการบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังได้รับการศึกษาครั้งนี้

พฤติกรรมก้าวร้าว	เด็กชาย ก.			เด็กชาย ข.			เด็กชาย ค.			เด็กชาย ง.			เด็กชาย จ.		
	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D
<u>ด้านภาษาถ้อยคำ</u>															
1. ตวาด ตะโกน	42	36	6	31	28	3	38	38	-	21	19	2	12	11	1
2. พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็ง	58	51	7	38	37	1	42	40	2	44	43	1	39	37	2
กระด้าง															
3. พุดห้วนไม่มีหางเสียง	24	24	-	16	14	2	19	18	1	13	10	3	14	12	2
4. พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม	46	42	4	22	20	2	33	32	1	20	15	5	28	25	3
<u>ด้านภาษาท่าทาง</u>															
5. เตะเพื่อน	59	57	2	35	31	4	45	42	3	21	18	3	31	27	4
6. ตีเพื่อน	56	25	4	42	35	7	52	48	4	18	18	-	35	30	5
7. ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน	21	15	6	18	16	2	27	25	2	30	22	8	10	8	2
8. ผลักไล่เพื่อน	38	36	2	27	24	3	36	30	6	29	27	2	21	17	4
9. เขกตีระแวงเพื่อน	43	40	3	39	35	4	42	36	6	15	12	3	19	16	3
10. ถีบเพื่อน	37	35	2	32	28	4	35	32	3	27	29	-2	25	21	4
11. ชกต่อยเพื่อน	34	30	4	29	28	1	32	31	1	35	31	4	38	32	6
รวม	458	418	40	329	296	33	401	372	29	273	244	29	272	236	36

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชายทั้ง 5 คน มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงดังนี้

1. เด็กชาย ก.

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษากาย ได้แก่ ตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดชมเชยพูดถูกเหยียดหยาม
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชก
ต่อยเพื่อน

พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ พูดห้วนไม่มีหางเสียง

2. เด็กชาย ข.

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษากาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดชมเชยพูดถูกเหยียดหยาม
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชก
ต่อยเพื่อน

3. เด็กชาย ค.

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษากาย ได้แก่ พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดชมเชยพูดถูกเหยียด
หยาม
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชก
ต่อยเพื่อน

พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ตวาด ตะโกน

5. เด็กชาย ง.

พฤติกรรมที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ถีบเพื่อน
พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษากาย ได้แก่ ตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดชมเชยพูด
ถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตะเพียน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน และชกต่อยเพื่อน
พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ตีเพื่อน

5. เด็กชาย จ.

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ ตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดหัวน้ไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่พูด

ดูถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชก

ต่อยเพื่อน

จากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวและแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกันและต่างกัน ดังนี้

เด็กชาย ก.	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน	พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง	ได้แก่	การवाद ตะโกน พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง
		พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง	ได้แก่	พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม
		พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง	คือ	ขำขำปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน
		พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน	คือ	ตีเพื่อน ชกตอยเพื่อน
				พูดห้วนไม่มีหางเสียง
เด็กชาย ข.	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน	พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง	ได้แก่	จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม เตะเพื่อนและตีเพื่อน ไม่เปลี่ยนแปลง ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม
		พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง	ได้แก่	ซึ่งพฤติกรรม เตะเพื่อนและตีเพื่อน ลดลง
				การवाद ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็ง
				กระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียด
				หยาม
		พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง	ได้แก่	เตะเพื่อน ตีเพื่อน ขำขำปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่
				เพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน
		พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาทำทาง	คือ	จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม เขกศีรษะเพื่อน คง
				เดิม ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม เขกศีรษะ
				เพื่อน ลดลง

เด็กชาย ค.	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน	พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ	ได้แก่	พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดหัวเราะไม่ มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม ตะแคงเพื่อน ดีเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกต่อยเพื่อน
	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน	พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง	ได้แก่	การตวาด ตะโกน
	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน	พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาทำทาง	คือ	จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม ขว้างปาสิ่งของใส่ เพื่อน ผลักใส่เพื่อนคนเดิม ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่ง พฤติกรรมขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน ลดลง
	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน	พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ	ได้แก่	การตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็ง กระด้าง พูดหัวเราะไม่มีหางเสียง ตะแคงเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน
	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน	พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง	ได้แก่	ชกต่อยเพื่อน
เด็กชาย ง.	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน	พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาถ้อยคำ	คือ	จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม พูดข่มขู่ พูดดูถูก เหยียดหยาม คนเดิม ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม กรรม พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม ลดลง
	พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน	พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาทำทาง	คือ	จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม ดีเพื่อน ถีบเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ลดลงต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม กรรม ดีเพื่อน คนเดิม ถีบเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ลดลง

เด็กชาย จ.

พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่

การवाद ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็ง
กระด้าง พูดหัวนโม้มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียด
หยาม

ตะเพื่อน ดีเพื่อน ข้างปาลิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน
เชกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษารายกรณีในครั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อ การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าว

ร้าว จำนวน 5 คน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 19 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน หญิง 5 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ข้อจำกัดดังนี้

1. เพศเดียวกัน คือ เพศชาย
2. อายุใกล้เคียงกัน คือ 9 - 11 ปี
3. การเลี้ยงดูแบบเดียวกัน คือ ปล่อยปละละเลย
4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดามารดามีรายได้รวมกัน

ประมาณ 4,000 – 6,000 บาทต่อเดือน

5. ลักษณะของครอบครัวใกล้เคียงกัน คือ บิดา มารดาแยกกันอยู่
6. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน คือ ระดับปานกลาง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต
 - 2.2 การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์
 - 2.3 การเขียนอัตชีวประวัติ
 - 2.4 บันทึกประจำวัน
 - 2.5 ระเบียบสละสม
 - 2.6 สังคมมิติ

2.7 การเยี่ยมบ้าน

2.8 การทดสอบทางจิตวิทยา ได้แก่

2.8.1 การทดสอบเชาว์ปัญญา

2.8.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

2.8.3 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์

วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คนเป็นรายกรณีโดยใช้กระบวนการศึกษารายกรณี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ
5. การช่วยเหลือ
6. การติดตามผล
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

1. กรณีศึกษาของเด็กชาย ก.

1.1 ประวัติ

เด็กชาย ก. เป็นบุตรคนสุดท้องในจำนวน 3 คน ครอบครัวมีฐานะยากจน บิดา มารดาแยกกันอยู่ มารดาจ้างขายของอยู่บริเวณใกล้บ้าน บิดาขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง นานๆ ครั้งจะกลับบ้าน ส่วนมากจะเมากลับมา เด็กชาย ก. เป็นผิวดำ ตัวเล็ก ผอมลั่นทรงนักเรียน นัยน์ตากลมสีน้ำตาลเข้ม ใบหน้ารี ผิวหน้าเรียบ แต่งกายไม่สะอาด เลื่อนนักเรียนดำ ถุงเท้าดำ พูดจาหยาบคาน เป็นคนที่เพื่อน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดติดตามมากกว่าบิดา คือ อามรณ์แปรปรวน ไม่มีระเบียบในชีวิต ก้าวร้าว

1.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ก. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

1.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

1.3 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ก. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

1.3.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ก. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ เป็นคนที่มีปมด้อย ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่รู้จักตนเอง สุขภาพจิตไม่ดี เพิกเฉย ชอบข่มผู้อื่น ยึดติดย้ำทำ มีปัญหาเรื่องอวัยวะเพศ ค่อนข้างหวาดระแวง มีอารมณ์เศร้ารุนแรง ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยากคบกับคนอื่นได้ไม่นานต้องมีปัญหา ไม่แคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ร้าย มีความเพ้อฝัน ก้าวร้าวและเป็นอันตราย

1.3.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ด้านครอบครัว คือ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม แบบทดสอบ และอัตชีวประวัติ สรุปได้ว่า เด็กชาย ก. ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากบิดา มารดาไม่มีเวลา เพราะมารดาขายของ บิดาขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ทำให้เด็กชาย ก. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบิดา มารดา มารดาและบุคคลในบ้านจะให้ทุกอย่างที่เป็นสิ่งของ เงิน

1.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ก. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 4 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ก. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ก. ต่อไป

1.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ก. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะแก้ไขตนเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง คือ ก่อนการศึกษารายกรณีเด็กชาย ก.แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาด้อยค่า คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ พูดหยาบคายพูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ตวาด ตะโกน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม ตีเพื่อน ชกตอยเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ผลักใส่เพื่อน ถีบเพื่อน เตะเพื่อน

2. กรณีศึกษาของเด็กชาย ข.

2.1 ประวัติ

เด็กชาย ข. เป็นบุตรคนสุดท้องในจำนวน 5 คน ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน บิดา มารดา แยกกันอยู่ มารดาไม่ได้ทำงาน บิดารับจ้างขนของที่ทำเรือ ไม่กลับบ้านแต่จะส่งเงินมาให้ เด็กชาย ข. เป็นผิวดำ ตัวเล็ก ผอมสันทรนนักเรียน นัยน์ตากกลมสีน้ำตาลเข้ม ใบหน้ากลม ผิวหน้าเรียบ แต่งกายไม่สะอาด เลื่อนนักเรียนดำ ถูงเท้าดำ พูดจาหยาบค้าย เป็นคนที่เพ้อฝัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมารดา มากกว่าบิดา คือ อารมณ์แปรปรวน ไม่มีระเบียบในชีวิต ชอบเกล่งเพื่อน และก้าวร้าว

2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ข. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

2.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

2.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

2.3 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

2.3.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ข. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ เป็นคนที่เพ้อฝันและค่อนข้างมีอารมณ์เศร้าที่รุนแรง สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก มองโลกในแง่ร้าย ชอบการแสดงออก เด็กชาย ข. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อ แต่พ่อมีอิทธิพลต่อเด็กชาย ข. มากกว่าแม่ มีทัศนคติทางลบกับเพศตรงข้าม อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าว ไม่ฟังใคร เป็นคนไม่ยุติธรรม ขี้ระแวง ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียดเลย เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล

2.3.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ด้านครอบครัว คือ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม แบบทดสอบ และอัตชีวประวัติ สรุปได้ว่า เด็กชาย ข. ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากบิดา มารดาไม่มีเวลา เนื่องจากมารดาไม่ค่อยใส่ใจ บิดารับจ้างขนของที่ทำเรือ ไม่ได้กลับบ้าน ทำให้เด็กชาย ข. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบิดา มารดาและบุคคลในบ้านจะตามใจเด็กชาย ข. มาก

2.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ข. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 4 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ข. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ข. ต่อไป

2.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ข. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำตัวดี จะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง คือ ก่อนการศึกษารายกรณีเด็กชาย ข. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษากายคือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ ตะเพื่อน ดีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไล่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ดีเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ตะเพื่อน ตวาด ตะโกน ผลักไล่เพื่อน พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม พูดห้วนไม่มีหางเสียง ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน พูดหยาบคายพูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ชกตอยเพื่อน

3.กรณีศึกษาของเด็กชาย ค.

3.1 ประวัติ

เด็กชาย ค. เป็นบุตรคนโตในจำนวน 5 คน มีน้องชาย 3 คน น้องสาว 1 คน บิดา มารดาแยกกันอยู่ มารดารับจ้างจัดยา บิดามีอาชีพรับจ้าง นานๆ ครั้งจะกลับบ้าน ส่วนมากจะเมากลับมา และหมดเงินไปกับการดื่มเหล้าเด็กชาย ค. เป็นผิวคล้ำ ตัวเล็ก ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากลมสีน้ำตาลเข้ม ใบหน้ารี ผิวหน้าเรียบ แต่งกายไม่สะอาด เพื่อนักเรียนดำ ทุงเท้าดำ พูดจาหยาบคาย เป็นคนที่เพื่อนฝัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมารดา มากกว่าบิดา เด็กชาย ค. รักมารดา มากกว่าบิดา

3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ค. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

1.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

3.3 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ค. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

3.3.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ค. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ เป็นคนที่เพื่อนฝัน หัวโบราณ เก็บกด มองโลกในแง่ร้าย เก็บกดความก้าวร้าว สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก ชอบข่มผู้อื่น อ่อนไหวใจร้อน ค่อนข้างมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใครคือเสีย

3.3.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ด้านครอบครัว คือ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม แบบทดสอบ และอัตชีวประวัติ สรุปได้ว่า เด็กชาย ค. ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากบิดา มารดาไม่มีเวลา เพราะมารดารับจ้างจัดยา กลับบ้านดึก บิดามีอาชีพรับจ้าง ไม่ค่อยได้กลับบ้าน ทำให้เด็กชาย ค. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบิดา แต่จะค่อนข้างสนิทกับมารดา เพราะต้องช่วยดูแลน้อง

3.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ค.. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 4 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ค. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ค. ต่อไป

3.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ค. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำดีตนเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง คือ ก่อนการศึกษารายกรณีเด็กชาย ค.แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษากายคือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักไสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกต่อยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ผลักไสเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ตีเพื่อน ตะเพียนถีบเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน พูดหยาบคายพูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม ชกต่อยเพื่อน

4. กรณีศึกษาของเด็กชาย ง.

4.1 ประวัติ

เด็กชาย ง. เป็นบุตรคนโตในจำนวน 2 คน บิดา มารดาแยกกันอยู่ มารดาไม่ได้ทำงาน บิดารับจ้างตัดแต่งโม ไม่ค่อยกลับบ้าน เด็กชาย ง. เป็นมีวขาวเหลือง ตัวเล็ก ผอมสันทรนนักเรียน นัยน์ตากลม สีน้ำตาลเข้ม ใบหน้ากลม ผิวหน้าเรียบ แต่งกายไม่สะอาด เพื่อนนักเรียนดำ ถูงเท้าดำ พูดจาหยาบคาย เป็นคนที่เพ้อฝัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดติดตามมากกว่าบิดา มีภาระช่วยมารดาดูแลน้อง

4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย ง. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

4.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

4.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

4.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

4.3 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ง. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

4.3.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ง. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ เป็นคนเพ้อฝัน จุกจิกขี้บ่น นิสัยเหมือนผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าว ไม่ยุติธรรม และขี้ระแวง เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล ต่อด้านสังคม หยาบกระด้าง

4.3.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ด้านครอบครัว คือ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม แบบทดสอบ และอัตชีวประวัติ สรุปได้ว่า เด็กชาย ง. ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากบิดา มารดาไม่มีเวลา มารดามีอาชีพรับจ้าง บิดารับจ้างตัดแต่งโม ทำให้เด็กชาย ง. ใกล้ชิดมารดามากกว่าบิดา โดยมารดาจะมอบหมายหน้าที่เลี้ยงน้องให้แก่เด็กชาย ง.

4.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ง. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 4 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ง. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ง. ต่อไป

4.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ง. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะแก้ไขตนเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง คือ ก่อนการศึกษารายกรณีเด็กชาย ง.แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาด้อยค่า คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ เตะเพื่อน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน พูดข่มขู่ พูดถูกเหยียดหยาม ชกตอยเพื่อน พูดห้วนไม่มี

หางเสียง ตะเพื่อน เชกศิระเพื่อน ตวาด ตะโกน ผลักไล่เพื่อน พุดหยาบคายพุดด้วยน้ำเสียงแข็ง กระด้าง ตีเพื่อน

5. กรณีศึกษาของเด็กชาย จ.

5.1 ประวัติ

เด็กชาย จ. เป็นบุตรคนสุดท้องในจำนวน 7 คน มีพี่ชาย 3 คน มีพี่สาว 3 คน บิดา มารดาแยกกันอยู่ มารดามีอาชีพรับจ้าง เด็กชาย จ. เป็นมีพหุภาวะ เด็กตัวเล็ก ผอมสันทรนนักเรียน นัยน์ตากลมสีน้ำตาลเข้ม ใบหน้ากลม จมูกโด่ง ผิวหน้าเรียบ แต่งกายไม่สะอาด เพื่อนักเรียนดำ ถูงเท้าดำ พุดจาหยาบคาย เป็นคนที่ไม่ค่อยมีสัมพันธภาพกับคนในบ้าน เพราะมักใช้เวลาในการเล่นเกมส์

5.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชาย จ. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

5.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม

5.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

5.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

5.3 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย จ. มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

5.3.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่างๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย จ. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ มีเขวามันปัญญาคือ แต่มองโลกในแง่ร้าย ก้าวร้าวมาก มีอารมณ์ฉุนเฉียว ขี้ระแวง มีความขัดแย้งทางอารมณ์ และจิตใจ สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ลังเล มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี ไม่ต้องการสร้างสัมพันธภาพกับใคร ระมัดระวังก่อนถึงตัว จู้จุกจิกเหมือนผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ความคิดกระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ก้าวร้าว ขี้ระแวง ไม่ยุติธรรม เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล เห็นแก่ตัวมนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี หยาบกระด้าง และชอบใช้ความรุนแรง

5.3.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ด้านครอบครัว คือ การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม แบบทดสอบ และอัตชีวประวัติ สรุปได้ว่า เด็กชาย จ. ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากบิดา มารดาอายุมาก ทำให้เด็กชาย จ. ไม่ค่อยพูดคุยกับบิดา มารดา ไม่สนิทกับบิดาและมารดาเมื่อมีปัญหาจึงไม่ปรึกษาใคร

5.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย จ. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 4 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย จ. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ให้กำลังใจแก่เด็กชาย จ. ต่อไป

5.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย จ. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในพฤติกรรมก้าวร้าวว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำดีตนเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง คือ ก่อนการศึกษารายกรณีเด็กชาย จ.แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่พฤติกรรมก้าวร้าวทางภาษาด้อยค่า คือ การตวาด ตะโกน พูดคำหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง คือ ตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน แต่หลังจากศึกษารายกรณีผ่านไปเป็นเวลา 4 เดือนแล้ว ผลปรากฏว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมลดลง เรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ชกตอยเพื่อน ตีเพื่อน ถีบเพื่อน ตะเพียน ผลักใส่เพื่อน พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม เขกศีรษะเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดหยาบคายพูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง ตวาด ตะโกน

การวินิจฉัย

จากการวินิจฉัยว่าผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งผลจากการศึกษารายกรณีพอจะสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากตัวนักเรียนเอง บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม อารมณ์แปรปรวน ขาดความรักความอบอุ่น ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่พยายามควบคุมตนเอง ได้รับตัวอ่อนที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ทำให้ไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น โดยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้ แบ่งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาด้อยค่า คือ การตวาด ตะโกน พูดหยาบคาย พูดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พูดห้วนไม่มีหางเสียง พูดข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยาม และด้านภาษาท่าทาง คือ การตะเพียน ตีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน และชกตอยเพื่อน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย โดยปฏิบัติดังนี้

1. การช่วยเหลือทางตรง

1.1 ให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง และตระหนัก

ถึงความเหมาะสมในการแสดงออกทั้งทางด้านการพูดและการกระทำรู้จักแยกแยะและเลือกทำสิ่งที่ถูกต้อง สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

1.2 ให้ความรักความสนใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้ผู้รับการศึกษารู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นที่ยอมรับ เห็นคุณค่าของตนเอง อันเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนา และปรับปรุงตนเองจนลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้บ้าง เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมจะได้ก่อให้เกิดความสุข

2. การช่วยเหลือทางอารมณ์

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) รายละ 1 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 26 – 30 กรกฎาคม 2547 ซึ่งประกอบด้วยครูฝ่ายปกครองเป็นประธาน ครูประจำชั้น ครูผู้สอนรายวิชา สังคม คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รายงาน เพื่อปรึกษาถึงปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการศึกษา โดยจากการประชุมศึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้ครูประจำวิชาแต่ละวิชาดูแลเอาใจใส่มากขึ้น ติดตามโดยให้กำลังใจ ความเข้าใจและมีความเพียรทนที่จะแก้ไข และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษาลดพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อแนะนำกับผู้ปกครองของผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว และยอมรับ เกิดความเข้าใจในตัวผู้รับการศึกษามากขึ้น พร้อมทั้งขอความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหของผู้รับการศึกษา

การทํานายผล

จากการศึกษารายกรณีทั้ง 5 ราย พบว่าการทํานายผลอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากผู้รับการศึกษาอยู่ในวัยที่ยังสามารถแก้ไขปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขเป็นอย่างดี นอกจากนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือเป็นอย่างดีในการแก้ไขพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา

สรุปและติดตามผล

จากการติดตามผลเป็นระยะๆ ตลอดช่วงเวลาของการศึกษาพบว่า ผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย คือ

1. เด็กชาย ก.สรุปผลได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาด้อยค่า ได้แก่ การตวาด ตะโกน พูดด้วยน้ำเสียงแข็ง กระด้าง พูดซุ่มซู่ พูดถูกเหี้ยมดุดาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง คือ พูดห้วนไม่มีหางเสียง

1.2 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาทำทาง คือ จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม เตะเพื่อนและ ดีเพื่อน ไม่เปลี่ยนแปลง ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรมซึ่งพฤติกรรม เตะเพื่อนและ ดีเพื่อน ลดลง

2. เด็กชาย ข. สรุปผลได้ดังนี้

2.1 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ การตวาด ตะโกน พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง ได้แก่ เตะเพื่อน ดีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อน ถีบเพื่อน ชกต่อยเพื่อน

2.2 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาทำทาง คือ จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม เขกศีรษะเพื่อน คงเดิม ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม เขกศีรษะเพื่อน ลดลง

3. เด็กชาย ค. สรุปผลได้ดังนี้

3.1 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดข่มขู่ พุดด้วยดูถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง ได้แก่ เตะเพื่อน ดีเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกต่อยเพื่อน พฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ การตวาด ตะโกน

3.2 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาทำทาง คือ จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อนคงเดิม ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อน ลดลง

4. เด็กชาย ง. สรุปผลได้ดังนี้

4.1 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ การตวาด ตะโกน พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พุดห้วนไม่มีหางเสียง

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาทำทาง ได้แก่ เตะเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใสเพื่อน ชกต่อยเพื่อน

4.2 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลต่างกัน

พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาถ้อยคำ คือ จากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม คงเดิม ต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม ลดลง

พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านภาษาท่าทาง คือจากแบบประเมินพบว่าพฤติกรรม ดีเพื่อน ถีบเพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ลดลงต่างจากแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรม ดีเพื่อน คงเดิม ถีบเพื่อน เพิ่มขึ้น เขกศีรษะเพื่อน ลดลง

5. เด็กชาย จ. สรุปผลได้ดังนี้

5.1 พฤติกรรมก้าวร้าวที่มีผลสอดคล้องกัน

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาถ้อยคำ ได้แก่ การตวาด ตะโกน พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง พุดห้วนไม่มีหางเสียง พุดข่มขู่ พุดถูกเหยียดหยาม

พฤติกรรมที่ลดลงทางด้านภาษาท่าทาง ได้แก่ เตะเพื่อน ดีเพื่อน ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน ผลักใส่เพื่อน เขกศีรษะเพื่อน ถีบเพื่อน ชกตอยเพื่อน

ผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย มีความเข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง ทราบถึงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว พร้อมทั้งมีความตั้งใจที่จะพยายามแก้ไขตนเองที่จะควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมต่างกับเพื่อน ซึ่งเห็นได้จากผลการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และผลการบันทึก พฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังทำการศึกษารายกรณี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ผู้รับการศึกษาควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมของตนเอง ตระหนักถึงคุณค่าของตน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและเป้าหมายในชีวิต เพื่อจะได้สามารถพัฒนาชีวิตของตนเอง แก้ไขและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ อันจะนำมาซึ่งการแสดงออกของพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา

2.1 บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง

บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรให้ความรักความเข้าใจ ความอบอุ่นและดูแลเอาใจใส่บุตรของท่านอย่างใกล้ชิด ให้ความสนใจในการอบรม ติดตามโดยเฉพาะในเรื่องการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงออกถึงความรู้สึกความคิดเห็นด้วยการฟังเขาอย่างเข้าใจ และยอมรับเพื่อเกิดการแก้ไข บิดามารดาและทุกคนในครอบครัวมีส่วนเสริมสร้างบุคลิกภาพของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องจะนำมาซึ่งบุคลิกภาพที่ดีและพฤติกรรมที่เหมาะสม จากกรณีศึกษาทั้ง 5 รายนี้ ทำให้มองเห็นอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยซึ่งให้ผู้รับการศึกษาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ฉะนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ควรคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กและให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่ที่ถูกต้องและเหมาะสม

2.2 ครูประจำชั้น และครูประจำวิชา

ครูทุกท่านดังกล่าวควรให้ความดูแลเอาใจใส่มากขึ้น ในด้านการเรียน ทักษะการเขียน การเรียนซ่อมเสริม การควบคุมตนเอง การเคารพสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนรีบแก้ไขปัญหา หากพบเด็กที่

มีปัญหาในด้านพฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนั้นครูควรมีท่าทีของความเป็นมารดาที่ให้ความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจแก่เด็ก มีความเพียรอดทนที่จะอบรมสั่งสอนและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เขา เพื่อเขาจะได้มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตที่ดี

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

เพื่อนควรสนับสนุนให้ผู้รับการศึกษได้แก้ไข และปรับปรุงพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการตักเตือน เป็นแบบอย่างที่ดี ยอมรับให้กำลังใจ และช่วยเหลือในด้านการเรียน เพราะเพื่อนสามารถช่วยเพื่อนได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจ หรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ต่อไป

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเพื่อความคุ้นเคย การยอมรับความเข้าใจในตัวผู้รับการศึกษ โดยการแสดงความรัก ความเอาใจใส่สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง เพื่อผู้รับการศึกษจะได้เกิดความรู้สึกไว้วางใจในตัวผู้ศึกษา สามารถแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นและปัญหาต่างๆ ได้อย่างที่เป็นจริง อันจะเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา และหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อผู้รับการศึกษจะได้แสดงพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ยอมรับในสังคม และดำเนินชีวิตที่ดีในสังคมต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงรังษี. (2527). การศึกษารายกรณี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงกมล วงษ์ศรีหัล. (2541). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวันบางชั้น อำเภอดงหลวง จังหวัดพทุมธานี. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ชวงโชติ. (2527). เทคนิคการแนะแนว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์. (2520). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นันทิกา แยมสรวล. (2529). การศึกษาเฉพาะรายกรณี. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธิารามสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประจิม เมืองแก้ว. (2536). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอยางทราย จังหวัดกำแพงเพชร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปทุมทิพย์ สุภานันท์. (2539). ศูนย์สุขวิทยาจิต. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2528). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนม ลัมอารีย์. (2538). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรหมธิดา แสงคำเครือ. (2528). การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งทิพย์ ยอดประดู่. (2537). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อความไม่สงบในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ธีรวิพนธ์. (2542). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรามรณ อภิวัชรางกูล. (2535). การศึกษารายกรณีของนักศึกษาพยาบาลสุราษฎร์ ที่มีแนวโน้มกระทำผิดวินัยบาปกรรม. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์. (2545). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหา

ทางวินัย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

สมพร สุทัศน์ , ม.ร.ว. (2530). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

สุชา จันทรเฒ. (2545). จิตวิทยาเด็กเกร.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

สุชา จันทรเฒและสุรางค์ จันทรเฒ. (2525). จิตวิทยาเด็ก.กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี . (2534) . การเปรียบเทียบใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อ

พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง
จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

อนันต์ อนันตรังสี. (2517). หลักการแนะแนว. พระนคร กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อังศนา เปตะนันท์. (2536). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางโพ โอ
มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมสุดดมสารระเหย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.

อัมพร โอตระกูล.(2527,มีนาคม-เมษายน). พฤติกรรมก้าวร้าว.วารสารสุขศึกษา. 7 : 63-69.

อารีย์ ตันต์เจริญรัตน์. (2526). การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนคร
ินทรวิโรฒ.

Berkowitz , L. (1964). *Advance in Experimental Social Psychology*. New York : London Vol'1.

Feshbach, S (1976). The Catharsis Hypothesis and Some Consequences of Interaction with
Aggressive and Neutral Play Objects. *Journal of Personality and Social Psychology*.
390-394.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 0519.12/7560

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวภาควา โกกิลกนิษฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 คน ทำแบบทดสอบชาวปัญญา WISC, SCT, KFU, KHTP, DAP ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภาควา โกกิลกนิษฐ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-3050559

ภาคผนวก
แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
แบบสอบถามและแบบทดสอบที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

(สำหรับครูประจำวิชา..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นผู้ประเมิน)

คำชี้แจง โปรดให้นำให้นักพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละคนตามสภาพความเป็นจริง

เกณฑ์การให้คะแนน

- 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
- 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมน้อยมาก
- 2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมบ้าง ไม่แสดงบ้าง
- 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมสม่ำเสมอ

นักเรียนชื่อ ชั้น

พฤติกรรมก้าวร้าว	ความถี่ของพฤติกรรม			
	0	1	2	3
พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาถ้อยคำ				
5. ตวาด ตะโกน				
6. พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง				
7. พุดห้วนไม่มีหางเสียง				
8. พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม				
พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาท่าทาง				
8. เตะเพื่อน				
9. ตีเพื่อน				
10. ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน				
11. ผลักไล่เพื่อน				
12. เขกศีรษะเพื่อน				
13. ถีบเพื่อน				
14. ชกต่อยเพื่อน				
รวม				

ผู้ประเมิน

แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

คำชี้แจงในการให้คะแนน

1. ในช่วงเวลาที่สังเกตถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมใด ไม่ว่าจะแสดงกี่ครั้งก็ตามให้ใส่เลข 1 ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง
2. ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมในช่วงเวลาที่สังเกตให้ใส่เลข 0 ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนไม่แสดง

ครั้งที่ ผู้สังเกต สถานที่

สังเกต 5 ช่วง ช่วงเวลาละ 2 ½ นาที โดยสังเกตคนละ 30 วินาทีต่อช่วง เวลา

ชั้น ป.4 / วันที่ เดือน พ.ศ.

พฤติกรรมก้าวร้าว	นักเรียนคนที่				
	1	2	3	4	5
ช่วงที่ 1 พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาล้อเลียน 1. ตวาด ตะโกน 2. พุดหยาบคาย พุดด้วยน้ำเสียงแข็งกระด้าง 3. พุดห้วนไม่มีหางเสียง 4. พุดข่มขู่ พุดดูถูกเหยียดหยาม พฤติกรรมก้าวร้าวด้านภาษาทำทาง 1. 'เตะเพื่อน 2. ตีเพื่อน 3. ขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อน 4. ผลักใส่เพื่อน 5. เขกศีรษะเพื่อน 6. ถีบเพื่อน 7. ชกต่อยเพื่อน					

แบบสอบถามโครเอเชีย

ชื่อ - นามสกุล เลขที่ ชั้น

คำชี้แจง ข้อความในแบบสอบถามที่แจกให้นั้น เป็นข้อความที่บรรยายลักษณะต่างๆ ของบุคคลได้ นักเรียน คิดถึงเพื่อนๆ ในห้องรวมทั้งตัวนักเรียนเอง ที่มีลักษณะตรงกับข้อความแต่ละข้อและ ให้ใส่ชื่อเพื่อน หรือเขียนคำว่า "ตัวเอง" ลงในข้อความต่างๆ ที่ตรงกับลักษณะของเพื่อนหรือลักษณะของนักเรียน ให้นักเรียนใส่เพียงชื่อเดียว

1. คนที่เอาใจใส่กับงานที่ครูสั่งดีที่สุด คือ
2. คนที่ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดเวลาบ่อยที่สุด คือ
3. คนที่รับแก้ไขการบ้านที่บกพร่องส่งครูทันทีเป็นประจำ คือ
4. คนที่มาโรงเรียนสายบ่อยที่สุด คือ
5. คนที่ชอบคุยเล่นกันในแถวบ่อยที่สุด คือ
6. คนที่แต่งกายไม่เรียบร้อยผิดระเบียบโรงเรียนบ่อยที่สุด คือ
7. คนที่ชอบแกล้งเพื่อนบ่อยที่สุด คือ
8. คนที่ชอบคุยในห้องเรียนมากที่สุด คือ
9. คนที่ขาดเรียนบ่อยที่สุด คือ
10. คนที่ทำความเคารพครูทุกครั้งเมื่อเดินผ่าน คือ
11. คนที่ชอบหวาด ตะโกน ส่งเสียงดังมากที่สุดในห้องเรียน คือ
12. คนที่ชอบพูดจาหยาบคายบ่อยที่สุด คือ
13. คนที่ชอบข่มขู่ พูดดูถูกเหยียดหยามเพื่อนมากที่สุด คือ
14. คนที่พูดห้วนไม่มีหางเสียงกับครูบ่อยที่สุด คือ
15. คนที่ชอบเตะเพื่อน คือ
16. คนที่ชอบขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนมากที่สุด คือ
17. คนที่ชอบแซ่กต๊าะเพื่อนบ่อยที่สุด คือ
18. คนที่เริ่มขกต้อยเพื่อนก่อนเสมอ คือ

สังคมมิติ

ใช้บัตรขนาด 3 x 5 นิ้ว

ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....
		ผู้เลือก
สถานการณ์ : ไปทัศนศึกษาที่ชายหาด ผู้ที่ข้าพเจ้าจะเลือกอยู่ในกลุ่ม อันดับที่ 1 คือ อันดับที่ 2 คือ		

แบบระเบียนพหุติการณ์ (Anecdotal Record)

การบันทึกการสังเกต ครั้งที่.....

ชื่อผู้ถูกสังเกต..... อายุ..... ปี เพศ

วันเวลาที่สังเกต

สถานที่

พฤติกรรม.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็น.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้สังเกต

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งที่

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี พ.ศ.
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....น.
สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์.....

สรุปผลจากการสัมภาษณ์.....

ความคิดเห็น.....

ข้อเสนอแนะ.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไป วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
เวลา.....สถานที่.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

รายการเยี่ยมบ้าน ครั้งที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อ - สกุล ผู้เยี่ยมบ้าน

ชื่อนักเรียน ชั้น

ชื่อผู้ปกครอง บิดา มารดา

บ้านเลขที่

โทรศัพท์

1. สภาพบ้านและบริเวณที่ตั้ง

2. สภาพภายในบ้าน

3. ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง

4. เจตคติของผู้ปกครองมีต่อเด็กและการเรียนของเด็ก

5. ภาวะการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน (เช่น โอกาสในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน)

6. ลักษณะของเพื่อนบ้านเพื่อนเล่นของเด็ก

7. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

8. คำแนะนำที่ผู้ปกครองเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามโดยตอบทุกตัวเลือกในแต่ละข้อ โดยใช้เครื่องหมาย / ลงในช่อง "ประจำ" "บางครั้ง" หรือ "ไม่เคย" ช่องใดช่องหนึ่งหลังข้อความที่เป็นจริงของตนเอง

ข้อความ	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
1. ถ้านักเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับพ่อแม่ของนักเรียน พ่อแม่จะปฏิบัติ อย่างไรกับนักเรียน ก. ตาหนิและว่ากล่าว ข. รับฟังอย่างมีเหตุผล ค. เฉยๆ			
2. เมื่อนักเรียนทำผิด พ่อแม่จะปฏิบัติอย่างไรก่อนลงโทษ ก. เรียกมาดุและว่ากล่าว ข. ฟังคำอธิบาย ค. เฉย			
3. ทุกครั้งที่นักเรียนทะเลาะกับพี่น้อง พ่อแม่จะปฏิบัติอย่างไร ก. ดุและสั่งให้เลิกทะเลาะ ข. ถามสาเหตุและตักเตือน ค. ปลอบให้ทะเลาะกัน			
4. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายงานอย่างหนึ่งจากพ่อแม่ แล้วลืมทำ พ่อแม่ จะปฏิบัติอย่างไร ก. ดุทันที ข. ถามเหตุผล ค. วางเฉยไม่ซักถาม			
5. เมื่อใกล้สอบนักเรียนต้องดูหนังสือเตรียมตัวสอบ พ่อแม่ปฏิบัติต่อ นักเรียนอย่างไร ก. บังคับให้อ่านหนังสือทุกวัน ข. แนะนำการอ่านหนังสือ ค. ไม่เคยสนใจ			
6. เวลาทำการบ้าน พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก. บังคับให้ทำจนเสร็จ ข. อธิบายให้ฟัง ค. ไม่สนใจ			
7. ขณะที่นักเรียนต้องแต่งตัวออกนอกบ้านไปเที่ยว พ่อแม่จะทำอย่างไร ก. บังคับให้ใส่ชุดตามที่จัดให้ ข. ดูว่าแต่งตัวเหมาะสมหรือไม่ ค. ไม่สนใจนักเรียนว่าจะใส่ชุดอะไร			

ข้อความ	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
15. เมื่อนักเรียนกล่าวคำหยาบคาย พ่อแม่จะปฏิบัติอย่างไร ก. ดุและว่ากล่าวทันที ข. เตือนและแนะนำ ค. เฉยๆไม่ว่ากล่าว			

ระเบียนสะสม

ป.๐๖

(Cumulative Record)

เอกสารสำคัญของทางราชการ
ควรเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสม

โรงเรียน

ชื่อนามสกุล

อำเภอ/เขต

จังหวัด

รหัสไปรษณีย์

นาย/นาง/นางสาว

นามสกุลเดิม

ชื่อเดิม

เลขประจำตัว

ผู้บริหาร

วันที่

ฉบับที่

พ.ศ.

เลขที่

ฉบับที่

พ.ศ.

เลขที่

ฉบับที่

พ.ศ.

บุคคลในครอบครัวที่นักเรียนขอคำปรึกษา

ชื่อ

ชื่อ

ป.1 ป.2 ป.3 ป.4 ป.5 ป.6

คำใช้ของนักเรียน (บาท)

ชื่อ นามสกุล

และ นามสกุลไป

และ นามสกุล

การย้ายสถานที่

ประวัติการย้ายที่

ประวัติการย้ายที่เรียน

ปี พ.ศ. โรงเรียนเก่า จังหวัด โรงเรียนใหม่ จังหวัด ระดับชั้น ที่เข้าเรียน สถานประกอบการย้าย

โรงเรียน

ผลการเรียนครั้งสุดท้าย

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

เมื่อเข้าโรงเรียนนี้เรียนจากชั้น

วิชา

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

ชื่อ นามสกุล

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

โทรศัพท์

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ชื่อ

ประวัติส่วนตัวนักเรียน

အရှင်မုနိ

[illegible]

DEPARTMENT OF AGRICULTURE

[illegible]

ผู้เขียนร่วมเขียนโดย: ¹ดร.วิฑูรย์ วัฒนศิริ

ชื่อ	อายุ	เกิดตั้งเป็น	อาชีพ	ศาสนา	การวัด
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Figure 1. The effect of the concentration of the *Agrobacterium* suspension on the transformation efficiency of *Agrobacterium* strains. The *Agrobacterium* strains were grown in YEA medium for 24 h at 28°C. The cell concentration of the strains was adjusted to 10⁸ cells/ml. The cell suspension was then diluted with distilled water to the concentration of 10⁶ cells/ml. The cell suspension was then mixed with the plant tissue and the transformation efficiency was determined. The results are shown in Table 1.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

เวลาเรียนตอนเย็น วัน ม.เรียน วัน คิดเป็นร้อยละ เวลาเรียนตอนเย็น วัน ม.เรียน วัน คิดเป็นร้อยละ
 การตัดสินใจ ☐ เลือกรับ ☐ จ้างรับ ☐ เลือกรับ ☐ จ้างรับ

คำชี้แจง : 1 จปป = จำนวนจุดประสงค์ที่รับ จปย = จำนวนจุดประสงค์ที่ยังไม่รับ จป = ระดับผลการเรียนปกติ 1 ร.ม.2 = ระดับผลการเรียนปกติ 2
 2 ร.ม.1 = ระดับผลการเรียนปกติ 3 ร.ม.2 = ระดับผลการเรียนปกติ 4

ข้อมูลทั่วไป

รายการ	ชั้น ป.1	ชั้น ป.2	ชั้น ป.3	ชั้น ป.4	ชั้น ป.5	ชั้น ป.6
1. ชื่อครูประจำชั้น						
2. ชื่อครูผู้ช่วยประจำชั้น						
3. วิชาที่สอน						
และทำคะแนนได้ดี						
4. หน้าที่พิเศษในโรงเรียน						
5. ความสามารถพิเศษ						
6. เป็นตัวแทนร่วมกิจกรรม						
7. ได้รับรางวัลจากการ						
เข้าร่วมกิจกรรม						
8. ได้รับทุนการศึกษา						
9. ผลการเรียนเฉลี่ยที่ได้						
10. ปัญหาด้านการเรียน						
11. สรุปผลการเรียน						
อยู่ในระดับ						

หมายเหตุ : (ผลการเรียน) 4 = ดีเยี่ยม 3 = ดี 2 = ปานกลาง 1 = พอใช้

2000

บันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Record Of Achievement : ROA)

[illegible][illegible]

ชื่อโรงเรียน เลขประจำโรงเรียน

ชื่อประจำตัว เลขประจำตัว

ชื่อโรงเรียน เลขประจำโรงเรียน

ชื่อประจำตัว เลขประจำตัว

9.11.1	9.11.1	9.11.1	9.11.1
--------	--------	--------	--------

ภาคเรียนที่ 1 วิชา เป้าหมาย
ผล
ป.5 วิชา เป้าหมาย
ผล
เป้าหมายคุณลักษณะ
ภาคเรียนที่ 1 วิชา เป้าหมาย
ผล
ป.6 วิชา เป้าหมาย
ผล
เป้าหมายคุณลักษณะ

คำชี้แจง : วิชา ได้ตามวิชาที่เรียน

เป้าหมาย ได้ระดับเกรดที่คาดหวัง เช่น 4, 3, 2 ฯลฯ

ผล ได้ระดับเกรดที่ได้จริง
เป้าหมายคุณลักษณะ ได้คุณลักษณะที่คาดหวังเมื่อเรียนจบวิชานั้นแล้ว

กิจกรรมและความสนใจ

ชั้น / พ.ศ.	ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	หน้าที่ที่รับผิดชอบเหมาะสมประจำ	อาชีพที่นักเรียนสนใจและอยากศึกษาต่อ	ผลงานดีเด่น รางวัล หรือทุนการศึกษาที่ได้รับ

[illegible]

ตารางสะสมงาน/กิจกรรมการเรียนรู้ที่โดดเด่น
(Portfolio Of Evidence : POE)

ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
งาน/กิจกรรม		งาน/กิจกรรม	
ผล		ผล	
ป.1		ป.1	
ป.2		ป.2	
ป.3		ป.3	
ป.4		ป.4	
ป.5		ป.5	
ป.6		ป.6	

คำชี้แจง : อาจารย์และนักเรียนประเมินแล้วเพื่อนำมา และกิจกรรมที่โดดเด่นหรือดีมาจาก WP มาบันทึกสะสมไว้
(ไว้เป็นหลักฐานการวัดผลและจัดการศึกษา มศว ประสานมิตร)

รายงานการปฏิบัติงาน/กิจกรรมการเรียนรู้
(Working Portfolio : WP)

ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
งาน/กิจกรรม		งาน/กิจกรรม	
ผล		ผล	
ป.1		ป.1	
ป.2		ป.2	
ป.3		ป.3	
ป.4		ป.4	
ป.5		ป.5	
ป.6		ป.6	

คำชี้แจง : อาจารย์เป็นผู้บันทึกงานและกิจกรรมที่ปฏิบัติ ผล บันทึกว่า ดีมาก ดี พอใช้

1. อาจารย์แนะแนวหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้กรอก โดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับลักษณะที่ประเมินได้ค่าเฉลี่ยในการกรอก
2. เพื่อให้ข้อมูลในการประเมินถูกต้อง ควรใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบ และควรได้ข้อมูลจากบุคคลอื่นด้วย เช่น อาจารย์ประจำวิชา เพื่อน ฯลฯ

ข้อมูลจากแบบสำรวจ				
ชั้น	วันเดือนปี	ชื่อแบบสำรวจ	ผลที่ได้	การช่วยเหลือของครู
ป.1				
ป.2				
ป.3				
ป.4				
ป.5				
ป.6				

ข้อมูลจากแบบทดสอบ												
วัน เดือน ปี ที่สอบ	ชื่อแบบทดสอบ ประเภทหรือด้านที่วัด	ผลการทดสอบ										ผู้ทดสอบ ครูประจำแหว่
		หน่วยร้อยละ (Percentile)										
		10	20	30	40	50	60	70	80	90		
		37	42	45	48	50	53	55	58	63	T-Score	

บันทึกการรับ-ส่งมอบบ้านของสถานศึกษา

ชื่อโรงเรียนผู้ส่ง	ว/ด/ป ที่ส่ง	ชื่อ-สกุล และ ตำแหน่งของผู้ส่ง	ชื่อโรงเรียนผู้รับ	ว/ด/ป ที่รับ	ชื่อ-สกุล และ ตำแหน่งของผู้รับ

การเดินทางมาโรงเรียน

นักเรียนใช้เวลาในการเดินทางจากบ้านถึงโรงเรียน

☐ น้อยกว่า 15 นาที ☐ 15 นาที - 30 นาที ☐ 30 นาที - 1 ชั่วโมง ☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง

☐ มากกว่า 1 ชั่วโมง

ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน

☐ น้อยกว่า 1 กิโลเมตร ☐ 1-5 กิโลเมตร ☐ 6-10 กิโลเมตร ☐ มากกว่า 10 กิโลเมตร

วิธีการเดินทางมาโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

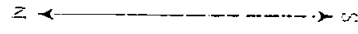
☐ เดิน ☐ รถจักรยาน ☐ รถจักรยานยนต์ส่วนตัว ☐ รถจักรยานยนต์รับจ้าง

☐ เรือ ☐ รถประจำทาง ☐ รถจักรยานยนต์รับจ้าง

☐ รถไฟ ☐ รถยนต์ส่วนตัว ☐ รถจักรยานยนต์รับจ้าง

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

มอบให้ไปบ้านนักเรียน

หมายเหตุ : ข้อมูลในแฟ้มนี้เป็นความลับของนักเรียนไม่ควรนำไปเปิดเผย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวภาคยา โกกิลกนิษฐ
วันเดือนปีเกิด	13 พฤษภาคม 2523
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	67/8 หมู่ 9 ซอย เพชรเกษม 33/8 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160 โทรศัพท์ 06-7228918
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชินี กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2544	ศศ.บ. (ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ) จากมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ สวนดุสิต
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ